305:1

1 juli 1940

Vapenstilleståndskommissionen i verksamhet.

Den i vapenstilleståndsavtalen mellan Frankrike å ena sidan samt Italien och Tyskland å andra sidan stadgade tyska vapenstilleståndskommissionen höll i Wiesbaden 30/6 sitt första sammanträde. (TT fr DNB)

Tyska förordningar för ockuperade områden.

Från Paris meddelas 30/6: Tyske överbefälhavaren i Frankrike generalöverste von Brauchitsch har för den ockuperade delen av Frankrike samt för Belgien och Luxemburg utfärdat ett antal förordningar liknande dem som utfärdades för de ockuperade polska områdena. Enligt dessa förordningar måste alla vapen, all ammunition och annan krigsmateriel samt radiosändare utlämnas till närmaste tyska militära myndighet inom loppet av 24 timmar. De som överträda dessa bestämmelser hotas med långvariga tukthusstraff eller t.o.m. döden. Samtidigt införes dödsstraff för våldshandlingar mot de tyska militärmyndigheterna. Straff stadgas för dem som: 1) utan speciell tillåtelse träda i förbindelse med krigsfångar; 2) utan tillåtelse distribuera trycksaker, sammankalla möten eller anordna demonstrationer; 3) utan tillåtelse lämna sin arbetsplats eller avskeda funktionärer och arbetare, så att de tyska intressena skadas; 4) offentliggöra eller utsprida rykten vilka kunna ha en för Tyskland skadlig verkan eller som i offentlig lokal eller hemma lyssna till förbjudna radioutsändningar från utlandet; 5) utsända antitysk propaganda genom privata radiosändare eller på annat sätt.

(DN fr Paris)

305:2

1 juli 1940

<u>Belgiska arbetare till Tyskland.</u>

Vederbörande tyska myndigheter ha meddelat, att det hädanefter blir möjligt för belgier att erhålla arbete i Tyskland. Särskilt mottas gruv-, metall- och textilarbetare samt lantarbetare. Av lönen få arbetarna överföra 2/3 till Belgien. (TT fr DNB)

<u>Balbos död.</u>

Brittiska utrikesdepartementets informationsbyrå har utfärdat en kommuniké, vari det heter, att "en noggrann undersökning givit vid handen, att ingen brittisk flygmaskin haft något att göra med marskalk Balbos död och att han icke omkommit i någon flygstrid." (DN fr London)

<u>Tal av Chamberlain.</u>

Förre premiärministern Chamberlain som varit föremål för rykten angående fredsinitiativ, talade 30/6 i radio. Talet utsändes även till dominions och Amerika. Chamberlain yttrade bl.a.: "Var och en som lånar sig åt den tyska propagandan genom att lyssna till fabler om oenighet bland oss eller som inbillar sig att någon av oss skulle gå med på att inleda fredsförhandlingar med fienden spelar endast nazisterna i händerna. Vi äro en solid och enig nation, som hellre vill gå under än finna oss i nazisternas herravälde. Men vi ämna under ledning av premiärministern anfalla våra fiender och möta deras anfall mot oss med den beslutsamhet och den kampvilja som höves ett stort folk." Chamberlain medgav, att tyska arméns styrka är

1 juli 1940

fruktansvärd, men utlovade det kraftigaste motstånd mot en invasion, som när som helst skulle kunna igångsättas mot Storbritannien. "Jag tror, att vår flotta alltjämt är i hög grad överlägsen den tyska, och man måste ta sig förbi eller besegra våra krigsfartyg innan en expedition över havet kan landsättas. Och även om en expedition landsättes, måste den ha tillförsel. Det är möjligt att fienden lyckas tränga in på någon punkt. I så fall skola vi bekämpa honom på varje landsväg, i varje by, i varje hus, ända tills han blir fullständigt tillintetgjord. Endast de klenmodiga kunna tvivla på vår framgång." (TT fr Reuter)

Ubåtsnät för Panamakanalen.

Från Panama meddelas: Panamakanalens båda mynningar skola skyddas av ubåtsnät. Vid Stilla havs-sidan har ett sådant redan monterats upp, och på den andra sidan äro förberedelserna klara, så att nätet kan anbringas i händelse av behov. (TT fr Reuter)

Sammanstötningar vid ryska invasionen i Bessarabien.

Officiellt meddelas i Bukarest, att ganska allvarliga sammanstötningar 30/6 inträffat mellan sovjetryska och rumänska trupper i Bessarabien. Dessa episoder ägde rum, då de ryska trupperna plötsligt satte upp tempot i sin frammarsch och därvid stötte på eftertruppen till några av de

305:4

1 juli 1940

rumänska avdelningar som f.n. hålla på att utrymma området. I en kommuniké från den rumänska generalstaben meddelas på grund härav, att de ryska trupperna 30/6 besatt punkter som enligt överenskommelsen ännu icke finge besättas. Flera lokala sammanstötningar inträffade.

(UP fr Bukarest)

Läget i Iran.

Schah Reza khan har mottagit parlamentsledamöterna och regeringens medlemmar i audiens. I ett tal gav schahen härvid uttryck åt sitt missnöje med ledamöternas nuvarande verksamhet. Han yttrade bl.a.:"De uppgifter som läget kräver ha icke fyllts på tillfredsställande sätt. Den nuvarande epoken kräver, att regeringen orienterar allmänna opinionen. Detta har emellertid icke skett. Inrikesministern och ministerpresidenten ha med anledning härav entledigats. Det är icke nog, att landet stöder sig på sina stridskrafter och sin neutralitet. Man måste förbereda befolkningen på svåra dagar. Medlen härför äro parlamentet, pressen och radion. Dessa medel ha hittills icke begagnats på rätta sättet för att trygga Irans legitima rättigheter, vilka under det rådande förvirrade läget äro i fara."

(TT fr DNB)

305:5

1 juli 1940

Japan och England. I en förklaring, som utfärdats av japanska armén i Syd-Kina, tillkännages, att Japan icke längre anser sig förpliktat att informera Storbritannien om gången av de japanska militäroperationerna vid engelsk-kinesiska gränsen. (TT fr Reuter)

Handeln Bulgarien-Sovjet. I Sofia meddelas: De bulgariska kammarledamöterna Sotaer Janeff och Dedejanoff, som tillhöra regeringspartiet, ha avrest till Moskva i särskilt uppdrag från regeringen. Det förklaras, att de framför allt skola söka främja de rysk-bulgariska handelsförbindelserna. (TT fr DNB)

x

306:1

2 juli 1940

Estnisk-lettiska alliansen hävd. Lettiska republikens president har 1/7 offentliggjort ett dekret, som upphäver det lettisk-estniska allianfördraget av 1923 och det kompletterande fördraget av 1934 angående organiserandet av denna allians.
(TT fr Lettiska telegrambyrån)

Tyskland sköter ockuperade länders utrikespolitik. Den tyska riksregeringen har underrättat alla i Berlin ackrediterade diplomater om att alla utländska diplomatiska representanter i Norge, Holland, Belgien och Luxemburg kunna tillbakakallas. Det tyska utrikesministeriet meddelar samtidigt de utländska diplomaterna, att efter 15/7 komma alla de politiska frågor, som angå Norge, Holland, Belgien och Luxemburg att bli förvaltade och avgjorda av det tyska utrikesministeriet, enär de berörda länderna äro besatta av tyska trupper och det för tillfället ej finns någon laglig regering i dessa länder, med vilka de utländska diplomaterna skulle kunna underhandla. (UP fr Berlin)

Kanalöarna ockuperade. Enligt en tysk kommuniké ockuperades den eng. kanalön Guernsey 30/6 genom överrumpling av förband ur tyska flygvapnet. 1/7 genomförde tyska avdelningar på samma överraskande sätt besättandet av ön Jersey.
(TT fr DNB)

306:2

2 juli 1940

Brittisk kryssare påstås sänkt.	Tyska krigsmaktens överkommando meddelar 1/7: En ubåt har torpederat en brittisk kryssare ur "Orion"-klassen söder om Brest. (TT fr DNB) Uppgiften dementeras i London (TT fr Reuter)
Brittisk ubåt sänkt.	Italienska krigsmaktens överkommando meddelar, att en italiensk torpedbåt angripit och sänkt en fientlig ubåt. (TT fr Rom)
Imperiegåva till Storbritannien.	I London meddelas 1/7, att såsom resultat av en insamling i de brittiska kolonierna, vilken redan inbringat över 1 1/2 milj. pund, är en flygarmada på 40 tunga bombplan, som kunna fälla 100 ton bomber pr dag, samt 160 Spitfirejaktplan klar för anfall. Insamlingen fortsättes i samma syfte. Denna armada blir 100-procentigt kolonial, och dess personal kommer helt och hållet från de brittiska besittningarna hinsides haven. (DN fr London)
De Gaulle utnämner flottchef.	Chefen för den frivilliga franska legionen i London, general de Gaulle, har utnämnt viceamiral Muselier till chef för de flyg- och flottstyrkor som anslutit sig till honom. (DN fr London)

306:3

2 juli 1940

<u>Franska regeringen till Vichy.</u> Regeringen Pétain har anlänt till Clermont-Ferrand från Bordeaux. Den kommer att fortsätta till Vichy, dit senaten och deputeradekammaren även förlagt sina sessioner. (TT fr Reuter)

<u>Syrienarmén demobiliseras.</u> Franska regeringen fattade 1/7 beslut att sända general Weygand till Syrien. Från officiellt franskt håll meddelas, att general Weygand begivit sig till Syrien för att med befälhavaren för Syrienarmén, general Mittelhauser, dryfta demobiliseringen av dessa trupper.
(TT fr DNB)

<u>Storbritannien och Syrien.</u> Följande auktoriserade förklaring utsändes 1/7 i London: "Brittiska regeringen har erhållit meddelande om att överbefälhavaren för de franska styrkorna i Levanten general Mittelhauser förklarat, att fientligheterna upphört i Syrien. Regeringen antar, att detta icke innebär, att de franska trupperna icke skulle göra något försök att motsätta sig ett försök av Tyskland eller Italien att, trots det brittiska herraväldet över havet, ockupera Syrien eller Libanon. För att skingra alla tvivel som man på något håll kunde hysa förklarar brittiska regeringen, att den icke kan tillåta, att Syrien eller Libanon ockuperas av någon som helst fientlig makt eller begagnas som baser för angrepp mot något land i Mellersta Östern, vilket brittiska regeringen åtagit sig att försvara eller att de bli skådeplats för oroligheter som kunna utgöra en fara för dessa länder."
(TT fr Reuter)

306:4

2 juli 1940

<u>Graziani överbefälhavare i Libyen.</u>

Den italienska krigsmaktens överkommando meddelar 1/7: Marskalk Rodolfo Graziani har övertagit befälet över samtliga stridskrafter i Nordafrika.
(TT fr Rom)

<u>Rumänien avstår från de allierades garantier.</u>

Det rumänska ministerrådet har 1/7 offentliggjort en förklaring att Rumänien för framtiden ger avkall på de engelska och franska garantierna för de rumänska gränserna, vilka avgåvos 30/4 1939.
(UP fr Bukarest)

<u>Ryska ockupationen av Bessarabien och Bukovina.</u>

Från Bukarest meddelas: De sovjetryska trupperna slutförde 1/7 ockupationen av de rumänska områden, som avträtts till Sovjet. På några punkter överskredo de den nya gränsen, men drogo sig sedan tillbaka innanför den överenskomna linjen. Ockupationen har genomförts 2 1/2 dygn före den avsedda tiden. Detta har i en del fall möjliggjorts genom användandet av fallskärmstrupper. En officiell kommunikė från rumänska generalstaben meddelar, att skärmytslingar inträffat på platser, där motoriserade sovjetryska avdelningar hunnit upp rumänska trupper, som voro på återmarsch. Dessa intermezzon ha reglerats på tillfredsställande sätt efter överläggningar mellan befälhavande officerarna på båda sidor.
(TT fr Reuter)

306:5

2 juli 1940

<u>Rumänska mineringar.</u> De rumänska myndigheterna ha förklarat Rumäniens farvatten farliga för sjöfarten på grund av mineringar. (TT fr Reuter)

<u>Spänning Ungern-Rumänien.</u> Från Budapest meddelas 1/7: Förhållandet mellan Ungern och Rumänien har under de senaste 24 timmarna genomgått en allvarlig försämring. Gränsintermezzon omtalas på åtskilliga ställen längs gränsen mellan de båda länderna. Två dylika ha officiellt kungjorts av den ungerska regeringen, som också protesterat i Bukarest. Ungerska statsbanorna meddela, att omfattande inskränkningar i persontrafiken under natten till 2/7 blivit nödvändiga på alla järnvägslinjer och vid busslinjerna på landet till följd av "oförutsedda tekniska svårigheter."
(DN fr Budapest)

<u>Försvarsanstalter i Singapore.</u> I en officiell kommuniké som utsänts i Singapore 1/7 förklaras, att åtgärder komma att vidtas i syfte att på grund av den allmänna situationen i Fjärran Östern stärka Singapores försvarstillstånd. Försvarsplanerna hålla på att slutföras i Penang och i Malajstaterna. Kommunikén tillägger att dessa åtgärder icke få tolkas som ett tecken på att någon omedelbar fara hotar Malajstaterna. (TT fr Reuter)

306:5

2 juli 1940

<u>Rumänska mineringar.</u> De rumänska myndigheterna ha förklarat Rumäniens farvatten farliga för sjöfarten på grund av mineringar. (TT fr Reuter)

<u>Spänning Ungern-Rumänien.</u> Från Budapest meddelas 1/7: Förhållandet mellan Ungern och Rumänien har under de senaste 24 timmarna genomgått en allvarlig försämring. Gränsintermezzon omtalas på åtskilliga ställen längs gränsen mellan de båda länderna. Två dylika ha officiellt kungjorts av den ungerska regeringen, som också protesterat i Bukarest. Ungerska statsbanorna meddela, att omfattande inskränkningar i persontrafiken under natten till 2/7 blivit nödvändiga på alla järnvägslinjer och vid busslinjerna på landet till följd av "oförutsedda tekniska svårigheter."

(DN fr Budapest)

<u>Försvarsanstalter i Singapore.</u> I en officiell kommuniké som utsänts i Singapore 1/7 förklaras, att åtgärder komma att vidtas i syfte att på grund av den allmänna situationen i Fjärran Östern stärka Singapores försvarstillstånd. Försvarsplanerna hålla på att slutföras i Penang och i Malajstaterna. Kommunikén tillägger, att dessa åtgärder icke få tolkas som ett tecken på att någon omedelbar fara hotar Malajstaterna. (TT fr Reuter)

306:6
2 juli 1940

Japanerna närma sig Indokina.

Från Tokyo meddelas: Japanska förtrupper inträngde 1/7 i Lungchow, en viktig stad i sydvästra delen av provinsen Kwangsi ungefär 30 km från gränsen till Franska Indokina. (TT fr Reuter)

USA:s flottrustningar.

Från Washington meddelas 1/7: Den amerikanska marinen har placerat beställningar på 45 krigsfartyg, som kosta sammanlagt 1/2 miljard dollar. 11 kryssare, 20 jagare, 13 undervattensbåtar och ett moderfartyg för hydroplan skola byggas. (TT fr Reuter)

x

307:1

3 juli 1940

Baltiskt fördrag annullerat.

Officiellt meddelas 2/7 i Riga: "Ministerrådet har beslutat annullera det 12/9 1939 i Genève ingångna entente- och samarbetsfördraget mellan Lettland, Estland och Litauen, emedan nämnda fördrag står i strid mot den lettisk-ryska pakten om ömsesidigt bistånd."

(TT fr Riga)

Tysk översikt ang. kriget i Frankrike.

Tyska krigsmaktens överkommando har utsänt en sammanfattande redogörelse för striderna i Frankrike från 5/6, då anfallet mot Somme-Aisnelinjen igångsattes. I redogörelsen heter det: "Förintelseslaget i Flandern och Artois hade knappast slutat förrän flygvapnet och armén, i vars led befunno sig många divisioner, vilka dittills över huvud taget ännu icke deltagit i striden, inledde det andra avgörande slaget mot Frankrike. 4/6 stodo ur armén under generalöverste von Brauchitschs överbefäl tre armégrupper under generalöverstarna von Rundstedt, von Bock och Ritter von Leeb färdiga till aktion. Målet för det nya operationsavsnittet var genombrytning av den franska nordfronten, de från varandra splittrade franska armédelarnas undanträngande till sydväst och sydöst samt i anslutning härtill deras förintelse. Då divisionerna i generalöverste von Bocks armégrupp 5/6 gingo till anfall över nedre Somme och Oise-Aisne-kanalen, funno de framför sig en till försvar beredd fiende. Efter fyra

307:2

3 juli 1940

dagars hård strid genombröto infanteri- och pansardivisioner den fientliga fronten. 9/6 var förföljandet mot nedre Seine och i riktning mot Paris i full gång. Motoriserade trupper nådde under våldsam framryckning samma dag Rouen och inledde inringningen av starka fientliga krafter vid kusten nära Dieppe och S:t Valéry. Därmed var fiendens västra flygel sönderslagen och de nu begynnande huvudoperationernas västflank tryggad. Huvudoperationen började 9/6 med armégruppen von Rundstedts anfall i Champagne och på västra Meuse-stranden. Här var det närmast uteslutande infanteridivisioner, vilka under två dagars hårda strider med den sig förbittrat värjande fienden som, med utomordentligt understöd av flygvapnet, genombröto Aisneställningen och öppnade vägen för de talrika motoriserade trupper, som stodo redo. Redan 11/6 kunde pansar- och motoriserade infanteridivisioner sättas in i Champagne med omfattande mål över Troyes och S:t Dizier. För tredje gången på ett kvartsekel överskredo tyska trupper Marne. Efter inledningsvis hårda strider med fientliga eftertrupper och senare med fullständigt överraskade delar av den fientliga huvudstyrkan framgingo de motoriserade trupperna de följande dagarna genom den bräsch som slagits åt sydöst i riktning mot den schweiziska gränsen. Under tiden hade våra trupper snabbt ~~överskridit~~ gått över nedre Seine

307:3

3 juli 1940

och brutit in i skyddsställningen vid Paris. Härigenom såg sig fiendens västra flygel tvungen att uppge ytterligare motstånd. Truppor marscherade 14/6 in i Paris. Fiendens nordfront hade brutit samman, och vårt förföljande var överallt i full gång. Upplösningsföreteelserna inom de fientliga arméerna tilltogo från timme till timme under detta väldiga tryck. Då ingrep 14/6 även generalöverste Ritter von Leebs armégrupp i striden. Efter två dagars hårda strider mot synnerligen starka befästningsverk genombröt generalöverste von Witzlebens armé med effektivt understöd av starkt artilleri Maginotlinjen, den franska skyddsvallen, som ansetts omöjlig att betvinga. Denna armé bröt därigenom återigen den redan i ryggen hotade fientliga nordöstfronten i två delar. Samma öde drabbade den franska östfronten, då också general Dollmanns armé 15/6 vid Colmar i anfall övervann den befästade övre Rhens väldiga hinder och trängde in i Vogeserna. I intimaste och mönstergill samverkan med armén bidrog flygvapnet i väsentlig grad till det snabba genombrottet. Med tyngsta bomber anföllo störtbombplan och bombplansförband, närhelst väderleksförhållandena tilläto, befästningsverken och tystade dessas vapen. Dagarna efter 15/6 präglades av ett exempellöst förföljande från kusten till Meuse. Detta omöjliggjorde fransmännens avsikt att bygga sig nya ställningar bakom Loire. Icke ens

fästningen Verdun, symbolen för det franska motståndet under världskriget, kunde motstå denna anstormning. Den föll 15/6. 17/6 nådde motoriserade förband den schweiziska gränsen sydöst om Besançon och slöto därmed ringen kring de franska krafterna i Lothringen, i Elsass och kring Maginotlinjen. Djärva framstötar över Loire gåvo vid handen att fienden icke heller här kunde samla sig till fortsatt motstånd. Frankrikes armé hade förlorat sin slagkraft och började sträcka vapen. "Det största fälttåget i alla tider" slutade efter sex veckor med den största segern för den tyska krigsmakten. Under generalfältmarskalk Görings överbefäl kunde flygvapnet i full utsträckning kasta sitt vid fälttågets början tillkämpade herravälde i luften i segerns vågskål. Krigsmarinen ställdes genom ockuperingen av den holländska, belgiska och franska kanalkusten inför nya uppgifter. Hamnarna utbyggdes till stödjepunkter för lätta stridskrafter och inrättades för försvar. I ständigt på varandra följande aktioner lyckades motortorpedbåtar tillintetgöra ett antal fientliga jagare och transportfartyg. Denna exempellösa seger har världen följt med beundran, förvåning eller med skräck allt efter inställningen. Alla uppställa dock gemensamt frågan huru sådana framgångar på så kort tid kunna förklaras. Då de förutvarande

307:5

3 juli 1940

allierade tro sig se orsakerna i Tysklands numeriska överlägsenhet, motsvarar detta icke den historiska sanningen. Väl var det tyska flygvapnet numeriskt väsentligt starkare än de allierades flygvapen. Den tyska västarmén gick emellertid 10/5 till anfall närmast med ett mindre antal divisioner än de franska, engelska, belgiska och holländska. Orsakerna till de tyska framgångarna ligga djupare. De äro att söka där varest Tysklands fiender trodde sig se vår svaghet, i Tredje rikets revolutionära dynamik och dess nationalsocialistiska ledning. I spetsen för sin armékår dog kommenderande generalen, generallöjtnant Ritter von Speck, hjältedöden. Liksom han gåvo under tiden 5-25 juni 16.822 tappra officerare, underofficerare och meniga ur de tre krigsmaktsgrenarna sitt liv för ledare, folk och rike. 9,921 officerare, underofficerare och meniga saknas. Av dem torde en del ha dött hjältedöden. 68.551 officerare, underofficerare och meniga ha sårats. Om något är ägnat att låta den tyska krigsmaktens prestationer framstå i ännu klarare ljus, så är det dessa för den enskilde bittert och smärtsamt kända men för hela det tyska folket nästan otroligt låga förlustsiffror, med vilka segern över Frankrike vunnits. De utgöra från 10/5 till vapenstilleståndet enligt vad hittills konstaterats i officerare, uhderofficerare och meniga: Stupade: 27.074, saknade 18.384 sårade 111.034. Sammanlagt 156.492. Som en jämförelse kan nämnas att de tyska förlusterna i världskriget utgjorde år 1914 i väster: 638.000 man, därav 85.000 stupade. Vid anfallet mot Verdun år 1916: 310.000 man, därav

3.7:6

3 juli 1940

41.000 stupade. I Sommeslaget 1916: 417.000 man, därav 58.000 stupade. I det stora slaget i Frankrike 21 mars - 10 april 1918: 240.000 man, därav 35.000 stupade. Hållpunkter saknas beträffande fiendens förluster år 1940. Det står emellertid fast, att vi i franska fångar enbart inräknat över 900.000, därav 5 arméöverbefälhavare och i runt tal 29.000 officerare. Sedan 5/6 har utöver det hittillsvarande bytet hela beväpningen och utrustningen för ytterligare omkring 55 franska divisioner fallit i tyska händer, häri icke inräknat beväpningen och utrustningen i Maginotlinjen och de övriga franska befästningarna. Bland bytet befinner sig dessutom så gott som hela det franska tunga och tyngsta artilleriet samt oöverskådliga mängder av annan beväpning, utrustning och förråd. Det fientliga flyget har sedan 4/6 förlorat sammanlagt 792 flygplan. Krigsmarinen sänkte av hjälpkryssare, andra hjälpkrigs-, transport- och handelsfartyg sammanlagt 493.100 bruttoregisterton. Flygvapnet har sedan 5/6 förintat fartyg på sammanlagt 299.000 bruttoregisterton. Skadade blevo: 3 kryssare, en jagare och 25 handelsfartyg." (TT fr DNB)

307:7

3 juli 1940

<u>Fransk process mot de Gaulle.</u>

Den franska tidningen Dépêche de Toulouse meddelar, att det 17:e militärdistriktets krigsrätt inlett process mot general de Gaulle.
(TT fr DNB)

<u>Tjecker och polacker i Storbritannien.</u>

Brittiska krigsministern Eden meddelade 2/7 i underhuset, att några enheter av de polska och tjeckiska arméerna anlänt till Storbritannien, där de hålla på att reorganiseras. (TT fr Reuter)

<u>Fartygsförluster.</u>

Brittiska amiralitetet meddelar 2/7, att de sammanlagda brittiska handelstonnageförlusterna genom fientlig aktion under veckan 17-24 juni uppgingo till 88.259 ton. Av dessa förlorades 30.446 ton under operationerna utanför franska kusten och kunna därför icke betraktas som handelstonnageförluster i vanlig mening. Av de förluster på 69.770 ton, som de allierade ledo under samma period, sänktes 33.020 ton under liknande omständigheter. Det sänkta neutrala tonnaget uppgick till 34.882 ton. I London meddelas, att ökningen av sänkningarna delvis får tillskrivas det växande antal tyska ubåtar, som operera i Atlanten, samt det förhållandet att de engelska eskorteringsåtgärderna minskats en smula till följd av det franska vapenstilleståndet samt insättande av en del fartyg, som vanligen användes för eskort, för evakuering av brittiska, franska och polska trupper från Frankrike. Intet engelskt eller allierat fartyg har sänkts i Medelhavet.
(TT fr Reuter)

307:3

3 juli 1940

Sänkta italienska ubåtar. Den brittiska Medelhavsflottan meddelar i en kommuniké 2/7, att hela antalet sänkta italienska ubåtar uppgår till 13. (TT fr Reuter)

Kriget Italien-Frankrike. Mussolini har tillställt hertigen av Piemonte, som är befälhavare på den italienska västfronten, en skrivelse, vari han ger uttryck åt sin stora tillfredsställelse över det sätt, varpå denne handhaft ledningen av operationerna, samt över truppernas prestationer. I skrivelsen heter det vidare, att under perioden 21 - 24 juni ägde en drabbning rum längs Alpfronten på en sträcka av 200 km. och på en höjd varierande mellan 2.000 och 3.000 meter under häftiga snöfall. Från Saint Bernhard till floden Roja hade första linjen i de alpina franska befästningarna givit vika under trycket av de italienska infanteristernas angrepp, vilka ledde till genombrott av mellan 8 och 32 km. djup. Fransmännen höllo stånd i sina längre bakåt liggande ställningar ända till vapenstilleståndsdagen och till och med några timmar därefter, då de voro i okunnighet om vad som tilldragit sig i det övriga Frankrike. Striden var hård, om vilket tusentals stupade och sårade bär vittnesbörd. (TT fr Stefani)

Graziani generalguvernör. Marskalk Graziani har övertagit posten som generalguvernör i Libyen. (TT fr DNB)

307:59

3 juli 1940

Rumäniens politik.

Rumänska kammarens och senatens utrikesutskott sammanträdde 2/7 för att mottaga en rapport av utrikesminister Argetojanu om de händelser, som ledde till att Rumänien förlorade Bessarabien och norra Bukovina. Utrikesministern meddelade, att kronrådet efter mottagandet av den första noten från Molotov ansåg det omöjligt för Rumänien att uteslutande med hjälp av egna medel bjuda långvarigt motstånd, varför det beslöts, att Sovjetunionens ultimatium skulle accepteras. Utrikesministern tillade, att Rumänien av sina allierade och vänner fått rådet att tillmötesgå de sovjetryska kraven för att icke framkalla ett krig i denna del av Europa. Rumänien hoppades, att på förhandlingsvägen kunna modifiera de sovjetryska kraven, men den andra sovjetryska noten lät klart förstå, att man endast hade att välja mellan avträdelse eller krig. Ett krig skulle ha betytt, att hela den rumänska armén måste offras. Den rumänska regeringen ansåg det nödvändigt att i rådande läge bevara armén intakt.

(TT fr Stefani)

Indiska kongresspartiets förre ledare häktad.

Från Calcutta meddelas 2/7: Förre ordföranden i indiska kongresspartiet Subhas Chandra Bose har arresterats i sin bostad. Åtgärden har vidtagits i enlighet med bestämmelserna om Indiens försvar.

(TT fr Reuter)

307:10

3 juli 1940

<u>Burma och kriget.</u> Från London meddelas 2/7: Brittiska regeringen har givit uttryck åt sin tacksamhet mot Burma för dess oförbehållsamma erbjudande om hjälp under kriget. Regeringen har inbjudit en burmansk representant att tjänstgöra som rådgivare och har lovat att dryfta frågan om förlänande av dominionsstatus åt Burma, då kriget segerrikt avslutats. (TT fr Reuter)

<u>Japan besätter koncessionen i Shanghai.</u> Från Shanghai meddelas: Japanska trupper ha 2/7 besatt en del av den internationella koncessionen i Shanghai. De engelska trupperna gjorde intet motstånd. (TT fr DNB)

<u>Stimson om kriget.</u> Den nye amerikanske krigsministern Stimson avgav 2/7 en förklaring för senatens arméutskott, varvid han yttrade: "Jag tror icke, att vi komma att bli skyddade för en invasion, om vi blott lägga armarna i kors och vänta på att fienden kommer till våra stränder. Vi stå inför en fara utan tidigare motstycke. Den tid som vi nu ha till vårt förfogande för vår upprustning beror i mycket hög grad på att Storbritannien kan fortsätta att kontrollera Nordatlanten. Under sådana förhållanden är all hjälp, som vi i säkerhet kunna lämna för att hjälpa denna makt i sin uppgift, av stor betydelse i vårt eget intresse med tanke på våra förberedelser. Ingen

307:11

3 juli 1940

önskar sända amerikanska trupper över haven, såvida icke Förenta staternas eget skydd gör en sådan åtgärd nödvändig. För övrigt tror jag icke, att Förenta staterna kunna med full säkerhet skyddas enbart genom passiva försvarsåtgärder. Till följd av de moderna vapnens stora räckvidd omfattar Förenta staternas försvarslinje nu Porto Rico, Bermuda, Newfoundland och nordöstra Kanada, ty man vet nu, att om en mäktig fiende skulle kunna skaffa sig en bas på någon av dessa platser skulle han kunna inleda ett förödande flyganfall mot Förenta staternas östkust."

(TT fr Reuter)

USA:s vapenleveranser.

President Roosevelt undertecknade 2/7 en lag, som förbjuder leveranser till utländsk regering av vapen och materiel tillhörande Förenta staternas flotta och armé annat än under förutsättning att överbefälhavarna för flottan eller armén betyga att den icke behövs för försvaret av Förenta staterna. (TT fr Reuter)

Guldexporten till USA.

Förenta staternas finansdepartement meddelar, att guld till ett värde av 418.236.631 dollar anlände till Förenta staterna under den vecka som slutade 26/6. Guld till ett värde av 241.575.998 dollar kom från Frankrike. Från Storbritannien kom under samma tid guld för 101.377.517 dollar

(TT fr Reuter)

x

308:1

4 juli 1940

Franska dokument publiceras i Tyskland.

Officiellt meddelas i Berlin, att ett tyskt underrättelsedetachement i ett halvt förstört tåg i den lilla staden Charité vid Loire som byte tagit den franska generalstabens hemliga aktstycken. I den officiella förklaringen heter det, att de här påträffade dokumenten äro av så stor betydelse att deras offentliggörande helt enkelt måste betecknas som den största sensationen av detta slag. Dokument n:r 1 i denna nya samling är ett telegram från general Weygand till general Gamelin av 7/3 1940. I telegrammet meddelas, att befälhavaren för flygvapnet i mellersta Östern, flygmarskalk Mitchell, inberättat, att han från London erhållit instruktioner beträffande förberedelserna för det eventuella bombardemanget av Baku och Batum. Flygmarskalken delgav general Weygand sin avsikt att bedja turkiske marskalken Cakmak om tillstånd att undersöka vilka flygplatser i områdena kring Diabekir, Erzerum, Kars och Vansjön skulle kunna tjäna som mellanlandningsplaner för flygplan som skulle ha sin huvudbas i Djezireh. Dokument n:r 2 är en anteckning av general Gamelin av 10/3 1940 "angående fransk-brittiska stridskrafters deltagande i operationerna i Finland." Det heter häri, att franska och brittiska regeringarna sedan fientligheterna mellan Finland och Sovjetunionen börjat givit uttryck åt sin vilja att genom leverans av flygplansmateriel och

308:2

4 juli 1940

vapen lämna Finland effektiv hjälp. De första materielsändningarna började 20/12. Det franska överkommandot grep sig å sin sida oförröjligen an med att få kännedom om marskalk Mannerheims åsikt om, i vilken omfattning - bortsett från frivilliga - franska stridskrafter kunde sättas in vid operationerna. För detta syfte sändes major Ganeval till den finske generalissimus. Han reste 20/12 till Helsingfors och återvände 20/1. Fr. o.m. 16/1 arbetade det franska överkommandot på den allmänna planen för en väpnad intervention i Finland. Vid de halvofficiella överläggningarna med det brittiska överkommandot syntes detta dela vår, d.v.s.Frankrikes, uppfattning. Vid de interallierade militäröverläggningarna 31/1 och 1/2, vilka föregingo högsta krigsrådets sammanträde den 15/2, förvisade engelsmännen frågan om omedelbar hjälp till Finland till andra plats. De visade sig som avgjorda anhängare till ett företag mot järngruvorna i norra Sverige, vilket åtminstone till en början skulle göra överförandet av en del av de deltagande stridskrafterna till Finland till en bisak. I general Gamelins anteckning förklaras vidare, att öppnandet av en krigsskådeplats i Norden sett ur krigföringssynpunkt vore av stort intresse. Bortsett från de moraliska fördelarna bleve blockaden mera omfattande, men framförallt gällde det att spärra malmtransporterna till Tyskland. I detta sammanhang skulle en aktion på Balkan, om den kunde kombineras med företaget i Skandinavien, vara ägnad att skärpa

308:3

4 juli 1940

Tysklands ekonomiska avsnörning. Tyskland skulle då förfoga över blott en enda lucka i blockadringen, nämligen sin gräns med Sovjetunionen. Militärt sett vore en aktion på Balkan mycket fördelaktigare än en i Skandinavien: krigsskådeplatsen bleve kraftigt utvidgad och Jugoslavien, Rumänien, Grekland och Turkiet komme att lämna ett tillskott på ungefär 100 divisioner. Därvid finge man också tända på oljekällorna i Rumänien, som man kunde försvara eller förstöra, samt på källorna i Transkaukasien. Sverige och Norge skulle kunna lämna blott ett svagt stöd på ungefär 10 divisioner. De trupper som tyskarna måste dra bort från västfronten för att möta de nya företagen komme otvivelaktigt att ha samma proportioner. Fördelarna med att åstadkomma en krigsskådeplats i Skandinavien vore dock obestridliga, men de tekniska svårigheter som ett sådant företag skulle föra med sig finge icke ignoreras. Gamelin skildrar härefter i detalj dessa svårigheter, vilka han särskilt finner i klimatet samt försörjnings- och kommunikationsförhållandena. Järnvägarna från Narvik och Trondheim till Luleå kunna blott bära obetydlig trafik, skriver han. Trafikmöjligheterna minskas ytterligare, om man rycker fram mot Finland, eftersom man då blott har en enda järnvägslinje till förfogande, vilken börjar i Luleå och går runt om Bottniska viken. Detta gäller under det förbe-

308:4

4 juli 1940

hållet att Sverige åt oss överlåter sin järnvägsmateriel. Dokument nr 6 innehåller ett telegram från franske ambassadören Massigli i Ankara till utrikesministeriet i Paris 28/3 1940. Han anför, att en flygaktion mot Baku och en aktion till sjöss på Svarta havet te sig i mycket olika ljus såväl tekniskt som politiskt. Ett flygangrepp mot Baku från Djezireh för med sig överflygning av turkiskt område på knappa 200 km. Det rör sig härvid om överflygning av det bergmassiv som sträcker sig mellan Vansjön och Ourmiahsjön, d.v.s. i Kurdistan, vilket till följd av de stränga polisoperationerna som turkiska armén genomförde där för 2 eller 3 år sedan är starkt avfolkat. Inga viktiga bosättningsområden skulle överflygas, och flygplanen kunde mycket väl passera oförmärkt. Skulle de iakttas, vore det möjligen av enstaka polis- eller gendarmeriposteringar. Vidare kunde genom vändning åt väster och flygning tvärs över norra delen av Iran överflygning av turkiskt territorium helt och hållet undvikas.

(TT fr DNB)

__Brittiska ångaren "Arandora Star" sänkt.__

I London meddelas: Den brittiska 15.500-tonnaren "Arandora Star" har torpederats av en tysk ubåt. Ångaren hade ombord 1.500 tyska och italienska internerade med vilka den var på väg till Kanada. Omkring 1.000 överlevande landsattes 3/7 i en skotsk hamn. (TT fr London)

308:5

4 juli 1940

Ryska beskyllningar mot Rumänien.

Moskvaradion har 3/7 beskyllt de rumänska myndigheterna att inta "en provokatorisk hållning gentemot Sovjetunionen." Bl.a. skulle Rumänien ha svikit sitt löfte att tillåta i Rumänien bosatta bessarabier att återvända till Sovjet-Bessarabien. Moskvaradion fortsatte i samma utsändning: "Den rumänska polisen har t.ex. givit eld mot 2.000 bessarabiska arbetare, som voro samlade i hamnen i Galati, varifrån de ämnade bege sig till Bessarabien. Då arbetarna besvarade elden, utspelades en längre strid, varvid en stor mängd arbetare och polismän dödades och sårades."

(UP fr Moskva)

Sabotage mot irakisk oljeledning.

Bagdads radio meddelar 3/7, att den irakiska oljeledningen i trakten av Mossul och nära slutpunkten i Haifa svårt skadats genom sabotage.

(TT fr DNB)

Egyptisk regeringsförklaring.

I sin första deklaration om Egyptens utrikespolitik inför kammaren förklarade den nye premiärministern Hassan Sabry Pasha 3/7 bl.a.: "Vår utrikespolitik skall grundas på vänskap med alla stater som icke beröras av kriget. Egypten, som vill vidmakthålla sin integritet och sitt oberoende, vill också uppfylla sina förpliktelser gentemot sin stora allierade Storbritannien och fullgöra sin vänskapsallians i bokstav och anda." Kammaren har med stor majoritet uttalat sitt förtroende till den nya regeringen.

(TT fr Reuter)

308:6

4 juli 1940

Gandhi om kriget.

Gandhi har riktat en appell till alla engelsmän att omedelbart inställa alla fientligheter och avsluta kriget och att ej inträda med nationalsocialisterna i en kapplöpning " om vem som kan åstadkomma de största ödeläggelserna." England skulle i stället bemöda sig om att använda ickevåldsmetoder för ett lösande av konflikterna mellan nationerna. I en skrivelse till vicekonungen ställer sig Gandhi till regeringens förfogande för ett genomförande av denna appell. (UP fr New Delhi)

Beställning av flygmotorer i USA.

Förenta staternas försvarskommission meddelar 3/7, att automobilfirman Packard beslutat att försöksvis avsluta ett kontrakt om leverans av 9.000 flygplansmotorer av Rolls Royce-typ, av vilka 6.000 äro avsedda för Storbritannien. Ford har tidigare vägrat åtaga sig samma beställning. Tillverkningen skall börja 10 månader efter det kontrakt tecknats.

(TT fr Reuter)

Mexiko mottar spanska flyktingar.

Washingtonkommittén för hjälp åt spanska flyktingar meddelar, att den mexikanska regeringen erbjudit asyl åt ett stort antal republikanska spanska flyktingar, som vistas i Frankrike. (TT fr Reuter)

x

309:1

5 juli 1940

Tal av Stauning. Vid tredje behandlingen av finanslagförslaget i danska folketinget 4/7 lämnade statsminister Stauning först en del upplysningar rörande förhållandena på Färöarna, Grönland och Island. Sedan fortsatte han: "När besättandet var oundvikligt, ha vi anledning att vara tillfredsställda med det förhållande som råder mellan besättningsmyndigheterna å ena sidan samt danska myndigheter och dansk befolkning å den andra. Det danska folket, som utvecklat sig som självständig nation genom århundraden, och som icke förr upplevat ett tillstånd som det nuvarande, känner sig lugnt genom det löfte, som på bindande sätt gavs oss 9/4, löftet att Danmark skall återfå sitt oberoende och att landets integritet icke skall antastas. Vi tro på detta löfte, och dess uppfyllande skall befästa det förtroendefulla förhållandet mellan Tyskland och Danmark och säkerställa genomförandet av det samarbete, som är så obetingat naturligt. Oavsett händelserna 9/4, skall det vara en dansk strävan att fortsätta den politik i gränsområdet som också vunnit erkännande från tysk sida."

(TT fr Köpenhamn)

309:2

5 juli 1940

Vichy franskt regeringssäte.	Från Frankrike meddelas 4/7, att Vichy definitivt utsetts till franska regeringens säte. (TT fr DNB)
Belgiens regering till Vichy.	Enligt vad Agence Havas meddelar har belgiska regeringen slagit sig ned i Vichy. (TT fr Reuter)
Fransk radio frigiven.	Den tyska vapenstilleståndskommissionen beslöt 4/7 att ge franska regeringen tillstånd att åter taga de franska radiosändarna i det icke ockuperade området i bruk. (TT fr DNB)
Brittisk flottkupp.	I Clermont-Ferrand offentliggjordes 4/7 följande officiella franska kommuniké: "På morgonen 3/7 uppenbarade sig betydande brittiska sjöstridskrafter, vilka framför allt omfattade tre slagskepp och vilka kommo från Nordsjön, utanför redden vid Oran, där en del av den franska flottan i enlighet med vapenstilleståndsöverenskommelsen låg för ankar. Den brittiske amiralen riktade till den franske eskaderchefen viceamiral Gensoul kravet att han skulle kapitulera eller själv låta sänka sina fartyg. Den brittiske amiralen lämnade en frist på 6 timmar för avgörandet. Utan att avvakta fristens utgång spärrade hydroplan, tillhörande den brittiska flottan, redden vid Mers-el-Kebir med magnetiska minor. Då den franske amiralen vägrade att efterkomma kraven, öppnade brittiska flottan kl.17.40 eld mot de franska krigsfartygen. Med anledning av detta otroliga angrepp

309:3

5 juli 1940

har franska regeringen givit de franska enheter som legat förankrade på Alexandrias redd bredvid den brittiska flottan order att lätta ankar och gå ut till sjöss, i nödfall med anlitande av våld. Dessutom har franska amiralitetet - eftersom detta anfall är så mycket avskyvärdare då det företagits av vår allierade från igår - uppmanat alla krigsfartyg, som befinna sig i rum sjö, att hejda alla brittiska handelsfartyg som de påträffa samt att med eld besvara varje nytt angrepp."

(TT fr DNB)

Angående den brittiska flottans överfall på de franska krigsfartygen i örlogshamnen Oran meddelas i Berlin: En del av de franska fartygen hade vid det plötsliga engelska angreppet icke ångan uppe och voro så placerade i hamnen att de icke kunde använda sitt tunga artilleri. Engelsmännen öppnade överraskande eld från långt håll. Slagskeppen "Dunkerque" och "Provence" samt torpedkryssaren "Mogador" sköts i brand och ligga nu brinnande i hamnen. Slagskeppet "Bretagne" har tydligen vid utlöpandet sprängts i luften, då det gått på en av engelsmännen utlagd magnetisk mina. Slagskeppet "Strasbourg", 5 torpedkryssare samt ett antal torped- och ubåtar lyckades under strid spränga de engelska fartygens inringning och bryta sig ut i Medelhavet. (TT fr DNB)

309:4

5 juli 1940

Brittiska informationsministeriet meddelar 4/7: "Som bekant lovade franska regeringen i enlighet med villkoren i vapenstilleståndsfördraget att överlämna den franska flottan i fiendens händer, förlitande sig på de löften som avgåvos av Tyskland och Italien att icke använda sig av den franska flottan mot Frankrikes forne allierade. Brittiska regeringen, som förlorat tron på löften som avgivits av Tysklands och Italiens regeringar, har sett sig nödsakad att - icke blott i sitt eget intresse utan även i förhoppningen om att kunna återupprätta Frankrikes oberoende och det franska imperiets integritet - vidta åtgärder, innan detta var för sent, för att vara säker om att den franska flottan icke användes mot Storbritannien av den gemensamme fienden. I detta syfte vidtogos tidigt på morgonen 3/7 åtgärder för att ställa alla franska krigsfartyg som befunno sig i brittiska hamnar under brittisk kontroll. Denna operation utfördes framgångsrikt, ehuru den genom missförstånd krävde två offer. Samtidigt erbjöd man de franska krigsfartygen i Oran vissa villkor, vilka till enda syfte hade att icke låta dem falla i tyskarnas händer. Man förklarade för den befälhavande officeren, att om något av dessa villkor icke accepterades, var Storbritannien berett att vidta alla åtgärder för att försäkra sig om att intet av fartygen användes mot det under krigets fortsättning. Brittiska regeringen beklagar djupt, att den franske amiral som

309:5

5 juli 1940

förde befälet i Oran vägrade att acceptera alla de framförda villkoren. Det oundvikliga resultatet blev att en aktion måste företas mot de franska fartygen på denna plats." (TT fr Reuter)

Hitler och franska flottan. I Berlin meddelas 4/7: Sedan den franska vapenstilleståndsdelegationen informerat den tyska vapenstilleståndskommissionen om vad som inträffat mellan brittiska och franska krigsfartyg vid Oran, har rikskansler Hitler givit franska regeringen tillåtelse att sänka där befintliga franska fartyg så vida de icke på annat sätt kunna undvika att falla i engelsmännens hand. Detta beslut motsvarar vapenstilleståndsavtalets innehåll, enligt vilket det icke är tyska regeringens avsikt att överföra den franska flottan i tysk besittning utan endast förhindra att den i fortsättningen deltar i kriget mot Tyskland. (TT fr DNB)

Franska flottenheter till de Gaulle. Överbefälhavaren för "de fria franska sjöstridskrafterna", vice amiral Muselier, meddelade 4/7, att intet av den franska marinens slagfartyg befinner sig i tyska eller italienska händer. Ett antal franska fartyg ha hörsammat general de Gaulles maning. Även en del franska ubåtar befinna sig i brittiska farvatten. (TT fr Reuter)

309:6

5 juli 1940

Tal av Churchill. Premiärminister Churchill yttrade i en deklaration i underhuset 4/7 bl.a.: "Det är med uppriktig sorg jag måste omtala en åtgärd, som vi sett oss nödsakade att vidtaga för att förhindra att den franska flottan faller i tyska händer. När två nationer kämpa tillsammans, kan måhända en av dem slås ned och överväldigas och tvingas att be sin allierade att befria den från dess förpliktelser, men det minsta man kunde vänta vore att franska regeringen, när den ger upp striden och lämnar hela tyngden att falla på det brittiska imperiet, hade visat omsorg om att icke utsätta sina trogna kamrater, i vilkas slutliga seger den enda utsikten till frihet för Frankrike ligger, för onödig skada. Vi erbjödo oss att helt befria fransmännen från deras fördragsenliga förpliktelser, om deras flotta fördes till brittiska hamnar innan något separat vapenstillestånd ingicks. Så skedde icke. Trots alla de löften och försäkringar, som amiral Darlan avgivit till förste sjölorden, undertecknades ett vapenstillestånd, som med nödvändighet måste placera den franska flottan lika effektivt under Tysklands välde som en del av den franska flottan kom under vårt välde, när många fartyg, ur stånd att uppnå afrikanska hamnar, för omkring tio dagar sedan gingo in till Portsmouth och Plymouth. Jag måste fastslå, att Bordeauxregeringen med full insikt om konsekvenserna tillfogade oss något som kunde ha blivit en dödlig skada. Det finns ett annat exempel på den hänsynslösa, kanske t.o.m. illvilliga behandling som vi utsatts för icke av

309:7

5 juli 1940

den franska nationen men av Bordeauxregeringen. Över 400 tyska flygare voro fångar i Frankrike. Vi fingo ett löfte av Reynaud, att dessa flygare skulle sändas till England. När Reynaud föll, utlämnades emellertid flygarna till Tyskland." Churchill skildrade därefter utförligt aktionerna mot den franska flottan och yttrade:"I ett ultimatum till befälhavaren i Oran uppställdes följande förslag: 1) Avgå tillsammans med oss och fortsätt kämpa för segern mot tyskarna och italienarna. 2) Avgå med reducerade besättningar under vår kontroll till en brittisk hamn. De reducerade besättningarna skola åter hemföras vid första tillfälle. Om något av dessa alternativ antages av eder, skola vi återställa edra fartyg till Frankrike vid krigets slut eller erlägga full ersättning, om de under tiden skadas. 3) Om alternativt ni anse eder skyldiga att stipulera att edra fartyg icke skola begagnas mot tyskarna eller italienarna, såvida dessa icke bryta vapenvilan, så gå med dem med reducerade besättningar till någon fransk hamn i Västindien, exempelvis Martinique, där de kunna demilitariseras eller eventuellt lämnas i Förenta staternas vård och ligga i säkerhet till krigets slut, varvid besättningarna hemsändas. Om Ni tillbakavisa dessa skäliga anbud måste jag med djupt beklagande uppmana eder att sänka edra fartyg inom sex timmar. Om intet av dessa förslag antages

309:8

5 juli 1940

har jag order av H.M:ts regering att begagna det våld som behöves för att hindra, att edra fartyg falla i tyska eller italienska händer."

Churchill yttrade vidare: "Vi måste naturligtvis vänta oss att vi utsättas för ett anfall eller t.o.m. en invasion. Vi vidtaga alla förberedelser, som stå i vår makt för att slå tillbaka vår fiendes angrepp, de må riktas mot Storbritannien eller mot Irland. Alla irländare utan hänsyn till trosbekännelse eller parti böra inse att Irland befinner sig i en överhängande fara." Churchill uppläste härefter ett budskap, som han riktat till alla personer på ledande poster och vari det heter: "I ett ögonblick då ett försök till invasion eller en strid för vårt fädernesland kanske är omedelbart förestående, vill premiärministern hos alla dem som inneha ansvariga poster inskärpa deras plikt att bevara sin anda av vaksamhet och förtröstansfull energi. Flygvapnet är i utmärkt skick och vid den största styrka det någonsin uppnått. Den tyska flottan har aldrig varit så svag och den brittiska aldrig så stark som nu. Premiärministern väntar av alla konungens ämbetsmän på höga poster, att de ge ett exempel på fasthet och beslutsamhet. De böra slå ned och undertrycka alla tecken på slapphet i sina kretsar hos sina underordnade." Om fredsryktena sade Churchill:

309:9

5 juli 1940

"Dessa osanningar och rykten ha velat göra gällande, att vi hade planer på att träda i förhandlingar med tyska och italienska regeringarna. Varje tanke på något sådant borde fullständigt undanröjas genom den ytterst drastiska och allvarliga åtgärd vi funnit oss nödsakade att vidtaga. Nej, mina herrar! Det är icke tal om några förhandlingar. Det finnes icke en tanke på fred här. Vi skola tvärtom fortsätta kriget med yttersta kraft och med alla de medel som stå oss till buds, till dess de rättvisa syften, för vilka vi gått in i det, i alla hänseenden uppnåtts."

(TT fr London)

<u>Tyska flygförluster.</u> Officiellt meddelas i London 4/7: Sedan krigets början ha nära 100 tyska flygplan förstörts över eller nära brittiska kusterna. Många andra fiendeplan ha blivit så svårt skadade, att de troligen icke lyckats återvända till sina baser. (TT fr Reuter)

<u>Ny regering i Rumänien.</u> Regeringen Tatarescu inlämnade 4/7 demissionsansökan. Hittillsvarande ministern utan portfölj Gigurtu har på konungens uppdrag bildat den nya regeringen. Vice konseljpresident blev Mihail, medan Monoilescu övertog utrikesministerposten. Krigsminister blev Niculescu. Den nya regeringen

309:10

5 juli 1940

består för övrigt till en stor del av medlemmar av det forna kristligt-sociala partiet Goga-Cuza. Även det forna Järngardet är representerat i regeringen genom några av sina medlemmar. (TT fr DNB)

<u>Kaganovitj entledigad.</u>

Sovjetunionens högsta råds presidium har entledigat Lazar Kaganovitj (Stalins svåger) från sitt ämbete som folkkommisaarie för oljeindustrin och till hans efterträdare utsett Sedin. (TT fr Moskva)

x

310:1

6 juli 1940

Tysk transitotrafik över Sverige.

Svenska utrikesdepartementet meddelar 5/7, att sedan fientligheterna i Norge upphört, ha de av kriget betingade inskränkningarna i transitotrafiken till och från Norge bortfallit. Sålunda få numera alla slags varor transporteras på de svenska järnvägarna i sådan trafik. Likaledes kommer tillstånd att lämnas till genomresa för personer tillhörande tyska krigsmakten, närmast permitterade soldater, varvid särskilt härför avsedda tåg och vagnar skola begagnas. (DN)

Avtal om svenska handelsutbytet med Norge.

Svenska utrikesdepartementet meddelar: Överläggningar ha 1-5 juli ägt rum i Stockholm angående handelsutbytet mellan Sverige och Norge under andra halvåret 1940. Därvid har enighet uppnåtts om en ordning, som möjliggör återupptagandet av handelsutbytet mellan de båda länderna.

(DN)

Den brittiska flottkuppen.

Rörande det brittiska anfallet på de i Oran liggande franska krigsfartygen meddelar franska amiralitetet 5/7: "Viceamiral Gensoul svarade på den brittiske amiralens ultimatum, att första brittiska kanonskottet skulle uppresa hela franska flottan mot Storbritannien. Franska amiralitetet hade

310:2

6 juli 1940

givit order att möta våld med våld. Regeringen gillade amiralitetets beslut och informerade vapenstilleståndskommissionen därom. Frankrike hade intet att förebrå sig. Frankrike erinrar om att Tyskland och Italien icke krävt utlämning av franska flottan utan blott fordrat, att den skulle demobiliseras och sammandras i franska hamnar med franska besättningar och franskt befäl under kontroll av vapenstilleståndskommissionen. Frankrike skulle heller aldrig ha gått med på att utlämna sin obesegrade flotta. Marskalk Pétain, amiral Darlan och utrikesminister Baudoin hade ett flertal gånger upprepat detta för Churchill, marinminister Alexander, chefen för brittiska flottan och brittiske ambassadören. Franska amiralitetet har det pinsamma intrycket, att de ödesdigra slag som drabbat Frankrike lämnat de ledande engelska personerna känslolösa, då de blott tänkt på att bli herrar över franska flottan. Flottan borde förbli fransk eller gå under. Den hade på intet vis förtjänat att få en stöt i ryggen på order av Churchill, som under den gångna vintern bett franska amiralitetet att ägna sina huvudsakliga krafter åt att skydda de kanadensiska fartygen, då brittiska amiralitetet icke längre förfogade över erforderliga medel härför. Amiral Darlan hade ännu kvar Churchills tacksägelseskrivelser. Den brittiske amiralen hade t.o.m. före utgången av den frist som beviljades amiral Gensoul låtit sina flygplan utlägga magnetiska minor i hamninloppet vid Mers-el-Kebir och därmed utfört en klart fientlig handling." (TT fr Genève)

3:0:3

6 juli 1940

Den brittiska flottkuppen.

Frankrikes chargé d'affaires i London, Chambon, protesterade 5/7 i Foreign Office mot den brittiska flottans aktion mot den franska i Medelhavet. Protesten överräcktes på regeringen Pétains vägnar. Senare meddelades från London att Chambon överlämnat sin avskedsansökan till franska regeringen. (TT fr London)

Franska flottans desarmering inhiberas.

I Berlin meddelas 5/7: På grund av händelserna i Oran har den tyska vapenstilleståndskommissionen underrättat den franska delegationen i Wiesbaden om att försvarsmaktens överkommando är berett att t.v. inhibera det i artikel 8 av vapenstilleståndsöverenskommelsen upptagna kravet på desarmering av den franska krigsflottan. (Sv.D.fr Berlin)

Brytning Frankrike-Storbritannien.

Franska regeringen meddelar officiellt från Vichy 4/7: "Ministerrådet, som 4/7 sammanträdde under ordförandeskap av president Lebrun, beslöt - sedan det tagit kännedom om det omotiverade angrepp som en stark brittisk eskader företagit mot en fransk eskader vid Mers-el-Kebir utanför Oran och sedan den uttalat sitt erkännande för flottans hållning och hjältemod - att avbryta de diplomatiska förbindelserna med England."
(TT fr Genève)

310:4

6 juli 1940

Bomber över Gibraltar.

Från Gibraltar meddelas: Gibraltar upplevde 5/7 sin första flygraid sedan krigsutbrottet. Inga skador anställdes. (TT fr Reuter)

Italiensk offensiv i Östafrika.

I London meddelas: Italienska kolonner, bestående av lätta stridsvagnar, pansarbilar och motoriserat infanteri, ha från baser i norra Abessinien och södra Eritrea inlett en offensiv mot de brittiska gränsposterna i Sudan. Även vid gränsen mellan Kenia och Abessinien ha starka italienska avdelningar inlett omfattande operationer mot engelsmännen. Den brittiska förposten Kassala vid Eritreas gräns har efter kraftiga flygbombardemang erövrats av italienska pansartrupper. (TT fr London)

Rumänien ansluter sig till "axelmakterna"

Den nya rumänska regeringen utsände 5/7 en deklaration, vari det heter: "Vad beträffar utrikespolitiken ämnar regeringen uppriktigt ansluta sig till det politiska system som skapats av Rom-Berlin-axeln, och detta icke enbart som ett uttryck för realism, utan som en logisk följd av den politiska och ideologiska uppfattningen hos regeringens medlemmar, vilka äro de sanna uttolkarna av landets känslor. Samtidigt vill regeringen upprätthålla de hjärtligaste relationer till alla sina grannar, emedan den anser att fred i denna del av Europa är ett oundgängligt villkor för en högre politisk ordning." (DN fr Bukarest)

310:5

6 juli 1940

Iraks och Turkiets ställning till Syrien.

Iraks utrikesminister general Nuri es Said Pascha har 5/7 för pressens representanter förklarat,att frågan om Syriens framtid var bland de problem, som diskuterades vid konferensen i Ankara. Han tillade, att både Turkiet och Irak äro av den åsikten, att Syrien tillhör syrierna och att landet bör bli fullständigt oavhängigt. (TT fr Reuter)

Tysk not till USA.

Amerikanske utrikesministern Hull har 5/7 offentliggjort huvudsakliga innehållet i en tysk not, vari den amerikanska noten av 18/6 besvaras. Tyskland vägrar i sitt svar att godkänna Förenta staternas tolkning av Monroedoktrinen. Denna tolkning betecknas som "ohållbar", i det den skulle innebära att vissa europeiska stater få rätt att äga områden på det västra halvklotet, medan andra förvägras denna rätt. Efter sin redogörelse för den tyska noten yttrade Hull bl.a.:" Monroedoktrinen har icke något att göra med det förhållandet att vissa europeiska länder äga territorier i Amerika, medan andra icke ha några. Den amerikanska politiken är endast en politik av personligt försvar, som har till syfte att bevara den amerikanska oavhängigheten och integriteten. Den liknar icke den politik, som synes framträda i andra delar av världen, en politik som påstås likna Monroedoktrinen men som istället är en förevändning för erövringar med svärdet." (TT fr Washington)

310:6

6 juli 1940

Roosevelt om fredens förutsättningar.

Vid en presskonferens 5/7 angav Roosevelt fem huvudförutsättningar för fred: " 1) Befrielse från fruktan, så att folket icke längre behöver befara att bli bombarderat från luften eller anfallet av en annan nation. Detta nödvändiggör avrustning. 2) Tryckfrihet. Detta är av vikt, emedan folket bör kunna erhålla ocensurerade upplysningar om händelserna i hela landet och i världen. Stabilitet kan icke existera i världen, om man icke har fri tillgång till alla informationskällor. 3) Religionsfrihet. Religionsfriheten är ganska allmän i demokratierna, men icke i länder med annat styrelsesätt. 4) Frihet att uttrycka sin tanke. Var och en bör ha rätt att uttala sina åsikter, förutsatt att man icke bedriver omstörtande agitation. 5) Skydd mot fattigdom. Detta borde åstadkommas genom att man avskaffar de kulturella och kommersiella barriärerna mellan folken." - Roosevelt yttrade, att dessa riktlinjer aktualisera frågan huruvida Förenta Staterna skola sträva till dessa fem ideal eller uppgiva dem och genom att avhålla sig från motvärn uppmuntra de folk som, för att bilda något mer effektiva regeringar, undertryckt dessa ideal. Han medgav öppet, att de s.k. korporativa staterna eller regeringarna, exempelvis i Italien, Ryssland och Tyskland, äro mera effektiva än demokratierna. Förseningar vore naturliga med det amerikanska systemet på grund av den kontroll och jämvikt, som rådde mellan den lagstiftande, verkställande och dömande makten. Presidenten beklagade, att ett stort antal amerikanare äro för införandet av den korporativa staten på grund

31037

6 juli 1940

av dess större effektivitet. Denna del av befolkningen vore emellertid icke stor i förhållande till invånarantalet. (TT fr Reuter)

x

311:1

7 juli 1940

Segern firas i Berlin.	Hitler for 6/7 i triumftåg genom Berlin. (DN fr Berlin)
Frankrike inför utlänningsspärr.	I Vichy meddelas 6/7: Det är hädanefter förbjudet för utlänningar att komma in i Frankrike utan föregående kontroll för varje fall. Vidare är det tills vidare förbjudet för utlänningar att resa omkring inom landet. (TT fr Havas)
Brittiska minfält.	Brittiska flygministeriet meddelar 6/7, att "anmärkningsvärda resultat" uppnåtts genom minutläggning av brittiska flygplan i Östersjön och de dit ledande sunden. Från hamnarna i Östersjöns östligaste del ända till Nordnorge finns ingen passage, fjord, mynning eller hamn, som kan användas av tyskarna utan stora risker. Man vet, att fienden förlorat minst 12 fartyg i vart och ett av de båda minfälten, och andra fartyg ha skadats. (TT fr Reuter)
Den brittiska flottkuppen.	Från Alger meddelas 6/7: De franska krigsfartyg, 3 slagskepp och 1 torpedkryssare, som träffades vid den brittiska flottaktionen i Oran, ha strandat. Myndigheterna i Oran undersöka nu möjligheterna att flottaga fartygen. Antalet omkomna matroser beräknas till 1.100. Ett franskt avisofartyg torpederades 5/7 utan föregående varning av en okänd ubåt utanför Alger. (TT fr Alger)

311:2

7 juli 1940

Fransk flottstyrka i Alexandria desarmerad.

I ett radiotal i Kairo till sina gamla vapenbröder, fransmännen, förklarade överste Salisbury Jones, som varit chef för den brittiska militärmissionen i Syrien: "Tack vare vänskapsbanden mellan de brittiska och franska besättningarna har desarmeringen av den franska flottan i Alexandria skett utan svårighet och i en anda av fullständig förståelse."
(TT fr Reuter)

Franskt flyg mot Gibraltar.

Den franska radion har 6/7 utsänt en kommuniké från det franska amiralitetet, vari meddelas att 2 franska marinflygplanseskadrar anfallit Gibraltar. På de i hamnen liggande brittiska krigsfartygen konstaterades bombträffar. (TT fr DNB)

Vapenexporten över Indokina stoppad.

I Tokyo meddelas 6/7,att transitotrafiken över Franska Indokinas gränsstäder till Chungking är helt avskuren. (TT fr DNB)

Chiang Kai-shek om kriget.

Marskalk Chiang Kai-shek har med anledning av att kriget i Kina nu pågått 3 år gjort ett uttalande, vari det heter, att Kina skall fortsätta kampen intill dess Japan upphör med sin angreppspolitik och dess armé lämnar

311:3

7 juli 1940

Kina, och att det kinesiska folkets beslutsamhet, offerande och enighet ha hindrat de japanska planerna på Kinas erövring och fört Japan till gränsen av utmattning. Chiang Kai-shek uppmanar i uttalandet Sovjetunionen och Förenta staterna att lämna mera materiell hjälp och varnar makterna för att inta en sådan tvekande och obeslutsam hållning, som efter Mukden-intermezzot blev skulden till den nuvarande oredan i världen. Marskalken förordar till slut bildandet av en mäktig internationell organisation för tryggande av kollektiv säkerhet. (TT fr Reuter)

Handelsavtal Grekland-Tyskland

I Aten meddelas 6/7:
De ekonomiska förhandlingar som ägt rum mellan Grekland och Tyskland de senaste veckorna ha lett till överenskommelse. Import- och exportkontingenterna skola ökas, och de nya kontingenterna träda i kraft 1/9 1940. Handelsomsättningen mellan de båda länderna skall stegras i betydande grad. (TT fr Reuter)

x

312:1

8 juli 1940

P.A.Hansson om transitotrafiken.

Statsminister P.A. Hansson berörde i ett tal 7/7 den tyska transitotrafiken över Sverige till Norge. Han förklarade: "Under det kriget pågick i Norge förekommo inskränkningar i transitotrafiken, och önskningar om leverans eller transitering av vapen och ammunition till någondera av de i Norge stridande parterna avböjdes. Läget har nu blivit ett annat. Viktigast från vår synpunkt är att striderna mellan Tyskland och Norge upphört. Men även det europeiska läget i stort har i grund förändrats under de senaste veckorna. Det är klart, att vi i vårt land icke kunna bortse från denna händelseutveckling. Såsom redan i korthet meddelats har regeringen i nuvarande läge ansett sig böra låta varor av olika slag transiteras med tillämpning av gällande bestämmelser om licensgivning o.s.v. Vidare har regeringen tillmötesgått önskemålet att tysk militär, huvudsakligen permitterade soldater, i viss utsträckning skall få resa genom vårt land till hemlandet från Norge och eventuellt återvända dit. Såsom redan meddelats sker genomresan i särskilda vagnar utan vapen och över huvud under sådana former att några svårigheter eller olägenheter ej böra uppkomma. För vårt vidkommande förlitar jag mig på den disciplin vårt folk visat under dessa svåra tider. Det är uppenbart att denna resetrafik ej är av någon avgörande betydelse för vare sig läget i Norge eller det

312:2

8 juli 1940

stora krigets utveckling. Efter fientligheternas upphörande i Norge har det också helt naturligt framstått som en nödvändighet att i den mån det är möjligt återgå till normala förbindelser beträffande handel och samfärdsel. Det är för vårt broderfolk angeläget att åter kunna komma i kontakt med yttervärlden på de vägar, som i nuvarande avspärrningstider stå till buds. I dagarna har det också lyckats att åstadkomma provisoriska överenskommelser, som möjliggöra handelsutbytets återupptagande. Utöver vad nu sagts finner jag icke lämpligt att uttala mig i denna sak. Det behöver väl icke sägas, att regeringen nu som tidigare träffat sitt val efter noggrann prövning och med Sveriges väl för ögonen. Jag är förvissad om att vi skola finna förståelse och gillande hos det stora flertalet av vårt folk. Vi ta med jämnmod det ogillande, som är att motse från samma håll, där man tidigare givit oss råd, vilkas oklokhet nu är för alla uppenbar."

(DN)

Stortysklands folkmängd.

Från Berlin meddelas 7/7: Stortyskland har nu en folkmängd på 97 milj. invånare, inklusive protektoratet Böhmen-Mähren, men utom det polska generalguvernementet, som icke räknas till tyska riket. Tyska statistiska riksbyrån har offentliggjort de första statistiska upplysningarna över Polens delning. Generalguvernementet, som består av provinserna Krakow,

312:3

8 juli 1940

Lublin, Radom och Warzawa har endast ett invånarantal på 10 milj. människor mot republiken Polens 32 milj. 10 milj. människor, huvudsakligen polacker ha införlivats med Tyskland i de nya östtyska riksprovinserna, medan 12 milj, människor äro bosatta inom det område, som numera tillhör Ryssland. Vad arealen beträffar har mer än halva Polen kommit till Sovjetunionen. Av republiken Polens 390.000 kvkm. ha nämligen 201.000 förenats med Ryssland. Generalguvernementet omfattar endast 95.000 kvkm, under det att 94.000 införlivats med Tyskland. I det tyska området ligga 7 storstäder, nämligen Danzig, Bromberg, Litzmanstadt (f.d.Lodz), Posen, Königshütte, Kattowice och Sosonowice. (Sv.D. fr Berlin)

Möte Hitler-Ciano.

Italienska utrikesministern greve Ciano ankom 7/7 till Berlin för överläggningar med Hitler. (Sv.D. fr Berlin)

Frankrike friger krigsfångar.

Den franska delegationen vid vapenstilleståndskommissionen i Wiesbaden har 7/7 meddelat, att alla tyska krigsfångar, som varit internerade i fångläger, förts till demarkationslinjen och överlämnats till de tyska trupperna. (TT fr DNB)

312:4

8 juli 1940

Bonnet om krigsutbrottet. Vid ett möte med ledamöter av franska deputeradekammaren i Vichy 7/7 redogjorde Georges Bonnet för händelseförloppet och det diplomatiska meningsutbytet före krigsutbrottet. Bonnet, som då var utrikesminister, meddelade bl.a., att han 1/9 1939 i franska regeringens namn accepterat Italiens förslag om en konferens för att åstadkomma en uppgörelse i den tysk-polska konflikten. 2/9 då Polen redan var i krig med Tyskland, hade han outtröttligt fortsatt med sina ansträngningar att åvägabringa fred och gått med på förslaget om en konferens inom den närmaste tiden, men detta förslag strandade på de polska och brittiska regeringarnas krav att de av tyskarna redan ockuperade territorierna först skulle utrymmas.
(TT fr Havas)

de Gaulle dömd för uppvigling. Från Toulouse meddelas 7/7: 17:de franska militärdistriktets krigsrätt har dömt den förutvarande generalen de Gaulle till 4 års fängelse och 100 francs böter för vägran att lyda order och för uppvigling av militärpersonal till olydnad. (TT fr DNB)

Storbritanniens flygplansproduktion. Ministern för flygplansproduktionen lord Beaverbrook meddelar, att man under juni 1940 nått upp till en rekordproduktion av flygplan. Det antal plan som byggts utgör mer än 2 gånger siffran för juni 1939. Även motortillverkningen har mer än fördubblats. (TT fr Reuter)

3--:5

8 juli 1940

Indien kräver oberoende.

Från New Delhi meddelas 7/7: Indiska kongresspartiets exekutivkommitté har antagit en resolution, vari krävas en otvetydig förklaring från Storbritannien att Indien skall erhålla fullständigt oberoende. I resolutionen yrkas, att Storbritannien såsom ett första steg härtill skall upprätta en provisorisk nationalregering inom den centrala administrationen. Det heter, att ett dylikt steg skulle göra det möjligt för kongresspartiet att ge hela sitt stöd åt organiseringen av landets försvar. Kommittén har haft sammanträden de 5 senaste dagarna och har under 30 timmar diskuterat de förslag som vicekonungen framlade för Gandhi under sin konferens med honom i Simla för kort tid sedan. (TT fr New Delhi)

Vapenexporten till Kina.

I Tokyo meddelas 7/7: Generalguvernören i Indokina, general Catroux, har försäkrat de japanska inspektorerna, att varutransporterna till den del av Kina som lyder under Chiang Kai-shek skola inställas t.v. för en månad framåt. De japanska inspektorerna ha erhållit tillstånd till flyglandningar i Indokina för att kunna utöva sin verksamhet.

(TT fr Domei)

312:6

8 juli 1940

Japansk krigsöversikt.

Med anledning av treårsdagen av Kinakrigets utbrott, har det japanska högkvarteret 7/7 publicerat en översikt, varav framgår, att det av japanerna ockuperade området i Kina uppgår till 1,6 milj. kvkm, vilket är betydligt mer än dubbelt så mycket som hela det japanska imperiets omfattning och ungefär 16% av Kinas areal. Under operationerna ha japanerna erövrat 1.400 pjäser tungt fält- och bergsartilleri, 1.860 mörsare, 360 luftvärnspjäser, 4.000 tunga och 12000 lätta kulsprutor, 360.000 gevär, 900 stridsvagnar och pansarvagnar samt 30 krigsfartyg. Flyget har i luftstrider nedskjutit 396 kinesiska flygplan och förstört 168 på marken. Antalet fiender som stupat i Kina uppskattas till nära 1,6 milj. man, och hela antalet fientliga förluster i stupade, sårade och fångar till mer än 3 milj. På japansk sida ha 85.800 man fallit. 57 japanska flygplan ha förstörts eller skadats vid Kinafronten och 137 vid gränsen mellan Mansjukuo och Yttre Mongoliet. (TT fr DNB)

Japan intervenerar ej i Europa.

I ett radiotal 7/7 med anledning av 3-årsdagen av Kinakrigets utbrott förklarade japanske krigsministern Hata: "Japan håller fast vid sin noninterventionspolitik gentemot det europeiska kriget. Detta betyder emellertid icke passivitet." (TT fr DNB)

x

313:1

9 juli 1940

Kung Haakon uppmanas abdikera.

Norska stortingspresidiet har bett norska legationen i London att till H.M:t konung Haakon personligen överlämna följande framställning: "Sedan Oslo och omgivande distrikt 9/4 och följande dagar besatts av tyska trupper, och hr Vidkun Quisling under regeringens frånvaro ansett sig berättigad att bilda regering, framstod det för normän av alla yrken och samhällsklasser i det besatta området som nödvändigt att under ockupationen få upprättad en ordning, som skyddar befolkningen mot onödiga lidanden. Av denna anledning utnämndes administrationsrådet med de tyska ockupationsmyndigheternas godkännande 15/4 för att leda den civila förvaltningen i de besatta områdena. Det gjordes på förhand försök att komma i förbindelse med Eders Majestät för att få denna ordning godkänd. Då detta icke lyckades, ansåg sig Höjesterett böra företaga utnämningen av rådet. Detta steg bidrog till att skapa ordnade förhållanden och har givit befolkningen den trygghet, som varit möjlig under rådande omständigheter. Sedan hela landet besatts av tyska trupper och konungen och regeringen lämnat landet, uppkom spörsmålet om att ändra denna ordning. De medlemmar av stortingets presidium, som kunnat komma tillstädes, ha därför tillsammans med representanter för de fyra stora politiska partierna och Arbetarnas fackliga landsorganisation varit samlade i Oslo sedan 14/6 och haft rådplägningar, delvis tillsammans med administrationsrådet. På grundval av dessa råd-

313:2

9 juli 1940

plägningar mellan de ovannämnda representanterna träffades följande avtal med de tyska myndigheterna: 'Då konungen och hans regering befinna sig utanför Norge och därför äro förhindrade att utöva de funktioner, som enligt författningen åligga dem, anser stortingets presidium det som sin plikt mot landet och folket att utnämna ett riksråd. Stortinget inkallas därför för att giva sitt samtycke till detta steg och för att fatta närmare beslut om riksrådets fullmakt ifråga om landets förvaltning. Stortingets presidium framlägger för stortinget förslag att fatta ett sådant beslut: 1) Den fullmakt, som gavs regeringen Nygaardsvold vid sammanträde 9/4, är utan kraft. - 2) Regeringen Nygaardsvold kan icke längre godkännas som regering. - 3) Då konungen befinner sig utanför landets gränser, är han ur stånd att utöva sina författningsrättsliga funktioner. Anmärkning till punkt 3: Till denna punkt meddelar presidiet, att det i förståelse av situationen har framställt till konungen att avstå från sina författningsenliga funktioner för sig och sitt hus. - 4) Riksrådet övertager tills vidare regeringens verksamhet och konungens författningsenliga funktioner. Nyval till stortinget uppskjutas till efter fredsslutet, i det det ålägges riksrådet att anordna nyval så snart förhållandena det medge, men senast 3 månader efter fredsslutet. - 5) De stortingsmedlemmar, som för närvarande befinna sig i utlandet, inkallas icke under

313:3

9 juli 1940

återstoden av stortingets funktionstid och beredas icke tillfälle att deltaga i sammanträdena. - 6) Till nyvalen får riksrådet fullmakt att i enlighet med punkt 4 fatta alla beslut, som krävas för landets väl. 7) Norges konstitutionella statsform som kungarike skall bli bestående även i framtiden.' Som synes är det en förutsättning för denna ordning, att konungen för sig och sitt hus avstår från sina författningsenliga funktioner. Och av hänsyn till folkets välfärd och landets framtid rikta vi, så smärtsamt det än kännes i norska sinnen, en enträgen bön till Eders Majestät att efterkomma vår framställning härom. I tillit till att Eders Majestät skall förstå vårt handlingssätt, bedja vi att få meddelande om Eders Majestäts beslut senast 12/7. Oslo 27/6 1940. Underdånigst. Magnus Nilssen. Gabriel Moseid. P. Thorvik. Neri Valen. Ivar Lykke. Av högergruppen tillförordnad medlem av presidiet."

(Sv.D.fr Oslo)

Kung Haakons svar. Kung Haakon har 3/7 besvarat norska stortingspresidiets hemställan om hans abdikation med följande skrivelse: "Jag har mottagit hänvändelsen av 27/6 1940 från stortingets presidium och har i full insikt om mitt per-

313:4

9 juli 1940

sonliga ansvar och situationens allvar samvetsgrant övervägt det för vårt land så skickelsedigra beslut, som behandlas i presidiets skrivelse. Jag kom till Norge år 1905 efter kallelse från norska folket, och jag har under de gångna åren efter bästa förmåga sökt fylla de plikter, som därvid pålades mig. Mitt nya fädernesland blev mig oändligt dyrbart, och jag knöts till norska folket med innerliga band. Mitt valspråk 'Allt för Norge' har alltid varit och är för framtiden bestämmande för mina handlingar, och om jag bleve övertygad om att jag i denna stund skulle tjäna mitt folk bäst genom att avstå från mitt kungliga värv eller om jag kunde ha säkerhet för att det bakom stortingets presidium i denna sak stode en majoritet av norska folket, skulle jag - huru djupt det än skulle smärta mig att skiljas från Norge - följa den framställning som presidiet riktat till mig. Jag ser av presidiets skrivelse, att det förslag som presidiet ämnat framlägga för stortinget kommit till genom ett avtal med de tyska ockupationsmyndigheterna i Norge. Det är sålunda icke uttryck för ett fritt norskt beslut, utan resultatet av en tvångsmakt, utövad genom främmande militär ockupation. Det framgår vidare av skrivelsen, att de stortingsmän, som undandragit sig denna tvångsmakt genom att ~~taga sin bostad~~ utanför Norges gränser, icke skola få tillträde till de sammanträden, som skola träffa avgörandet om nämnda förslag. Stortinget

313:5

9 juli 1940

år 1814 hade en helt motsatt princip, i det att det vägrade godkänna mandatet för de stortingsmän, som kommo från distrikt besatta av främmande krigsmakt. Det byggde på det logiska betraktelsesättet, att en dylik ockupation måste binda stortingsmännens beslutandefrihet. Nu skola de representanter - däribland även stortingets president - som för framtiden ha sin beslutandefrihet, uteslutas från stortinget, medan de som leva under trycket av främmande makt skola vara ensamma om att avgöra landets öde. Jag skulle svika mina konstitutionella plikter genom att godtaga beslut, som kunna fattas av ett storting sammankallat under dylika förhållanden. Det heter i presidiets punkt 3: 'Då konungen befinner sig utanför landets gränser, är han ur stånd att utöva sina författningsrättsliga funktioner.' Norges grundlags paragraf 11 fastslår uttryckligen, att konungen intill 6 månader kan vara utanför landet utan stortingets samtycke, och med sådant samtycke ännu längre. Är konungen utomlands i fält tyder bestämmelsen i grundlagens paragraf 41 på att något särskilt samtycke över huvud taget icke erfordras. Vid stortingets sammanträde på Elverum 9/4 1940 uttalade presidenten med stortingets enstämmiga anslutning, att konungen och regeringen, om det skulle bli nödvändigt av hänsyn till en fri och oavhängig styrelse, skulle kunna taga sin

313:6

9 juli 1940

vistelseort utanför landet, utan att härvid något antyddes om tidsbegränsning. Det finnes sålunda ingen konstitutionell grund för påståendet, att jag icke kan utöva det värv som grundlagen ålägger mig. Den nuvarande norska regeringen under ledning av statsminister Nygaardsvold utnämndes 19/3 1935; denna regerings sammansättning har senare undergått en del ändringar, senast genom utnämning av statsråd tillhörande andra politiska partier än det som regeringen ursprungligen utgick från. Därigenom har skapats en nationell regering, som har haft stortingets enhälliga förtroende, uttryckligen tillkännagivet genom beslutet vid dess sammanträde 9/4 1940. Till följd av norsk konstitutionell praxis har stortinget full rätt att återkalla ett givet förtroendevotum, men detta skall i så fall göras av ett storting, som handlar under full konstitutionell frihet och som icke godtyckligt berövats ett antal av sina medlemmar. Intet av dessa villkor uppfylles av den församling, som presidiet nu skall inkalla.
I avtalet mellan presidiet och de tyska ockupationsmyndigheterna har sagts, att icke heller norska regeringen kan utföra sina författningsenliga funktioner, emedan den befinner sig utanför Norge. Jag och regeringen hysa ingen högre önskan än att vi kunde få utöva vår verksamhet inom landet; det är endast främmande makt, som tvungit regeringen tillsammans med mig att temporärt lämna landet. Vi ha gjort detta i överensstämmelse med

313:7

9 juli 1940

stortingets beslut för att såvitt möjligt bevara en fri och oavhängig norsk styrelse. Kunde det skapas sådana förhållanden i Norge, att jag och regeringen kunde vända tillbaka till landet för att där fortsätta vår gärning i full frihet, skulle detta ögonblickligen ske. Den självklara förutsättningen härför måste vara, att all främmande krigsmakt lämnar landet. Den ordning med de tyska ockupationsmyndigheterna, som presidiet träffat avtal om, förutsätter emellertid att den tyska ockupationen för framtiden skall upprätthållas, och under dessa omständigheter ser jag ingen möjlighet för att en fri norsk riksstyrelse kan bestå inom Norges gränser. Då det i presidiets förslag säges, att nyval till stortinget först kunna hållas "efter fredsslutet', förutsättes alltså, att Norge icke kommer att få fred förrän kriget mellan stormakterna förts till slut. Häri har presidiet otvivelaktigt rätt, men därmed är det också klart att den föreslagna ordningen icke förhjälper det norska folket till den fred, som det så starkt längtar efter. Avtalet med de tyska ockupationsmyndigheterna tjänar icke heller till att främja flera av de ekonomiska intressen, som äro så viktiga för folkets välfärd. Jag erinrar om att de tyska kraven till norska regeringen vid anfallet på landet natten till 9/4 bl.a. gingo ut på en fullständig ekonomisk avspärrning av Norge i förhållande till alla västliga länder i och utanför Europa. Och viktiga ekonomiska intressen skulle under

313:8

9 juli 1940

en ny regering, sådan som planlagts genom utnämning av ett 'riksråd', komma att lida ännu mera skada än nu, i det den icke kommer att kunna övertaga de livsviktiga intressen i utlandet, som den nuvarande regeringen nu tillvaratager. Jag vill vidare framhålla en sida av det föreliggande spörsmålet, som icke berörts i presidiets skrivelse men som skarpt belyser den ordning det här gäller. Jag syftar på omfattningen av den myndighet, som det planlagda riksrådet skulle få. Jag vill icke komma närmare in på det faktum som är uppenbart för alla, att riksrådet i praktiken blir nödsakat att följa tyska direktiv så länge den tyska ockupationen av Norge består; men jag vill understryka det som framgår av det beslut, som i dessa dagar kungjorts från tyska regeringen i Berlin, om att inga främmande stater få ha diplomatisk representation i Oslo, och att Norges utrikespolitik skall ledas av utrikesdepartementet i Berlin. Därmed har det tydligt sagts, att det nya riksrådet i Oslo icke representerar ett självständigt rike, utan endast ett lydrike under Tyskland. En abdikation från min sida skulle alltså icke en gång formellt vara till fördel för en självständig riksstyrelse i Norge; riksrådet skulle icke få alla de författningsmässiga funktioner som tillkomma konungen. Jag kan icke se, att stortingets presidium har någon som helst författningsmässig grundval för att göra om de lagliga stortingsbeslut, som hittills fattats. Det är tvärtom helt uppenbart, att hela den föreslagna ordningen är författningsstridig. Det är mig icke möj-

343:9

9 juli 1940

ligt att inse, att jag skulle handla i fosterlandets intresse ~~genom att~~ böja mig för den framställning som presidiet riktat till mig, varigenom jag skulle godtaga en ordning som strider mot Norges grundlag och som man med makt söker påtvinga norska folket. Jag skulle därigenom vika från den princip, som genom hela min regeringstid varit ledtråden för mina handlingar, nämligen att strängt hålla mig inom ramen av författningen. Norska folkets frihet och självständighet är för mig grundlagens första bud, och jag anser mig följa detta bud och tillvarataga norska folkets intressen bäst genom att hålla fast vid den ställning och den uppgift, som ett fritt folk gav mig år 1905. sign. Haakon." (Sv.D. fr Oslo)

<u>Dansk regeringsombildning.</u>

Danske konungen har 8/7 beviljat avsked åt utrikesminister P.R. Munch, inrikesminister B. Dahlgaard, socialminister Ludvig Christensen, kyrkominister J.T.C. Hansen, försvarsminister Alsing Andersen, justitieminister Unmack Larsen samt ministrarna utan portfölj dr Krag, Hauch och Hasle. Samtidigt har konungen utnämnt hittillsvarande ministern för handel, industri och sjöfart J. Kjaerböl till minister för arbets- och socialministeriet, vilket träder i stället för hittillsvarande socialministeriet.

(forts.)

313:10

9 juli 1940

Vidare har minister Sören Brorsen utnämnts till försvarsminister, minister Fibiger till kyrkominister, minister Christmas Möller till minister för handel, industri och sjöfart, f. utrikesminister Erik Scavenius till utrikesminister, folketingsman Knud Kristensen till inrikesminister, ingenjör Gunnar Larsen till minister för offentliga arbeten och statsadvokaten för Köpenhamn Harald Petersen till justitieminister. Förutom dessa 8 ministrar utgöres den rekonstruerade regeringen av statsminister Stauning, finansminister Buhl, lantbruksminister Bording och undervisningsminister Jörgensen, vilka innehade samma poster i den nu avgångna regeringen.

(TT fr Köpenhamn)

Danmarks utrikespolitik.

Danmarks utrikesminister Erik Scavenius har efter det första sammanträdet 8/7 med den nya regeringen gjort följande uttalande, vari de övriga regeringsmedlemmarna beslutat instämma: "Vid övertagandet av utrikesministerposten har det synts mig naturligt att göra några anmärkningar, rörande Danmarks utrikespolitik. Jag önskar härvid dra en parallell mellan förhållandena under världskriget och nu. Det har varit den lilla statens uppgift att föra en politik som hållit landet utanför de stora staternas strider. Uppgiften bör närmare förstås så, att Danmark under inga omständigheter får råka i strid med sin store granne i söder. Denna politik har

313:11

9 juli 1940

funnit Tysklands förståelse och stöd både under världskriget och det nu pågående kriget med den skillnad som följer av de ändrade möjligheterna ifråga om krigföringen. Om denna skillnad iakttas, kan man jämställa händelserna i augusti 1914 och i april i år. I båda fallen var det den tyska politikens mål att hålla Danmark utanför krigshändelserna, emedan landet genom sitt läge täcker Östersjöfronten i förhållande till England. Till följd av de ändrade förhållandena ifråga om krigföringen måste uppgiften denna gång tillfalla de tyska lant- och luftstridskrafterna, medan den under världskriget löstes av den tyska flottan. Det bör anmärkas, att den omständigheten att tyska stridskrafter finnas i landet hur friktionsfritt denna närvaro än lyckligtvis gestaltar sig, helt naturligt gjort förståelsen svårare för det danska folket. Under världskriget uteslöt den tyska flottans existens, att England kunde försöka forcera inloppet till Östersjön och skaffa Tyskland en tredje stridsfront. Härigenom bevarades Danmarks neutralitet, och detta kommer att ihågkommas med tacksamhet av Danmark. Under den avslutade folkförbundsperioden vidhöllos den danska politikens riktlinjer. Danmark vägrade att delta i förbundets mot Tyskland riktade politik. Genom de stora tyska segrarna, som slagit

313:12

9 juli 1940

världen med förvåning och beundran, har en ny tid upprunnit i Europa, som kommer att medföra en ny ordning i politiskt och ekonomiskt avseende under Tysklands ledning. Det kommer att vara Danmarks uppgift, att härunder finna sin plats i ett nödvändigt och ömsesidigt aktivt samarbete med Stortyskland. Det danska folket litar på, att det under den nya europeiska ordningen skall kunna bevara sin självständighet och hoppas finna förståelse för sin egenart och sin traditionella fredliga politiska och sociala utveckling." (TT fr Ritzaus Bureau)

Ingen tvångskollektivisering i Lettland. Den nye lettiska jordbruksministern Wangä riktade 8/7 i ett radiotal en uppmaning till landsbefolkningen att icke sätta tro till rykten om en förestående tvångskollektivisering i Lettland samt konfiskeringar. Principiellt skall böndernas egendom, inventarier och kreatur icke utsättas för något intrång. Lettlands jordbruksproduktion måste under alla omständigheter upprätthållas och utvidgas. Med Sovjetunionen ha fördrag avslutits, vilka sörja för att priserna hållas på önskad nivå.

(TT fr DNB)

313:13

9 juli 1940

<u>Storbritanniens försvarstrupper.</u>

I London meddelas 8/7, att de 9 divisioner som fördes hem från Dunkerque nu äro reorganiserade och fulltaliga. De stå nu till förfogande för slaget om Storbritannien. De egentliga hemmadivisionerna äro också fulltaliga och klara för tjänstgöring. Den frivilliga försvarstjänstgöringen har nu över 1 milj. medlemmar. Vid de brittiska truppernas sida finnas soldater från Australien, Kanada och Nya Zeeland, en betydande kontingent fransmän under general de Gaulles befäl, vidare en stor styrka polacker samt talrika tjecker, holländare och norrmän. Den civila försvarstjänsten räknar 1,5 milj. män och kvinnor, som äro klara för tjänstgöring och antingen arbeta hela dagen eller blott några timmar dagligen.

(TT fr Reuter)

<u>Arbetslösheten i England.</u>

I London meddelas, att antalet arbetslösa i Storbritannien från 20/5 till 17/6 minskats med 113.987. Totalantalet utgör 766.835 arbetslösa - den lägsta siffran som förekommit sedan den första officiella räkningen 1920.

(TT fr Reuter)

313:14

9 juli 1940

Eires neutralitet.

President de Valera förklarade i en intervju 8/7 i Dublin, att Eire, vad som än händer, är beslutet att bevara sin neutralitet. Om landet blir föremål för invasion, kommer det att bjuda motstånd, oberoende av vilken nation det är som företar invasionen, om det är Tyskland som söker ett språngbräde för anfall mot Storbritannien eller England som söker omintetgöra ett sådant anfall genom att först ockupera Irland. Den enda ändring, som är påtänkt i förslaget om en irländsk union är, att Nordirlands parlament placeras under ett hela Irlands parlament. Försvarsåtgärder skulle då kunna utarbetas på effektivt sätt. Sådana åtgärder borde grundas på sträng neutralitet. (TT fr Reuter)

Rumänska regeringen.

Officiellt meddelas 8/7 i Bukarest, att förre Järngardesledaren Horia Sima avgått ur rumänska regeringen, där han beklädde en post som understatssekreterare. Till hans efterträdare har utsetts en annan medlem av Järngardet. (TT fr DNB)

Kinesisk krigsöversikt.

Chungkingregeringens krigsminister har givit en översikt över det japansk-kinesiska kriget de 3 senaste åren. Han beräknade, att japanerna förlorat 1.600.000 man i döda och sårade. Intill maj 1940 hade kineserna tagit 760 fältkanoner, 3.300 kulsprutor och 69.000 gevär. Vid krigets början

313:15

9 juli 1940

hade Kina 2 milj. man i vapen. Nu har antalet stigit till 5 milj., varjämte ytterligare flera milj. hålla på att utbildas. Fronten, som sträcker sig från mongoliska öknen i norr till havet i sydost, är för lång för japanernas styrkor, varför deras framryckning hejdats på alla fronter. Krigsministern tillade, att 83% av alla vapenföra japaner redan äro inkallade. Japanerna ha nu 35 divisioner i Kina. (TT fr Reuter)

Tal av Konoye. Den japanske statsmannen furst Konoye höll 7/7 ett tal, vari han bl.a. förklarade, att en ny politisk organisation måste förena statens alla krafter, varvid relationerna mellan regeringen och armén äro de viktigaste. Han uppställde följande mål: 1) ett slutet nationellt system, 2) ett parlamentariskt system i överensstämmelse med en ny politisk struktur, varvid Konoye uttryckligen betonade, att parlamentet skulle få större betydelse, 3) utjämning mellan regeringen och armén, 4) enhetlig samverkan mellan alla regeringsorgan. Till slut betonade Konoye, att en eventuell reorganisation måste hålla sig inom författningens ram.

(TT fr DNB)

313:16

9 juli 1940

Australiens krigsansträngningar.

Australiske premiärministern Menzies förklarade i ett radiotal 8/7, att Australien sysselsätter sex gånger så många arbetare inom rustningsindustrien som under den intensivaste upprustningen under förra kriget. Under de tio krigsmånaderna har i Australien rekryterats 25.000 man mer än under samma period 1914 för tjänstgöring på andra sidan haven.

(TT fr Reuter)

x

314:1

10 juli 1940

<u>Rapport från Weygand offentliggjord.</u>

Tyska utrikesministeriet har offentliggjort en samling av den franska generalstabens hemliga politiska dokument, däribland en rapport från general Weygand till konseljpresident Daladier av 9/12 1939, vari det heter: "I det nuvarande läget kan i Europa endast Balkankrigsskådeplatsen ge möjlighet till gynnsamma händelser, oberoende av om detta åstadkommes genom den utmattning, som öppnandet av en ny front skulle betyda för motståndaren, eller genom ett framgångsrikt kringgående anfall mot hans livsviktiga punkter. Ett ingripande från västmakternas sida på Balkan kan sålunda inom kort komma att visa sig oundgängligen nödvändigt. Och å andra sidan kan ett dylikt ingripande bli en betydelsefull framgångsfaktor om det förberedes och utföres i rätt tid och på kraftfullt sätt. Vi kunna alltså genom att vi trygga försvaret av våra förbundna på Balkan och spärra vägen för Tyskland till Medelhavet och Svarta havet samtidigt öppna nya vägar för vår strategi. Om Frankrike och Storbritannien fortsätta att föra en återhållsamhetens politik i Främre Orienten komma de att bli ur stånd att fylla sina förpliktelser gentemot de nationer vilka de givit sina garantier. De komma att få åse hur Balkanblocket, som utgör en makt på 90 divisioner, sten för sten bryter samman. De utsätta sig

för vågspelet att förlora möjligheten att skapa en ny försvarsfront som av allt att döma med säkerhet betyder att Tyskland måste nöta ut sina krafter, en front som kanske kan bli utgångspunkten för avgörande företag. Härav framgår vilka fördelar en allierad intervention på Balkan erbjuder, dock under det viktiga förbehållet att företaget genomföres utan varje tvekan och med alla erforderliga medel. Med hänsyn till krigföringen i allmänhet innebär passivitet blott moraliska och materiella nackdelar. Aktivitet innebär däremot alla fördelar." (TT fr DNB)

Franska örlogsfartygen i Alexandria avrustas.

De brittiska flottmyndigheterna offentliggjorde 9/7 följande officiella deklaration om den franska flottan i Alexandria: "I Medelhavsflottan har det bästa kamratskap och den starkaste vilja till samarbete rått mellan de allierade styrkor som fört krig med Alexandria som bas. Så snart man var på det klara med att Frankrike skulle kapitulera höllos överläggningar mellan överbefälhavaren och amiral Godfroy. Den franske amiralen gick med på 1) att försätta sina fartyg i ett sådant läge att de icke kunde gå till sjöss. Detta skedde genom att fartygens oljeförråd minskades, så att det endast fanns kvar tillräckligt med bränsle för behoven i hamn; 2) att avrusta fartygen. Detta skedde genom att en viss del av bestyckningen fördes i land och anförtroddes i de franska myndigheternas vård där; 3) att minska besättningarna, så att endast tillräckligt antal

314:3

10 juli 1940

man fanns kvar för fartygens underhåll. Denna åtgärd håller nu på att genomföras, och de besättningsmän som lämnat fartygen sändas till Syrien för att därifrån slutligen resa till Frankrike. Beslutet om hemresan har fattats av franska amiralitetet. Brittiska regeringen har å sin sida garanterat underhåll och lön åt de matroser som lämnats kvar för att ta vård om fartygen och har också utfäst sig att ordna med deras hemresa till Frankrike efter krigets slut." (TT fr Reuter)

<u>Franskt slagskepp bombarderat.</u>

Brittiske marinministern Alexander meddelade 9/7 i underhuset, att det stora franska slagskeppet "Richelieu" 8/7 i Dakars hamn angripits med sjunkbomber och flygtorpeder. "Richelieu" har nu babords slagsida och ligger med aktern nedsjunken. (TT fr Reuter)

<u>Fransk författningsrevision.</u>

Från Vichy meddelas: Franska senaten och kammaren ha båda 9/7 så gott som enhälligt antagit regeringens principförslag om en författningsrevision. I kammaren avgåvos 395 röster härför och 3 däremot, medan siffrorna i senaten voro 225 för och 1 mot. Resolutionsförslaget hade följande lydelse: "Deputeradekammaren förklarar, att anledning till revision av författningen föreligger." De tre rösterna mot förslaget avgåvos av Margaine, radikal,

314:4

10 juli 1940

samt Biondi och Roche, socialister. Kammarens talman, Herriot, höll vid sammanträdet ett tal, vari han bl.a. yttrade: "Efter den stora katastrofen söker man efter ansvariga. Skulden är av olika slag. Rättvisans timme skall komma. Den innevarande stunden måste emellertid vara en eftersinnandets och klokhetens timme. Kring marskalk Pétain, vars gestalt fyller alla med vördnad har folket i sin nöd samlat sig. Frankrike måste ändra sig. Man måste göra republiken värdigare, men dess principer behålla sitt fulla värde." (TT fr Vichy)

Drabbning i Medelhavet.

I Rom meddelas, att de italienska sjöstridskrafterna 9/7 söder om Kalabrien råkat i strid med de engelska, vilka ville gå till angrepp mot italienska enheter, som återvände från eskortering av en italiensk konvoj till en hamn i Cyrenaika. (TT fr Stefani)

Flyganfall mot brittiska Medelhavsflottan.

I Rom meddelas, att italienska flygförband 8/7 efter en flygning på 800 km över Medelhavet belade en fientlig eskader, bestående av ett slagskepp, två tunga och två lätta kryssare, ett hangarfartyg samt andra enheter med bomber av grov kaliber. Operationen ägde rum vid Kreta. Slagskeppet och hangarfartyget skadades och en kryssare sänktes. (TT fr Stefani)

314:5

10 juli 1940

Antonescu häktad. Från Bukarest meddelas: Den rumänske generalen Antonescu, som 8/6 försattes i disponibilitet på grund av sina sympatier för Järngardet, häktades 9/7 och fördes under gendarmeribevakning till Bukarest. (TT fr DNB)

Windsor guvernör på Bahama. I London meddelas 9/7: Hertigen av Windsor har utnämnts till guvernör samt överbefälhavare på Bahamaöarna. (TT fr Reuter)

x

315:1

11 juli 1940

Svenska jagare anlända från Italien.

De i Italien inköpta svenska jagarna, de tunga "Puke" och "Psilander" och de lätta "Romulus" och "Remus", moderfartyget "Patricia" samt oljetankfartyget "Castor" ha 10/7 anlänt till Göteborg. (Sv.D. fr Göteborg)

Svenska informationsstyrelsen har om resan utsänt följande redogörelse: "Resan har varit synnerligen besvärlig och full av motigheter. Den allvarligaste händelsen inträffade vid Färöarna 20/6, då en stark brittisk sjöstyrka lade beslag på de svenska jagarna. De icke fullt stridsrustade jagarna motsatte sig ej övergreppet med vapenmakt. Sedan svenska regeringen avgivit en skarp protest hos brittiska regeringen frigåvos jagarna. Under tiden hade de åsamkats åtskilliga skador, som nedsatt deras sjövärdighet. Brittiska regeringen har förklarat sig villig att erlägga ersättning för de skador som orsakats av åtgärderna från brittisk sida. 8/7 på morgonen fällde ett brittiskt flygplan fyra bomber mot fartygen utanför Norges kust, dock utan att träffa. Brittiska regeringen har uttryckt sitt djupa beklagande över bombfällningen, som förklarats ha berott på ett misstag. Order hade uttryckligen givits att icke störa fartygens hemfärd. De tyska marinmyndigheterna ha på olika sätt underlättat färden. Sålunda ha de bl.a. anvisat väg genom områden, som till följd av minspärrning äro farliga att passera." (DN)

315:2

11 juli 1940

<u>Svensk-tyska varuutbytet.</u> Svenska utrikesdepartementet meddelar: De förhandlingar som sedan 27/6 förts i Stockholm mellan de svensk-tyska regeringskommissionerna avslutades 10/7. Vid förhandlingarna har man lyckats träffa överenskommelse om en väsentlig utvidgning av varuutbytet. (DN)

<u>Överborgmästaren i Prag häktad.</u> Officiellt meddelas 10/7 i Prag: I samband med undersökningar mot en illegal statsfientlig grupp, vilken upprätthöll landsförrädiska relationer med utlandet, har hittillsvarande överborgmästaren i Prag dr Klapka arresterats på grund av att han givit denna grupp aktivt stöd. (TT fr DNB)

<u>Axelmakterna och Ungern överlägga om Rumänien.</u> Förhandlingar mellan Tyskland, Italien och Ungern om den rumänska frågan började 10/7 i München och rikskansler Hitler mottog i närvaro av utrikesministrarna von Ribbentrop och Ciano ungerske ministerpresidenten greve Teleki och utrikesministern Csaky. Överläggningarna varade i 2 1/2 timmar. (Sv.D. fr Berlin)

<u>Frankrikes författning.</u> Från Vichy meddelas över Berlin: Franska nationalförsamlingen antog 10/7 med 569 röster mot 80 en fullmakt som bemyndigar regeringen att utarbeta den nya författningen. Därmed har tredje republikens sista parlament även undertecknat beslutet om sin upplösning. (TT fr DNB)

315:3

11 juli 1940

Frankrikes författning.

Från Vichy meddelas 10/7: I motiveringen till resolutionsförslaget om fransk författningsrevision heter det: "Frankrike måste i full omfattning dra lärdom av de förlorade slagen. I medvetandet om nederlagets storlek får Frankrike icke hänge sig åt fåfängt beklagande. Ur militära nederlag ha andra länder vunnit kraft till nytt liv och omgestaltning. I sin historias bittraste ögonblick måste Frankrike förstå och erkänna nödvändigheten av en nationell revolution. Regeringen måste äga all makt att bestämma, företa och förhandla om det nödvändiga. Frankrikes näringsliv skall länkas i nya fåror. Inlemmat i kontinentens produktions- och handelssystem kommer Frankrike för övrigt att till sin fördel åter i främsta rummet bli ett jordbruks- och bondeland. Dess industri måste återvända till framställning av kvalitetsprodukter. En ny social ordning skall upprättas. Varje fransman i moderlandet eller kolonierna måste placeras på den plats, där han bäst kan tjäna Frankrike. Blott en aristokrati kommer att erkännas, nämligen intelligensens, och blott en förtjänst, arbetet."

(TT fr Bern)

Brittiska mineringar.

Brittiska amiralitetet har 10/7 kungjort, att farvattnen mellan Orkneyöarna och Island samt mellan Island och Grönland äro farliga på grund av minering.

(TT fr Reuter)

32584

11 juli 1940

Fascistpartiet förbjudet i Storbritannien.	Brittiske inrikesministern har 10/7 utfärdat en förordning, som innebär, att British Union (det brittiska fascistpartiet) förbjudes. (TT fr Reuter)
Brittisk kryssare sänkt.	Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: I Pas de Calais anföllo tyska bombplan 10/7 en starkt skyddad brittisk konvoj och sänkte genom bombträffar en kryssare och 4 handelsfartyg på sammanlagt 21.000 bruttoton. (TT fr DNB)
Drabbning i Medelhavet.	I en av det brittiska amiralitetet 10/7 utsänd kommunikė meddelas: "Drabbningen mellan brittiska och italienska sjöstridskrafter i Medelhavet 9/7 betecknas av chefen för Medelhavsflottan som en 'missräkning'. Detta beror därpå, att den brittiska flottan icke fick tillfälle att effektivt komma i närstrid med fienden. Den italienska flottstyrkan förföljdes ända till dess vår flotta fick land i sikte men tyvärr kunde den icke upphinnas, innan den kommit i skydd av sitt kustförsvar. I en annan del av Medelhavet sänkte en av våra ubåtar en italiensk ubåt. (TT fr Reuter)

315:5

11 juli 1940

Drabbning i Medelhavet.	Om det engelsk-italienska sjöslaget i Medelhavet meddelas 10/7 i Rom, att en brittisk eskader på väg väster ut, tydligen i syfte att med understöd av flyg utföra ett anfall mot den italienska kusten, förlorade en jagare, som torpederades och sänktes av en italiensk ubåt, som låg på lur i Joniska havet. (TT fr Stefani)
Polska krigsfartyg till Storbritannien.	I London meddelas 10/7: 2 polska krigsfartyg ha kunnat ta sig ut ur franska hamnar i Afrika och bege sig till England. (TT fr Reuter)
Tyska flygförluster.	I London meddelas 10/7: En sammanställning av rapporterna över nedskjutna plan vid flygangrepp mot Storbritannien sedan det första massanfallet 18/6 visar, att sammanlagt 60 plan nedskjutits. Sedan krigsutbrottet ha tyskarna förlorat omkring 130 plan under anfall mot Storbritannien. (TT fr Reuter)
Rumänien utträder ur NF.	Från Bukarest meddelas 10/6: Rumänien har utträtt ur folkförbundet. Utrikesminister Manoilescu har härom avgivit följande deklaration: "Genom Rumäniens utträde ur folkförbundet avslutas definitivt en politisk illusion som man alltför länge hängivit sig åt. Av folkförbundet har Rumänien trots högljudda yttre tecken aldrig haft någon som helst effektiv

315:6

11 juli 1940

nytta. Tvärtom indrogs det i en automatisk mekanism av skadliga politiska aktioner, som stredo mot dess verkliga känslor gentemot några vänskapliga stora nationer. Rumänien, som för en politik, vilken bestämmes av dess sanna intressen och en europeisk realism, är av den åsikten att dess kvarstående i folkförbundet nu är ändamålslöst."

(TT fr DNB)

Turkisk beredskap.

Från Istanbul meddelas 10/7: Turkiet har vidtagit nya militära beredskapsåtgärder. Alla män, som tillhöra årsklasserna 1902-1920 och äro bosatta inom Istanbuls militärdistrikt ha fått order att infinna sig till militärtjänst.

(UP fr Istanbul)

Roosevelt begär anslag till rustningar.

I ett särskilt budskap till kongressen 10/7 uppmanar Roosevelt denna att bevilja ett tilläggsanslag till försvaret på 4.848 milj. dollar. Genom detta nya anslagsäskande stiger totalbeloppet av de anslag som presidenten begärt av kongressen för upprustningsändamål under innevarande session till omkring 10 miljarder dollar. I sitt budskap förklarar presidenten: "Vi skola icke använda våra vapen i ett anfallskrig. Vi skola icke sända ut våra män för att delta i europeiska krig." De begärda anslagen

315:7

11 juli 1940

skola enligt budskapet användas till följande syften: 1) För att fortsätta flottans upprustning, till dess den blir i stånd att mäta sig med varje möjlig kombination av fientliga sjöstridskrafter. 2) För att komplett utrusta en lantmilitär styrka på omkring 1.200.000 man, "ehuru denna totalstyrka givetvis icke finnes i armén under fredstid." 3) För att anskaffa reservförråd av stridsvagnar, kanoner och ammunition för ytterligare 800.000 man. Meningen är alltså att om så blir nödvändigt kunna uppställa en armé på 2 milj. man. 4) För att göra det möjligt för privata företag och statliga fabriker att öka sin produktion i syfte att utrusta en armé på 2 milj. man och framställa artilleripjäser och andra krigsmaskiner, som erfordras för att förverkliga programmet för armén, flottan och flygvapnet. 5) För att anskaffa 15.000 nya flygplan åt armén och 4.000 plan åt marinen, "kompletta med reservmotorer, beväpning och modernaste utrustning."

(TT fr Reuter)

__Stimsons utnämning.__

Från Washington meddelas: Amerikanska senaten har stadfäst utnämningarna av Stimson till krigsminister och Knox till marinminister.

(TT fr Reuter)

x

316:1

12 juli 1940

Sveriges handel med Tyskland och Norge.

I Stockholm meddelas: De svensk-tyska förhandlingar, som avslutats 10/7 ha utgjort en direkt fortsättning på överläggningarna i Berlin i slutet av maj och början av juni. Syftemålet var från början att undersöka möjligheten av en väsentlig utvidgning av såväl den svenska exporten till som den svenska importen från Tyskland. Redan före kriget var Tyskland vår största varuleverantör. Enligt den officiella statistiken steg vår tyska import under vartdera året 1937 och 1938 till c:a 500 milj. kr. Under de tre första kvartalen av 1939 förelåg en uppgång på c:a 30% till 431 milj. och för hela 1939 kan man anslå importen från Tyskland till c:a 650 milj. kr. Den svenska exporten till Tyskland har befunnit sig i en relativt obetydlig stegring och till följd härav har givetvis det tyska överskottet i clearingen befunnit sig i snabb ökning. Under 1937 utgjorde vår export till Tyskland 324 och under 1938 333 milj. För de 3 första kvartalen 1939 hade vår utförsel till Tyskland ökats till 267 milj. mot 256 milj. under samma tid året förut. För att åvägabringa bättre balans i det tysk-svenska handelsutbytet är sålunda en ökning av den svenska exporten ett villkor och detta bör också kunna ske utan att grundvalen för de tyska finansförpliktelserna - som baserats på ett normalt tyskt överskott i clearingen - väsentligt rubbas. Vid de förhandlingar, som nu förts, har också som viktigaste resultat uppnåtts förhöjningar av valutakontingenterna för svensk

316:2

12 juli 1940

export till ett totalbelopp på ej mindre än 140 milj. kr. Bland de svenska exportvaror, för vilka ökningar förutses, kunna särskilt nämnas cellulosa, papper, järn, stål, verktyg, instrument och maskiner. Vad exporten av cellulosa och papper beträffar överenskoms vid de tysk-svenska regeringskommissionernas förhandlingar i Berlin om privata diskussioner mellan industrirepresentanter från båda länderna. Sådana överläggningar ha sedermera också ägt rum först i Dresden och senare i Stockholm. De resultat, som därvid uppnåtts, ha sedermera sanktionerats av regeringskommissionerna; de innebära i huvudsak att valutatilldelning för cellulosa och papper höjes med 33 milj. rmk, fördelat med 60% på den förstnämnda och 40% på den senare varan. Vidare har avtalats om en ökning av även övriga i den svenska normalexporten till Tyskland ingående varor, däribland vissa trävaror, järn, maskiner, instrument m.m. Vad vår import från Tyskland beträffar har definitiv överenskommelse träffats om en tilläggskvantitet av kol på 1 milj. ton, utöver tidigare avtalade 3 milj. samt en kvantitet på 200.000 ton koks, varigenom hela kokskontingenten stiger till 1,7 milj. Vidare förutses en ökning av den tyska exporten hit av vissa kemikalier m.m. En total importökning från Tyskland om c:a 50 milj. kr förutses. I januari 1940 träffades en uppgörelse, enligt vilken priserna på vissa av våra importvaror från Tyskland balanserades mot priset på svensk järnmalm. Denna

överenskommelse är alltjämt gällande och kommer alltså att tillämpas även beträffande de i nämnda överenskommelse fastställda kvantiteter varor, särskilt kol och koks, som återstå att leverera i år. För de varor, vilka icke inbegripits i prisöverenskommelsen från i vintras, exempelvis svenskt järn och stål, papper och trävaror, har prisbildningen varit fullständigt fri. Priserna för den nu avtalade tilläggskvantiteten om 1.200.000 ton kol och koks ha fastställts till en nivå, som innebär en icke oväsentlig förhöjning gentemot de i januari fastställda priserna för grundkvantiteterna kol och koks. Höjningen motsvarar i stort sett den höjning, som priserna på svenska exportvaror till Tyskland undergått sedan krigsutbrottet.

Beträffande gestaltningen av varuutbytet med Norge har man vid de 5/7 avslutade förhandlingarna räknat med en införsel därifrån under andra halvåret till ett värde av c:a 30 milj. kr. Detta överensstämmer ganska väl med vår normala import från Norge, som under senare år rört sig mellan 60-70 milj. kr. I första rummet beräknas importen omfatta kemiska produkter såsom norgesalpeter, kalkkväve m.m. Det sannolika värdet av den svenska exporten till Norge har under andra halvåret uppskattats till

12 juli 1940

omkring 25 milj. huvudsakligen av järn (c:a 12 milj.), samt maskiner (4 à 5 milj.). För täckande av vissa trängande norska försörjningsbehov har man vidare från svensk sida medgivit försäljning till Norge av 5.000 ton socker. Den beräknade halvårsexporten är väsentligt lägre än den normala, vilken för hela 1937 nådde 140 milj. och 1938 125 milj. kr. En stor del av vår export till Norge har dock utgjorts av fartyg, under 1938 exempelvis för nära 40 milj. kr. I nuvarande läge är givetvis fartygsexporten till Norge icke aktuell. (Sv.D.)

Tyskt missnöje med holländarna.

Den tyske militäre överbefälhavaren i Holland general Fr. Christiansen har utfärdat ett upprop till det holländska folket, vari det heter: "Tysklands åtgärder för att skaffa säkerhet och fred i Holland ha icke förståtts, eller också vill man inte förstå dem." I uppropet konstateras, att holländska krigsfångar visat en smaklös brist på disciplin mot besättningstrupperna. Holländska medborgare sägas även ha givit engelsmännen upplysningar efter vilka dessa rättat sina talrika bombfällningar. Vidare påpekas, att det finns människor som skryta med sådana tänkesätt som såra "den tyska soldatens och det tyska folkets berättigade stolthet." Slutligen varnas för varje form av demonstrationer för den forna holländska regeringen eller enstaka medlemmar av denna.

(DN fr Berlin)

316:5

12 juli 1940

Storbritanniens relationer till Sovjet.

Vid brittiska underhusets sammanträde 11/7 framställdes en fråga rörande de påståenden, som framkastats i den tyska vita boken och vilka gingo ut på att Storbritannien skulle ha förberett direkta angrepp mot oljeområdena vid Baku, samt en förfrågan huruvida man kan kategoriskt dementera dessa påståenden och avge försäkringar om att brittiska regeringens politik avser att förbättra och stärka relationerna mellan Storbritannien och Sovjetunionen. Understatssekreterare Butler lämnade ett skriftligt svar, i vilket han jakande besvarade den framställda frågan.

(TT fr Reuter)

Storbritannien ämnar erkänna Negus.

Vid brittiska underhusets sammanträde 11/7 frågade Wedgwood, oavhängig, om kontakt upprättats mellan brittiska regeringen och kejsaren av Abessinien och om den kejserliga regeringen kommer att erkännas som Abessiniens lagliga regering och erhålla en allierads fulla status med försäkran om Abessiniens oberoende. Butler avgav skriftligen ett jakande svar.

(TT fr Reuter)

316:6

12 juli 1940

Försvaret av Irland.

Nordirlands premiärminister lord Craigavon meddelade i en förklaring inför parlamentet 11/7, att De Valera definitivt tillbakavisat förslaget om att Nordirland och Eire skola vidta gemensamma försvarsåtgärder. Lord Craigavon tillade: "För min del är härmed saken utagerad, och jag kommer icke att ta upp den på nytt." Han erinrade om det förslag, som De Valera enligt tidningarna framställt om att Nordirland skulle ställas under Eires överhöghet, och tillbakavisade detta med kraft. "Nordirland kommer aldrig att gå med på att skiljas från Storbritannien. Några av Storbritanniens allierade ha fallit, och neutrala länder ha uppslukats, men Nordirland befinner sig i krig och kommer att stå på Storbritanniens och imperiets sida ända till slutet." (TT fr Reuter)

Ny författning i Frankrike.

Officiellt tillkännages i Vichy, att marskalk Pétain 11/7 med stöd av den nya fullmaktslagen undertecknat följande författningsakter:
"Författningsakt I: Vi, Philippe Pétain, marskalk av Frankrike, förklara oss på grundval av författningslagen av 10/7 1940 överta funktionerna såsom den franska statens chef. Vi bestämma därför: Artikel 2 i författningslagen av 25/2 1875 är upphävd. Givet i Vichy 11/7 1940. Petain." -
"Författningsakt II: Om den franske statschefens befogenheter: Vi, Philippe

316.7

12 juli 1940

Pétain, marskalk av Frankrike, bestämma på grundval av författningslagen av 10/7 1940: Art. 1: Den franske statschefen äger i full omfattning regeringsmakten. Han utnämner och entlediger ministrarna och statssekreterarna, vilka äro ansvariga blott inför honom. Han utövar den lagstiftande makten i ministerrådet: 1) till dess de nya församlingarna bildats; 2) efter dessas bildande i tider av svår yttre spänning eller av inre kriser efter eget beslut och i samma form. Under samma omständigheter kan han utfärda bestämmelser om statsbudgeten och skatteväsendet. 3) Han kungör lagarna och säkrar deras genomförande. 4) Han utnämner innehavarna av alla civila och militära poster, för vilka lagarna icke stipulera utnämning på annat sätt. 5) Han förfogar över den väpnade makten. 6) Han äger benådnings- och amnestirätt. 7) De utländska makternas sändebud och ambassadörer äro ackrediterade hos honom. Han för förhandlingar och ratificerar fördrag. 8) Han kan proklamera belägringstillstånd för en eller flera delar av landet. 9) Han kan förklara krig blott med de lagstiftande församlingarnas föregående medgivande. Art. 2: Alla bestämmelser i författningslagarna av 25/2 1875 och 16/7 1875, vilka äro oförenliga med föreliggande aktstycke, äro upphävda. Givet i Vichy 11/7 1940. Pétain." (forts.)

316:8

12 juli 1940

"Författningsakt III: Vi, Philippe Pétain, marskalk av Frankrike, bestämma på grundval av författningslagen av 10/7 1940: Art.1: Senaten och deputeradekammaren förbli bestående till dess de i författningslagen av 10/7 1940 stadgade församlingarna bildats. Art. 2: Senaten och deputeradekammaren äro tills vidare ajournerade. De kunna för framtiden samlas blott på statschefens kallelse. Art.3: Artikel 1 i författningslagen av 16/7 1875 är upphävd. Givet i Vichy 11/7 1940. Pétain." (TT fr DNB)

Tal av Pétain. 11/7 höll Pétain ett tal i den franska radion i vilket han inledningsvis fastslog, att nationalförsamlingens beslut att utrusta honom med vittgående fullmakter gör det möjligt för regeringen att ställa landets liv på fullständigt nya grundvalar. "Regeringen står inför de största svårigheter som Frankrike någonsin haft att brottas med. Det gäller att återställa trafiken i landet och att återföra fransmännen till härden och arbetet." Därefter gick Pétain in på Storbritanniens hållning och framhöll, att den engelska flottans anfall på de halvt avrustade franska fartygen på intet sätt kan rättfärdigas. Frankrike hade icke haft för avsikt att utlämna sin flotta till Tyskland." I går övergavs Frankrike av England, idag har det t.o.m. anfallits av England."- I fortsättningen redogjorde Pétain för Frankrikes nya politiska struktur. Hädanefter skola 12 ministrar mellan

316:9

12 juli 1940

sig uppdela landets administration. Dessa ministrar få generalsekreterare vid sin sida. I spetsen för de franska provinserna skola guvernörer stå. Förvaltningens mekanism skall förenklas. Ämbetsmännen skola icke längre hämmas i sin verksamhet av reglementen. På detta sätt skola de kunna handla snabbare. I anslutning härtill meddelade Pétain, att den franska regeringen har för avsikt att förlägga sitt säte till det ockuperade området. Franska regeringen har frågat den tyska, om det är möjligt att frige Versailles åt franska regeringen. Pétain övergick sedan till de inre problemen och yttrade bl.a.: "För de urspårade franska kretsarna ha pengarna alltför ofta varit ett medel till herravälde. I framtiden skalldet icke mera finnas några feta sinekurer. I det nya Frankrike som nu skall byggas upp skola pengarna blott vara lön för prestationer." Pétain vände sig därefter mot den internationella kapitalismen och socialismen vilka "gått hand i hand med varandra för att exploatera Frankrike." Han lovade, att arbetet och familjen nu skola skyddas. Den franska familjen förblir vårdaren av den franska traditionen och skall genom alla släktled hålla detta värde upprätt. Till slut uppmanade han fransmännen att hysa förtroende till honom. (TT fr DNB)

6:10

12 juli 1940

Tyska pressen om författningen i Frankrike.

Från Berlin meddelas 11/7: Med stor skärpa tar den tyska pressen avstånd från den nya auktoritära regimen i Frankrike. I Berliner Börsen-Zeitung heter det: "Vid gestaltandet av det nya Europa är det axelmakterna fullständigt likgiltigt om Frankrike trivs bäst i parlamentarisk-demokratisk eller i auktoritär dräkt."

(Sv.D. fr Berlin)

Teleki om Münchenmötet.

Ungerske ministerpresidenten Teleki anlände 11/7 till Budapest från förhandlingarna i München. I ett kort anförande vid ankomsten sade Teleki: "Vi återvända med de bästa tänkbara intryck. Vi ha fått visshet om att den tyske ledaren mitt under sin egen kamp på liv och död och strax före ett nytt kraftprov har haft tid att sysselsätta sig med Ungerns livsviktiga probelm. Han lyssnade till oss med den största uppmärksamhet, och hans konkreta frågor visa icke blott hans goda vilja och värmen i hans känslor för Ungern, utan även hans förutseende."

(UP fr München)

Italiensk presskommentar till Münchenmötet.

Om överläggningarna i München skriver Giornale d'Italia 11/7, att Ungerns ställning samt alla problem i Sydosteuropa klarlades i enlighet med axelmakternas planer. Ungerns fall kommer liksom alla andra fall som äro värda en prövning att tas upp genom axelmakternas initiativ. Ögonblicket för dess lösande har ännu icke kommit, ty för närvarande behärskas läget av striden på liv och död mot den brittiska hegemonien.

(TT fr DNB)

316:11

12 juli 1940

Brittiskt slagskepp uppges. skadat.

Italienska krigsmaktens överkommando meddelar: Enheter ur vårt flygvapen ha under operationerna 9/7 i området kring Balearerna svårt skadat och satt i brand den brittiska slagkryssaren "Hood" på 42.100 bruttoregisterton. Hangarfartyget "Ark Royal" har likaså fått två fullträffar på däcket av bomber av grov kaliber. (TT fr Rom)

Brittiska amiralitetet har dementerat uppgifterna om skador å ovannämnda fartyg. (TT fr Reuter)

Italiensk jagare sänkt.

Brittiska amiralitetet meddelar 11/7, att en italiensk jagare sänkts vid Sicilien. (TT fr Reuter)

Kinesiska arméer upprivna.

I Tokyo meddelas 11/7, att japanska trupper rivit upp 2:dra och 18:de kinesiska arméerna på sammanlagt omkring 12.000 man, vilka försökte att återtaga Itsjang. (TT fr Reuter)

Ny författning i Paraguay.

Från Buenos Aires meddelas 11/7: Paraguay har fått en ny, av president Estigarribia undertecknad författning, vilken i augusti skall underställas folkomröstning men likväl omedelbart trätt i kraft. Såsom högsta princip i den nya författningen gäller: det allmännas nytta går före den enskildes.

(forts.)

316:12

12 juli 1940

I enlighet härmed övertar staten kontrollen över landets näringsliv och arbetsavtalen för att skydda arbetarna mot exploatering. Prisocker och börsspekulation förbjudas. Stor hänsyn tages i den nya, på demokratiska principer byggda författningen till den sociala tanken. Höga straff stadgas för uppvigling till klasskamp och hat mellan klasserna. Såsom rådgivande instans upprättas ett statsråd, vari ingå universitetets rektor, nationalbankens chef, 2 högre officerare, 2 representanter för jordbruket, en representant för handeln och en för industrien samt landets ärkebiskop. Endast deputeradekammaren består som parlamentarisk institution. Statspresidenten får högsta ledningen av förvaltningen och utrikespolitiken. För ingående av fördrag, proklamerandet av belägringstillstånd och mobilisering erfordras deputeradekammarens samtycke.

(TT fr DNB)

3J 6:13

12 juli 1940

Halifax om Främre Orienten.

Brittiske utrikesministern lord Halifax avgav 11/7 i överhuset en deklaration rörande läget i Främre Orienten, varvid han bl.a. yttrade: "Med hänsyn till rykten som utspritts av den fientliga propagandan önskar jag klarlägga, att brittiska regeringen efter Italiens inträde i kriget aldrig företagit påtryckningar på egyptiska regeringen för att förmå den att förklara krig mot Italien. Det var emellertid tydligt, att de brittiska styrkorna i Egypten, vilka på egyptiska regeringens begäran blivit kraftigt förstärkta, skulle företaga operationer mot Italien från egyptiskt territorium. Vi ämna uppfylla våra åtaganden att försvara Egypten, vars oberoende och vitala intressen hotas genom Italiens krigsförklaring mot Egyptens bundsförvant Storbritannien. Det uppstod en viss försening i italienske ministerns och legationspersonalens avresa från Kairo, och man har från fiendehåll låtit förstå, att om Egypten icke toge hänsyn till sina fördragsenliga förpliktelser, skulle det kunna undvika de svåraste följderna av det italienska angreppet. Under dessa förhållanden hävdade många egyptiska representanter, att egyptiska folkets intressen i detta avgörande ögonblick krävde en starkare regering för att visa, att Egypten är beslutat att helt iakttaga alliansfördraget till bokstaven och andan. Talen i egyptiska parlamentet ha även visat, att allmänna opinionen i

316:14

12 juli 1940

Egypten är beredd på att kraftigare ledning skall givas vid tillämpningen av åtgärderna för försvaret och den inre säkerheten. Brittiska regeringen ansåg sig ha rätt att låta sin bundsförvant förstå, att den var av samma åsikt, eftersom Egyptens försvar i första hand åligger Storbritannien, som har mycket klara förpliktelser härvidlag enligt fördraget. Konungen av Egypten delade denna ståndpunkt, och efter överläggning med sina rådgivare anmodade han Hassan Sabry pascha att bilda regering. Vi ha med glädje sett, att det blivit möjligt att till den nya regeringen ansluta Wafd-partiet (nationalisterna), vars ledare var premiärminister då alliansfördraget undertecknades år 1936, men i krigstid är regeringsbildandet icke alltid en lätt uppgift. Jag kan med tillfredsställelse förklara, att våra relationer med den nuvarande regeringen äro fullt tillfredsställande.

Vad som inträffat ifråga om den franska flottan i Alexandria har redan publicerats genom överenskommelse mellan överbefälhavaren för brittiska Medelhavsflottan och den franske amiral, som för befälet över de franska flottstyrkorna i Alexandria. De franska krigsfartygen ha demilitariserats genom att en del av deras beväpning skickats i land och den ombord befintliga bränslekvantiteten reducerats till vad som erfordras för förflyttningar inom hamnen. Besättningarna ha minskats till det antal som erfordras för fartygens hållande i gott stånd. Återstoden av besättningarna

3Д6з15

12 juli 1940

sändes till Syrien och senare till Frankrike genom de franska myndigheternas försorg. Vi ha åtagit oss att sörja för livsmedelstillförseln och betala solden till de sjömän som sköta fartygen och att trygga deras återvändande till Frankrike efter kriget."

Lord Halifax övergick därpå till frågan om Palestina och yttrade bl.a.: "Jag kan med glädje säga, att enligt senaste rapporter läget i Palestina alltjämt är lugnt, och med undantag för några isolerade rövardåd ha de inre oroligheterna upphört. Allmän tillfredsställelse har framkallats i arabiska kretsar av överkommissariens nyligen avgivna förklaring, att militärdomstolarna med hänsyn till det förbättrade inre läget för framtiden icke längre skola äga befogenhet att ådöma dödsstraff. Förbrytelser som begåtts under de tre senaste årens oroligheter skola för framtiden avdömas av de ordinarie civila domstolarna. Frigivningen av ett stort antal internerade araber har väckt livlig tillfredsställelse. En verkan av Italiens inträde i kriget har varit att stärka den engelskvänliga inställningen inom alla delar av befolkningen. Den otillåtna radiostation, som sände på engelska, har frivilligt upphört med sin verksamhet efter att ha uppmanat alla israeliter att hjälpa de allierade mot den gemensamma fienden, och israeliterna i Palestina samarbeta helt i försvaret och de

316:16

12 juli 1940

olika åtgärder som läget kräver. Samarbetet med araberna, vilka med ovilja tänka sig möjligheten av att italienarnas koloniseringsmetoder i Libyen skulle tillämpas i Palestina, är icke mindre uppriktig och fullständig."

Angående Turkiet yttrade lord Halifax: "Vi äro alltjämt förbundna med Turkiet genom de intimaste band. Som man torde erinra sig förklarade turkiske konseljpresidenten vid Italiens inträde i kriget, att Turkiet skulle vidmakthålla sin ställning som icke-krigförande makt. Brittiska regeringen hyser full förståelse för de omständigheter som lett till detta beslut av turkiska regeringen, vilken alltigenom handlat i intim kontakt med brittiska regeringen. Under tiden består vårt fördrag med Turkiet i likhet med den vänskap och sympati mellan de båda folken, varpå fördraget är baserat." (TT fr Reuter)

x

317:1

13 juli 1940

<u>President Lebrun avgår.</u>

I Vichy meddelas 12/7: President Lebrun har vid ett besök, som marskalk Pétain avlagt hos honom, oegennyttigt dragit konsekvenserna av det nya läget och till marskalk Pétain överlåtit alla sina befogenheter.

(TT fr Havas)

<u>Laval utsedd till Pétains ställföreträdare.</u>

I Vichy har 12/7 offentliggjorts följande "<u>Författningsakt IV</u>: Vi, Pétain, marskalk av Frankrike, den franska statens chef, bestämma på grund av lagen av 10/7 1940: <u>Art. 1</u>: Om vi av något skäl äro förhindrade att utöva statschefens åligganden, innan nationen ratificerat den nya författningen, övertager ställföreträdande konseljpresidenten dessa funktioner.

<u>Art.2</u>: Skulle Pierre Laval av någon orsak vara förhindrad, skall hans ställföreträdare utses av ministerrådet med en majoritet om sju röster. Till hans ämbetstillträde skola funktionerna utövas av ministerrådet.

Pétain."

(TT fr DNB)

317:2

13 juli 1940

Ny fransk regering.

Officiellt meddelas i Vichy 12/7: Den franske statschefen Pétain har utnämnt följande regering: Vice konseljpresident Laval, justitieminister Alibert, inrikesminister Marquet, utrikesminister Baudoin, finansminister Bouthillier, försvarsminister Weygand, undervisningsminister Mireaux, ungdoms- och familjeminister Ybarnégaray, jordbruksminister och folkhushållningsminister Caziot, kommunikationsminister Piétri, koloniminister Lémery - Ministern för den industriella produktionen och arbetet skall senare utnämnas. Följande understatssekreterare ha utnämnts: I krigsministeriet general Colson, i marinministeriet Darlan, i flygministeriet general Pujo. (TT fr Stefani)

USA:s guldimport.

Guldimporten till Förenta staterna under juni uppgick till 1.162.975.000 dollar mot 438.695.000 dollar i maj. (TT fr Reuter)

Mexikos presidentval.

Mexikanska presidentvalet har lett till en extraordinär situation. Sedan omröstningen ägt rum, tillkännagåvo både general Avila Camacho och hans motkandidat Juan Almazan, att de var för sig med visshet fått stor majoritet. General Almazan har tillkännagivit sin avsikt att upprätta en egen kongress, som skall förklara honom vald till president.

(TT fr Reuter)

x

318:1

14 juli 1940

Finskt lagförslag om Karelen. Från Helsingfors meddelas 13/7: Finska republikens president har beslutat förelägga riksdagen ett lagförslag, vilket bestämmer, att all före och efter fredsslutet från de avträdda områdena avlägsnad lösegendom såsom maskiner, maskindelar, varutillbehör o.s.v. skall återställas. I den mån vederbörande värden före fredsslutet överfördes till det nuvarande finska statsområdet, förpliktar sig finska staten att ersätta dem. (TT fr Helsingfors)

Italiensk jagare sänkt. Italienska krigsmaktens överkommando meddelar 13/7: "En italiensk jagare har sänkts genom fientlig artillerield." (TT fr DNB)

Rumänien demobiliserar. Den rumänska generalstaben har meddelat att partiell demobilisering av flera rumänska reservistklasser skall inledas 15/7. (UP fr Bukarest)

Chiles försvar. Chiles regering har i kongressen framlagt ett förslag om försvarets stärkande. 1.000 milj. pesos föreslås för krigsmaterielanskaffningar. (TT fr DNB)

x

319:1

15 juli 1940

Tal av Churchill. Churchill höll 14/7 ett tal i radio till brittiska imperiet och Amerika, vari han bl.a. yttrade: "Under de senaste 14 dagarna har brittiska flottan... haft den smärtsamma plikten att effektivt sätta de franska slagskeppen ur spel för den tid kriget varar. Vår smärtsamma uppgift är nu slutförd. Ehuru det icke färdigbyggda slagskeppet "Jean Bart" ännu befinner sig i en marockansk hamn och det finns ett antal franska krigsfartyg i Toulon och andra hamnar, äro dessa fartyg icke i stånd att ändra styrkeförhållandet till sjöss. Så länge de icke göra något försök att återvända till hamnar som stå under Tysklands eller Italiens kontroll, skola vi därför icke oroa dem på något sätt. Detta melankoliska skede i vårt förhållande till Frankrike har tagit slut i vad på oss ankommer. Det är i dag den 14 juli, Frankrikes nationaldag. Jag tror, att några av oss skola leva för att se en 14 juli, då det befriade Frankrike ånyo skall glädja sig i sin storhet och ära och ännu en gång gå i spetsen som förkämpe för friheten och människans rättigheter. Allt tyder på att kriget skall bli långvarigt. Ingen kan säga om det kommer att sprida sig till nya områden. Vi äro ödmjukt beredda att försvara vår fosterjord mot den invasion som hotar. Vi kämpa ensamma, men vi kämpa icke enbart för egen räkning. Jag har lätt att förstå, huru vänskapligt inställda åskådare på andra sidan Atlanten eller oroliga vänner i länder i Europa kunna hysa

319:2

15 juli 1940

fruktan för vår fortsatta existens, då de se så många stater och riken rivas i stycken på några veckor eller till och med dagar av den tyska krigsmaskinens fruktansvärda kraft. Hitler har emellertid ännu icke mött motstånd från en stor nation med en viljekraft likvärdig hans egen. Många av dessa länder voro förgiftade inifrån innan de slogos ned med våld. Huru skulle ni annars kunna förstå vad som hände Frankrike, den franska armén, det franska folket och dess ledande män? Men här på vår ö äro vi vid god vigör och vår moral är god. Vi ha sett huru fransmännen kastades överända. Vi kunna följaktligen vara säkra på att Hitler har planer, kanske utarbetade under årtal, för att förinta Storbritannien, som när allt kommer omkring har äran att vara hans främste fiende. Varje plan som Hitler kan ha utarbetat för en invasion i Storbritannien måste, det kan jag försäkra er, omarbetas för att möta vårt nya läge. För 2 månader, ja, för en månad sedan, måste vi sända största delen av vår ammunitionstillverkning och en mycket stor del av vårt flyg till Frankrike. Nu ha vi hela vår armé på vår jord. Aldrig tidigare under det förra kriget eller under detta ha vi på denna ö haft en armé i kvalitet och utrustning eller i antal jämförbar med den som står på vakt i denna stund. Vi ha nu 1,5 milj. man under vapen och dess organisering och anfallskraft ökas för

319:3

15 juli 1940

varje vecka som går. Intet beröm är för högt för de officerare, underofficerare och manskap som genomfört denna väldiga förvandling på så kort tid. Bakom den reguljära arméns soldater ha vi medel för att förinta fallskärmstrupper och förrädare, vilka senare jag tror icke vara många. Bakom den reguljära armén står mer än 1 milj. frivilliga i det lokala försvaret vilka endast ha en önskan: att angripa fienden var han än uppträder. Om fienden kommer in i Storbritannien blir det ingen passiv underkastelse från folket såsom vi tyvärr ha sett i andra länder. Vi komma att försvara varje by och varje stad. Själva Londons stora yta skulle om det försvarades gata för gata lätt kunna uppsluka en hel fientlig armé, och vi skulle föredra att se London i aska och ruiner än att se det lydigt kapitulera. Kring allt spänner den engelska flottan med mer än tusen fartyg under örlogsflaggan. Det är nödvändigt att fördubbla våra ansträngningar och vi måste förbereda oss icke enbart för sommaren utan även för vintern, icke endast för år 1941 utan även för år 1942, då jag hoppas kriget skall få en form, som avviker från den defensiva karaktär det hittills haft. Allt beror nu på hela livsföringen och styrkan hos den brittiska rasen i alla delar av världen och av alla våra förbundna folk och av alla dem som vilja oss väl i alla länder, att de göra sitt bästa dag och natt, att de våga allt och tåla allt inom det möjligas gräns ända till slutet. Det nuvarande kriget är ett folkens och principernas krig." (TT fr London)

319:4

15 juli 1940

Brittisk ubåt sänkt.

Italienska krigsmaktens överkommando meddelar 14/7: "En av våra torpedbåtar har sänkt en brittisk ubåt." (TT fr Rom)

Brittisk jagare sänkt.

Brittiska amiralitetet meddelar 14/7, att jagaren "Escort" gått förlorad i västra Medelhavet. (TT fr Reuter)

Brittiskt medlingsförsök i Kinakriget.

Från Singapore meddelas: Tillförordnade guvernören över Malacka, Jones, meddelade 14/7 i radio, att brittiska regeringen gjort ansträngningar för att åstadkomma fred mellan Kina och Japan."" I nuvarande ögonblick diskuterar brittiska regeringen med japanska regeringen vissa förslag, som framlagts av den sistnämnda och vilka röra kriget. I förhoppningen att en hedersam fred önskas av de kinesiska och japanska folken kommer brittiska regeringen att gå till den yttersta gränsen i syfte att undvika förlängning av kriget i Fjärran Östern. Vi komma snart att få veta resultatet av dessa ansträngningar." (TT fr Reuter)

x

320:I

16 juli 1940

Fransk arbetsminister. Pétain har 15/7 utnämnt biträdande generalsekreteraren i franska landsorganisationen René Belin till arbetsminister och chef för industrin.
(UP fr Grenoble)

Skärpt blockadkrig Italien-Storbritannien. Brittiska amiralitet meddelar 15/7: Den italienska regeringen har nyligen offentliggjort ett meddelande, enligt vilket alla till allierade hamnar destinerade handelsfartyg inom ett område 30 sjömil från de allierades küster navigera på egen risk. Den brittiska regeringen anser sig berättigad att vidta en liknande åtgärd beträffande fartyg, som navigera i närheten av den italienska kusten. Regeringen ger följaktligen varsel om att alla fartyg, som navigera inom ett område 30 sjömil från hela det italienska territoriet i Medelhavet, göra detta på egen risk.
(TT fr London)

Brittiska örlogsbåtar sänkta. Italienska krigsmaktens överkommando meddelar 15/7: " I västra Medelhavet har en italiensk ubåt sänkt en fientlig jagare och en fientlig ubåt."
(TT fr DNB)

Brittisk ubåt förlorad. Brittiska amiralitetet meddelar 15/7, att brittiska ubåten "Shark" är kraftigt försenad och får anses ha gått förlorad.
(TT fr Reuter)

320:2

16 juli 1940

<u>Engelsmännen utrymma gränsort i Östafrika.</u> I Nairobi har följande brittiska kommuniké offentliggjorts: "Vår garnison i Moyale i Kenya, som varit inringad de senaste 5 dagarna, drog sig natten till 15/7 tillbaka utan förluster i enlighet med uppgjord plan." (TT fr Reuter)

<u>Stridsvagnar i USA:s armé.</u> Från Washington meddelas 15/7: Amerikanska armén har beställt 627 lätta stridsvagnar. Varje vagn skall förses med en 45-millimeters automatkanon, 4 kulsprutor och 1 luftvärnskanon. (TT fr Reuter)

<u>Presidentval på Kuba.</u> Från Havanna meddelas 15/7: Presidentvalet på Kuba slutade med en stor seger för överste Batista. (UP fr Havanna)

<u>Japans blockad mot Kina utvidgas.</u> Befälhavaren för den japanska flottan i de kinesiska farvattnet har meddelat, att japanska flottan 16/7 börjar blockera Sianghsanpu i Hanchaubukten, hamnen Wenchou, Lotsingbukten, Santuao- och Lopoanbukten samt Fuchou. All sjöfart i dessa områden skall inställas, och alla fartyg som söka bryta blockaden komma att kvarhållas av de japanska krigsfartygen. (TT fr Reuter)

320:3

16 juli 1940

Kuomintang manifest.

På det kinesiska Kuomintangpartiets kongress, som nyligen avhållits i Chungking, antogs ett manifest till kinesiska folket, vari förklaras, att kriget mot Japan bör fortsättas utan avslappning, till dess fienden drivits ut ur Kina. Detta är, heter det i manifestet, en följd av "det ansvar vi bära mot våra förfäder och mot världen." - Hela landets liv måste inriktas på starkare organisation och ökad effektivitet.

(TT fr Chungking)

x

321:1

17 juli 1940

Protester mot Sverige i transiteringsfrågan.

Från London meddelas 16/7: Med anledning av en fråga i brittiska underhuset har understatssekreterare Butler avgivit följande skriftliga svar: "Brittiska regeringen har informerat svenska regeringen om att den har en allvarlig syn på beslutet att låta tyska trupper passera svenskt territorium och icke kan anse den svenska regeringens handling annat än som en allvarlig överträdelse av neutraliteten." Det erfares, att norska regeringen protesterat i Stockholm mot svenska regeringens beslut att tillåta transitering av tyska soldater och krigsmateriel mellan Norge och Tyskland. (TT fr Reuter)

Val i Estland.

Från Tallinn meddelas: Deputeradevalen ha försiggått i lugn i hela Estland. I samtliga 80 valkretsar ha kandidater tillhörande "det arbetande folkets förbund" valts. I 79 av kretsarna tilläts blott en kandidat. Valdeltagandet uppgick enligt preliminära beräkningar till 81,6% av vilka 92,9% röstade på kandidater från "det arbetande folkets förbund". (TT fr DNB)

Val i Lettland.

I Riga meddelas 16/7: Resultatet av parlamentsvalen i Lettland innebar seger för arbetarblocket. Hela antalet röstande utgjorde 1.179.000 d.v.s. 94.7 % av antalet röstberättigade. Arbetarblocket erhöll 1.151.000 röster eller 97,6 % av hela antalet röster. Denna siffra överstiger med 19% totalantalet röster vid närmast föregående parlamentsval 1931. (TT fr Riga)

321:2

17 juli 1940

Baltiska konton i USA spärras.

President Roosevelt förordnade 15/7 att Litauens, Lettlands och Estlands tillgodohavanden i Förenta staterna skulle spärras. (TT fr Washington)

Hollands fackföreningar.

I Berlin meddelas 16/7: Den tyske rikskommissarien för Holland har beslutat en rad åtgärder beträffande de nederländska fackföreningarnas organisation och ledning. Bl.a. har styrelsen för den största fackorganisationen "Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen" förbjudits all ytterligare verksamhet. Såsom kommissarisk ledare har med omedelbar verkan utnämnts förutvarande nationalsocialistiske deputeraden i andra nederländska kammaren H.G. Woudenberg. (TT fr DNB)

Frankrikes förvaltning.

Från Vichy meddelas 16/7, att franska regeringen fastställt de nya generalsekreterarnas ställning och befogenheter. Generalsekreterarna skola stå i spetsen för de olika förvaltningsgrenarna och deras underavdelningar. De skola tillsättas genom regeringsdekret och eventuellt avsättas på samma sätt. De äro blott ansvariga gentemot ministrarna. Antalet generalsekreterare har fastställts till 21. (TT fr DNB)

321:3

17 juli 1940

Fartygsförluster. Brittiska amiralitetet meddelar, att under den vecka, som slutade 7/7, voro förlusterna 22 brittiska, allierade och neutrala fartyg med ett totaltonnage på 114.137 ton. Sedan krigets början ha fartyg på sammanlagt nära 100 milj. ton eskorterats av den brittiska flottan, vilket representerar en lastkapacitet på omkring 150 milj. ton. 47 brittiska och neutrala fartyg i konvoj ha gått förlorade, vilket innebär 0,25% av det konvojerade tonnaget. Fram till 15/7 voro den tyska handelsflottans förluster omkring 887.000 ton och den italienska handelsflottans omkring 244.000 ton. (TT fr Reuter)

Rysk protest mot Rumänien. Sovjetregeringen har 16/7 till rumänske ambassadören i Moskva samt till rumänska regeringen överlämnat en kraftig protest mot den dåliga behandling, som enligt uppgift de personer utsatts för, som från Rumänien begett sig till Bessarabien. (TT fr Reuter)

Italiensk framryckning i Östafrika. Italienska krigsmaktens överkommando meddelar 16/7: "I Östafrika ha de italienska trupperna i en glänsande kombinerad aktion besatt orterna Sukeila, Terkale, Tagaba, Kokaiya, Dula och Danisa, varigenom kilen från Kenya i riktning mot Dolo i Somaliland försvinner och fronten vid gränsen till denna koloni förkortas med omkring 300 km.
(TT fr DNB)

321:4

17 juli 1940

<u>Brytning Spanien-Chile.</u>

I Madrid meddelas, att flera talare vid ett möte i Santiago de Chile 27/6 i närvaro av Chiles president uttalat sig synnerligen förolämpande om Spanien och dess statschof, general Franco.

Spanska regeringen tillkännager i en officiell förklaring 16/7, att förbindelserna med Chile avbrutits. I förklaringen motiveras åtgärden med att Chile genom sina folkfrontsregeringar ständigt givit spanska fosterlandsförrädare allt stöd och alltid intagit en fientlig hållning mot den nationalspanska regeringen. (TT fr DNB)

<u>Japansk regeringskris.</u>

Officiellt meddelas i Tokyo: Med hänsyn till det nuvarande läget inlämnade japanske krigsministern Hata 16/7 sin avskedsansökan. Premiärminister Yonai beslöt därefter erbjuda kejsaren hela kabinettets demission. (TT fr Reuter)

<u>Seiyukai-partiet upplöst.</u>

I Tokyo meddelas 16/7: Med anledning av strävandena att få till stånd ett nationellt enhetsparti i Japan under ledning av den förutvarande premiärministern furst Konoye har det kända Seiyukai-partiet, som ägt bestånd i 41 år, beslutat upplösa sig. (TT fr Stefani)

x

322:1

18 juli 1940

<u>Val i Litauen.</u> I Kaunas meddelas 17/7: 95,51% av de röstberättigade i Litauen ha avlämnat sina röster vid valet. 99,19% av rösterna tillföllo "det arbetande folkets förbund." 70% av de valda äro kommunister, under det att resten äro partilösa. Inalles avgåvas 1.386.569 röster. (UP fr Kaunas)

<u>Franco om Gibraltar.</u> General Franco höll 17/7 ett tal, vari han hänvisade till att den stora uppgiften att skapa imperiet ännu återstår för Spanien. "Härför är det nödvändigt, att landets enhet ytterligare konsolideras och att man icke glömmer uppgiften att överta mandatet över Gibraltar." (TT fr Madrid)

<u>Storbritannien och garantin till Rumänien.</u> Understatssekreterare Butler meddelade 17/7, att brittiska regeringen icke längre anser sig bunden av några förpliktelser härrörande ur garantifördraget med Rumänien. (TT fr Reuter)

<u>Bulgarien och Dobrudsja.</u> I Sofia meddelas 17/7: Bulgariska regeringen har på diplomatisk väg gjort föreställningar hos rumänska regeringen på grund av behandlingen av den bulgariska minoriteten i sydöstra Dobrudsja. (TT fr Reuter)

322:2

18 juli 1940

<u>Järnväg Teheran-Bagdad.</u> Sista bandelen på järnvägen Bagdad-Teheran, vilken påbörjades för 37 år sedan, är färdig. (TT fr DNB)

<u>Burmavägen stänges.</u> I Tokyo meddelas 17/7: Överenskommelse har träffats mellan Storbritannien och Japan såsom resultat av de förhandlingar som ägt rum i frågan om krigsmaterieltransporter över brittiskt territorium till Kina. Överenskommelsen har följande lydelse: "1) Export av vapen och krigsmateriel från Hongkong har varit förbjuden sedan januari 1939. Ingen krigsmateriel, vid vilken japanska regeringen fäster någon vikt, har hittills exporterats från Hongkong och detta kommer icke heller att ske framdeles. 2) Brittiska regeringen skall för en tid av 3 månader, räknat från 18/7 1940, förbjuda transitering av vapen och ammunition, oljetankvagnar och järnvägsmateriel genom Burma." Den tredje klausulen i överenskommelsen innebär, att de japanska konsularagenterna i Hongkong och Rangoon skola intimt samarbeta med de brittiska myndigheterna i fråga om de åtgärder som böra vidtas för att göra detta förbud effektivt. (TT fr Reuter)

<u>USA och Burmavägen.</u> Från Washington meddelas 16/7: Amerikanska utrikesdepartementet meddelar, att Förenta staterna motsätta sig stängningen av sådana samfärdsleder för världshandeln som rutten via Burma. Följande uttalande har gjorts av utrikesminister Hull: "Förenta staterna äro legitimt intresserade av att handelsvägarna hållas öppna i varje del av världen. Amerikanska regeringen

322:3

18 juli 1940

anser, att en åtgärd sådan som den ovannämnda skulle uppställa icke berättigade hinder för världshandeln." (TT fr Reuter)

Kinesisk démarche i London.

I London meddelas: Kinesiske ambassadören i London avlade 15/7 ett besök i brittiska utrikesministeriet för att göra föreställningar med anledning av att transitotrafiken över Burma tillfälligtvis inskränkts i fråga om vissa varuslag. Ambassadören gav även uttryck för sin regerings oro beträffande de eventuella konsekvenserna av försöket att inleda allmänna fredsförhandlingar. Han lät samtidigt klart förstå, att kinesiska regeringen anser varje inskränkning i fråga om transitering genom Burma av livsviktiga leveranser såsom oförenlig med brittiska regeringens förpliktelser i dess egenskap av folkförbundsmedlem.

(TT fr Reuter)

Från Chungking meddelas 17/7: Marskalk Chiang Kai-shek har meddelat Storbritannien, att om brittiska regeringen försökte sammankoppla frågan om Burmavägen med kinesisk-japanska fredsförhandlingar, den icke blott skulle offra vänskapen med Kina utan även sin egen position i Fjärran Östern.

18 juli 1940

Marskalken har även förklarat, att Kina icke skulle nedlägga vapnen förrän dess suveränitet var tryggad och landets territoriella och administrativa integritet säkrats. (TT fr Reuter)

Japans nya regering.

Furst Konoye har 17/7 av japanske kejsaren erhållit uppdraget att bilda den nya regeringen. Förutvarande direktören för sydmansjuriska järnvägsbolaget, Matsuoka, skall överta utrikesministeriet. Furst Konoye förklarade 17/7, att kabinettet Yonai strandade på motsättningarna mellan krigsmakten och utrikesdepartementet. Det nya kabinettet skulle söka uppnå fullständig enighet mellan armén, flottan och utrikesledningen. (TT fr DNB)

Danska nationalsocialister dömda.

Vid Köpenhamns rådhusrätt avkunnades 17/7 utslag beträffande omkring 150 medlemmar av Danmarks nationalsocialistiska arbetarparti, vilka åtalats för överträdelse av förbudet mot folksamlingar. Samtliga ådömdes fängelsestraff. (DN fr Köpenhamn)

x

323:1

19 juli 1940

<table>
<tr><td><u>Åland avrustas.</u></td><td>Officiellt meddelas 18/7 i Helsingfors: Sedan det krig som berörde Östersjöområdet avslutats och det oroliga läget stabiliserats och sålunda de orsaker bortfallit, som föranledde Finland att i enlighet med Ålandskonventionen vidtaga beredskapsåtgärder på Åland, har man börjat evakuera trupper och materiel från den neutrala Ålandszonen. (TT fr Helsingfors)</td></tr>
<tr><td><u>Statskontroll över norsk utrikeshandel.</u></td><td>Från Oslo meddelas: Statskontroll över all utrikeshandel har införts i Norge genom en förordning rörande valutafrågan, som lägger all handel med utländska valutor och värdepapper i händerna på Norges bank. Alla utländska fordringar i enskild ägo skola erbjudas Norges bank senast 31/7 1940 för eventuellt övertagande. (Sv.D. fr Oslo)</td></tr>
<tr><td><u>Danmark utträder ur N.F.</u></td><td>Danska utrikesministeriet meddelar 18/7: "Då omständigheterna efter hand medfört att N.F. icke längre kan anses ha någon reell existens, har danska regeringen beslutat att hemkalla sin representation vid förbundet och att upphöra med att skänka detta ekonomiskt stöd." (TT fr Köpenhamn)</td></tr>
</table>

323:2
19 juli 1940

Churchill om Kina.

Churchill avgav 18/7 en deklaration i brittiska underhuset om överenskommelsen med Japan i fråga om vapenleveranserna till Kina. Han yttrade därvid bl.a., att brittiska regeringen då avtalet slöts måste ta hänsyn till det rådande världsläget och icke glömma det primära faktum, att vi själva äro inbegripna i en kamp på liv och död. "Spänningen till följd av de japanska klagomålen över transiteringen av krigsmateriel över Burma ökades snabbt, men å andra sidan skulle det ha inneburit att vi svikit våra förpliktelser såsom en neutral och vänskapligt sinnad makt, om vi gått med på att permanent stänga vägen. Vad vi därför gjort är, att vi träffat ett tillfälligt avtal i hopp om att den därigenom vunna tiden skall göra det möjligt att nå fram till en för bägge parter rättvis och skälig lösning av konflikten, en lösning som utan tvång accepteras av båda kontrahenterna. Vi vilja icke, att något gräl skall uppstå med något land i Fjärran Östern, vilket det vara må. Vi önska se Kinas status och integritet bevarade, och - såsom det framhölls i vår not av 14/1 1939 - vi äro redo att, sedan fred slutits, förhandla med kinesiska regeringen om ett upphävande av exterritorialrättigheterna, återlämnande av koncessionerna samt revidering av fördragen på ömsesidighetens och jämlikhetens grundval. Vi önska också se Japan nå en blomstring som tillförsäkrar dess befolkning det välstånd och det ekonomiska oberoende som varje japan helt naturligt önskar. Vi äro redo att erbjuda vår medverkan och vårt samarbete, för att båda dessa länders syften skola uppnås. Men det måste stå klart, att om dessa syften skola uppnås, måste det ske på fredlig väg och genom förlikning och icke genom krig eller krigshot." (TT fr Reuter)

323:3

19 juli 1940

<u>Brittisk jagare förlist.</u> Brittiska amiralitetet meddelar 18/7, att den brittiska jagaren "Imogen" förlist efter en kollision i tät dimma. (TT fr Reuter)

<u>Storbritannien rekvirerar franska fartyg.</u> Brittiska departementet för handelsflottan meddelar, att de i brittiska hamnar befintliga franska handelsfartygen rekvirerats av brittiska regeringen i enlighet med försvarsförordningarna. Vid krigets slut skall ersättning för deras begagnande erläggas, och fartygen skola återlämnas till Frankrike. De skola gå under engelsk flagg men även föra franska flaggen "såsom tecken på de fria fransmännens beslut att deltaga i den gemensamma striden för att befria Frankrike och Europa." Många franska befälspersoner och matroser ha antagit brittiska regeringens anbud till dem att behålla sina anställninger ombord på ifrågavarande fartyg under brittisk flagg.Arbetsvillkoren bli desamma som för brittiskt befäl och manskap. (TT fr Reuter)

<u>Negus i Sudan.</u> I London meddelas 18/7: Kejsaren av Abbessinien befinner sig i Sudan. (TT fr Reuter).

323:4

19 juli 1940

Japansk framstöt i Kina. Från Shanghai meddelas: Japanska marinsoldater besatte 18/7 Ningpos hamnstad Chinghai vid södra inloppet till Hangchang bukten. De kontrollera därmed vägen från Shanghai till Kinas inre. (TT fr DNB)

Roosevelt presidentkandidat. Från Chikago meddelas 18/7: Roosevelt har vid första omröstningen vid demokratiska partikonventet i Chikago valts till det demokratiska partiets presidentkandidat för tredje gången i följd. Det officiella resultatet av valet är: Roosevelt 946 13/30 röster, Farley 72 27/30, Garner 61, Tydings 9 1/2, Hull 5 2/3. Sedan resultatet av valet offentliggjorts föreslog Farley, att konventet skulle upphäva valförfarandet, så att Roosevelt kunde förklaras vald till kandidat " med acklamation". Förslaget antogs. (TT fr Reuter)

Demokraternas program i USA. Det demokratiska valprogrammet, som antagits av partikonventet i Chikago understryker, att Förenta staterna äro beslutna att hålla kriget borta från Amerika. Programmet förklarar vidare: "Vi omhulda Monroedoktrinen och skola effektivt sätta den i kraft och försvara den. Inriktningen av och målet för vår utrikespolitik har varit och kommer att vara vårt lands säkerhet och försvar samt fredens bevarande. Vi måste vara så starka,att ingen möjlig kombination av stater vågar anfalla oss. Vi föreslå, att Amerika skaffar sig ett oövervinneligt flyg och en flotta, tillräckligt

323:5

19 juli 1940

stark för att skydda alla våra kuster och våra nationella intressen, samt en motoriserad armé med fullständig utrustning. Vi skola fortfara att koordinera dessa försvarsinstrument med en nödvändig expansion av den industriella produktionsförmågan och med utbildningen av lämplig personal. Vi ha sett hur andra nationer fallit samman på grund av inre upplösning, framkallad utifrån. Vi fördöma den förrädiska verksamheten från förklädda antidemokratiska och oamerikanska organisationer och skola göra allt vad vi kunna för att förinta dem. För att se till att våra rustningar bli ett fredsinstrument snarare än ett medel för krig, skola vi fortsätta vår traditionella politik med goda grannskapsförhållanden. Vi skola gynna handeln genom önskvärda handelsöverenskommelser och vi skola utveckla det ekonomiska samarbetet med republikerna på det västra halvklotet. Vid försvaret av sig själv och med gott samvete kan den största demokratien i Nya världen icke hjärtlöst och i en anda av tillfredsställelse ignorera de folk som älska freden och friheten, men vilka anfallits av brutala angripare utan misskund. Vi förplikta oss att ge dessa folk all materiell hjälp som står till vår disposition i enlighet med lagarna och som icke strider mot vårt eget lands försvarsintressen, allt detta i syfte att fred och internationellt förtroende ännu en gång skola kunna utgå som segrare." (TT fr Reuter)

x

324:1

20 juli 1940

Tal av Hitler.

I ett tal inför tyska riksdagen 19/7 redogjorde Hitler för krigets förlopp. Han upprepade förklaringen att västmakterna planerat ockupation av Norge. Minutläggningarna hade varit det sista beviset härför. Han yttrade vidare bl.a.: "Den in i minsta detalj förberedda tyska operationen utlöstes därmed. I själva verket var läget något annorlunda än det föreföll oss 9/4. Medan vi då trodde, att vi kommit en engelsk ockupation några få timmar i förväg, veta vi nu, att landsättningen av engelska trupper var planerad redan till den 8, att inskeppningen av brittiska förband hade börjat redan den 5 och 6, men att i samma ögonblick de första rapporterna om de tyska åtgärderna resp. om att den tyska flottan löpt ut, ingingo till brittiska amiralitetet, hr Churchill under intrycket av dessa fakta beslöt att åter urlasta de just inlastade förbanden för att först låta den engelska flottan uppsöka och angripa de tyska fartygen. Detta försök misslyckades. Blott en enda engelsk jagare kom i beröring med tyska sjöstridskrafter och blev sönderskjuten. Detta fartyg lyckades icke överbringa några meddelanden till brittiska amiralitetet eller till engelska sjöstridskrafter. Så följde 9/4 tyska förtruppers landsättning i ett område som från Oslo sträckte sig norr ut till Narvik. När underrättelserna härom ingingo till London väntade förste sjölorden, hr Churchill, sedan flera timmar otåligt på sin flottas framgångar. Detta slag var det djärvas-

324:2

20 juli 1940

te företaget i den tyska krigshistorien. Vad våra tre vapen utförde i denna kamp om Norge tryggar åt dem anseende för högsta soldatduglighet. Flottan genomförde sina operationer och efteråt sina transporter mot en fiende som sammanlagt ägde mer än tiofaldig överlägsenhet. Först efter kriget blir det tillåtet att tala om de svårigheter som just vid detta fälttåg inträdde genom talrika oförutsedda bakslag, missöden och olycksfall. Att man emellertid till sist övervann allt, är ledningens och truppernas förtjänst. Vad armén angår ställde redan överfarten stora anspråk på soldaterna. Flyglandningstrupper hade på många platser gjort det möjligt för armén att få fast fot. Nu strömmade division efter division till och började kriget i ett område som genom sin naturbeskaffenhet ägde en oerhörd försvarskraft och - för så vitt det rörde sig om norska förband - även försvarades mycket tappert. Om de i Norge landsatta engelsmännen kan man emellertid blott säga att det enda anmärkningsvärda med deras därvaro var den samvetslöshet varmed man landsatte så illa utbildade, otillräckligt utrustade och miserabelt ledda soldater som expeditionskår. De voro från början tydligt underlägsna. Innan fälttåget i Norge bragts till sitt slut, blevo meddelandena från väster allt mer hotande. Medan

20 juli 1940

det före krigets början i och för sig hade planerats att i händelse av en nödvändig uppgörelse med Frankrike respektive England genombryta Maginotlinjen, framträdde redan under loppet av de första krigsmånaderna nödvändigheten att även ställa in sig på en eventuell aktion mot Belgien, resp. Holland. De allierade hade företagit en massanhopning av trupper, som tydde på att ett omedelbart angrepp mot det tyska industriområdet vore förestående. Mot dessa truppkoncentrationer hade icke Belgien och Holland vidtagit några säkerhetsåtgärder, utan i stället hållit generalstabsöverläggningar med de allierade. Grundtanken i dessa operationer, som inleddes 10/5, var att under uppoffrande av små biframgångar sätta in hela krigsmakten - främst armén och flygvapnet - på sådant sätt, att man vid konsekvent genomförande av de planerade operationerna måste ernå, att de fransk-engelska stridskrafterna totalt förintades. Till skillnad från Schliffenplanen av 1914 lät jag tyngdpunkten för operationen läggas på genombrytningsfrontens vänstra flygel, dock under skenbart upprätthållande av den omvända versionen. Denna list lyckades. Anläggningen av totaloperationen underlättades emellertid för mig av den åtgärd motståndaren själv vidtog. Ty koncentreringen av hela den engelsk-franska motoriserade stridsmakten mittemot Belgien lät det framstå som säkert att man inom de allierade arméernas överkommando hade beslutat att så snabbt som möjligt bege sig in i detta område. I tillit till alla insatta tyska infanteri-

324:4

20 juli 1940

divisioners hållfasthet måste emellertid en stöt mot den fransk-engelska motoriserade armégruppens högra flank leda till fullständigt sammanbrott och upplösning, ja,troligen till att den inneslöts. Såsom andra operation hade jag planerat erövrandet av Seine till Le Havre samt säkrandet av en utgångsställning vid Somme och Aisne för det tredje anfallet, som med starkaste krafter skulle bryta fram över Langres högplatå till schweiziska gränsen. Såsom avslutning av operationen förutsågs uppnåendet av kusten till söder om Bordeaux. Inom denna ram och i denna ordningsföljd ha också operationerna fullbordats. Att denna den väldigaste serien drabbningar i världshistorien lyckats ha vi i främsta rummet den tyske soldaten själv att tacka för. Alla tyska stammar ha lika stor andel i denna ära. Även soldaterna ur de unga, först sedan 1938 inkorporerade nya riksdistrikten ha stritt exemplariskt och betalat sin blodspant." - Rikskansler Hitler redogjorde härefter för operationerna i Frankrike och förklarade bl.a.: "Det ombyte i fråga om den franska arméns ledning som under tiden inträffade skulle ingjuta ny motståndskraft i denna och åstadkomma den av de allierade efterlängtade vändningen i den olyckligt inledda striden. Faktiskt lyckades man på många ställen först efter övervinnande av

324:5

20 juli 1940

synnerligen hårt motstånd få fart på de tyska arméernas nya angreppsaktioner." - Hitler riktade därefter ett tack till riksutrikesminister von Ribbentrop och tillkännagav en rad militära utnämningar, främst Görings till riksmarskalk. Han förklarade vidare: " Så länge det funnits en nationalsocialistisk regim,ha två mål stått på dess utrikespolitiska program: 1) åstadkommande av ett sant samförstånd och vänskap med Italien och 2) åstadkommandet av samma förhållande till England." Hitler sade sig alltjämt i dag sörja över att det "trots alla mina bemödanden icke lyckats mig åstadkomma den vänskap med England som efter vad jag tror skulle ha varit en välsignelse för båda folken...Det är mig emellertid en så mycket större glädje, att åtminstone den första programpunkten i min utrikespolitiska målsättning kunnat förverkligas. För detta kan jag framför allt tacka den geniale man som i dag står i spetsen för det italienska folket. Då detta krig mot vår önskan och vilja 1939 påtvingades det tyska riket, ägde en inbördes avvägningav våra båda länders vidare insats rum mellan Mussolini och mig. Den nytta som för Tysklands räkning framväxte ur Italiens hållning var utomordentlig. Icke blott ekonomiskt utan även militärt kom oss Italiens läge och inställning till godo. Italien band från början starka fientliga styrkor och förlamade framför allt deras frihet för strategiska dispositioner. Då emellertid Mussolini ansåg tidpunkten kommen

324:6

20 juli 1940

att med vapen i hand ta ställning till de oupphörliga olidliga kränkningar som tillfogades honom, framför allt genom franska och brittiska ingripanden, och den italienske konungen utfärdade krigsförklaringen, skedde detta med full beslutande frihet för honom". - Efter att ha förklarat de hittills lidna förlusterna som fullständigt obetydliga fortsatte Hitler: "Armén och flyget äro i detta ögonblick, då jag talar till eder, även i sin utrustning fullkomligare och starkare än de voro, innan de gingo till strids i väster. Ammunitionsanskaffningen har förberetts i sådan omfattning och de hopade förråden äro så stora, att nu på många områden en inskränkning resp, omläggning av produktionen måste företas. Vidare äga vi framför allt de båda viktigaste råvarorna, kol och järn, i - kan jag säga - obegränsade kvantiteter. Genom våra metallinsamlingar har i förväg grundstocken av våra metallreserver ökats så mycket, att vi kunna fortsätta kriget hur länge som helst och icke behöva frukta någon eventualitet. Härtill komma ytterligare de stora möjligheter som ligga i det oöverskådliga byte vi tagit och i utnyttjandet av de av oss besatta områdena. Tyskland och Italien äga i det av dem reglerade och kontrollerade ekonomiska rummet c:a 200 milj. människor, av vilka blott 130 milj. uppställa soldater, under det över 70 milj. uteslu-

324:7

20 juli 1940

tande äro ekonomiskt verksamma. Jag kan i dag försäkra eder, att jag nu, vad som än må hända, över huvud icke längre betraktar tiden som en för oss hotande faktor. Även livsmedelstillförseln är, tack vare de denna gång i tid vidtagna åtgärderna, säkerställd för hur lång tid kriget än må vara... Förhållandet mellan Tyskland och Ryssland har definitivt fixerats. Varje förhoppning att en ny tysk-rysk spänning skulle kunna inträda under den fortsatta utvecklingen är barnslig. Tyskland har icke tagit något steg som fört det utanför dess intresseområde, och icke heller Ryssland... Det gör mig nästan ont, då ödet utsett mig till att stöta omkull vad som gjorts fallfärdigt genom de engelska politikerna, ty det var icke min avsikt att föra krig, utan att bygga upp en ny socialstat av högsta kultur. Varje år av detta krig håller mig borta från detta arbete. Och orsakerna till detta äro löjliga nollor, vilka man på sin höjd kan beteckna som naturens politiska fabriksvara...Genom kriget kommer ett stort världsrike att förstöras. Ett världsrike som det aldrig varit min avsikt att förinta eller ens skada...I denna stund känner jag mig förpliktad inför mitt samvete att ännu en gång rikta en appell till förnuftet även i England... Jag ser intet skäl som kunde tvinga till denna strids fortsättande."

(TT fr DNB)

324:8

20 juli 1940

<u>Cianö i Berlin.</u> Italienske utrikesministern Ciano anlände 19/7 på tyska regeringens inbjudan till Berlin för ett kort besök. (TT fr DNB)

<u>De fransk-brittiska förbindelserna.</u> Franske utrikesministern Baudoin avgav 18/7 en förklaring, vari han meddelade: "Order om avbrytandet av de diplomatiska förbindelserna med Storbritannien gavs 4/7 efter anfallet vid Mers-el-Kebir till Frankrikes chargé d'affaires de Castellane. På grund av de försvårade kommunikationerna kunde den officiella notifikationen om förbindelsernas avbrytande icke överlämnas till lord Halifax förrän 8/7. Lord Halifax inskränkte sig till att ta beslutet ad notam och föreslog, att de normala diplomatiska förbindelserna mellan de båda länderna skulle återupprättas. Franska regeringen lät genast svara, att brittiska regeringens förslag kunde tas i övervägande endast om ett antal villkor dessförinnan uppfylldes. Bland dessa villkor märkes i främsta rummet återlämnande av de fartyg som England obehörigen beslagtagit eller gjort obrukbara i Alexandria och engelska hamnar, full skadeersättning till offren för det engelska angreppet och ersättning för de härvid vållade materiella skadorna. De från London ingångna uppgifterna tyda på att brittiska regeringen icke är benägen att gå med på att frige de franska fartygen, vilket franska

324:9

20 juli 1940

regeringen anser vara huvudpunkten. Ingen kompromiss är tydligen möjlig i denna sak, då det alltid är franska regeringens avsikt att hålla de förpliktelser den ingått i vapenstilleståndsfördraget på denna punkt liksom på alla andra." (TT fr Vichy)

<u>Brittisk ubåt sänkt.</u> Italienska högkvarteret meddelar 19/7: "I östra delen av Medelhavet har en fientlig ubåt blivit sänkt." (TT fr DNB)

<u>Italiensk kryssare sänkt.</u> Brittiska amiralitetet meddelar 19/7: Den italienska kryssaren "Bartolomeo Colleoni" på 5.069 ton har sänkts av australiska kryssaren "Sydney" genom en torpedträff under vattenlinjen. - "Bartolomeo Colleoni" hade rykte om sig att vara den snabbaste kryssaren i världen.
(TT fr London)

(Uppgiften bekräftas på italienskt håll.)

<u>Sovjet och Burmavägen.</u> Officiellt meddelas i Moskva 19/7, att den brittiska regeringen icke begärt något råd av Sovjetunionen i fråga om Burmavägens stängning. Londonambassadören Maiski hade endast blivit informerad om beslutet.
(TT fr Tass)

324:10

20 juli 1940

Japan avböjer medling.

Från japanska utrikesdepartementet meddelades 19/7, att Japan icke ämnar inbjuda eller välkomna en tredje makt att intervenera i den japansk-kinesiska konflikten. Japan har aldrig önskat något fredsinitiativ från en utländsk makts sida. Om Japan önskar fredsförhandlingar, skulle förslagen baseras på Japans villkor och andra omständigheter.

(TT fr DNB)

Roosevelts presidentkandidatur.

Från Chikago meddelas 19/7: Roosevelt har antagit nomineringen såsom demokratisk presidentkandidat. Till demokratisk kandidat för vicepresidentposten har jordbruksminister Wallace uppställts. Roosevelt har för konventet givit uttryck för sin tillfredsställelse häröver.

I ett radiotal till det demokratiska partikonventet yttrade Roosevelt bl.a.: "När konflikten utbröt i september 1939, hade jag för avsikt att klart och enkelt i en nära framtid meddela, att jag på inga villkor komme att låta uppställa mig som kandidat en tredje gång. Detta faktum var välkänt bland mina vänner och, tror jag, insågs av många amerikanska medborgare. Det blev emellertid uppenbart, att en offentlig deklaration av detta slag från min sida icke skulle vara en klok åtgärd, helt enkelt på grund av

min plikt mot det allmänna. Det var även min tydliga plikt att i högsta möjliga grad bibehålla denna mäktiga nations inflytande i världen,då det gällde att förhindra att kriget utbredde sig, och med alla lagliga medel stödja de regeringar som hotades av andra regeringar, vilka förkastade demokratins principer. Den snabba händelseutvecklingen i utlandet nödvändiggjorde snabb handling hos oss och på andra sidan haven. Det nationella försvarets planer måste utvidgas och omarbetas för att svara mot de nya krigsmetoderna. Amerikanska medborgares välfärd måste tryggas i talrika utländska farozoner. Nationell samling i Förenta staterna blev ett krav av första ordningen inför de otroliga system av internationellt spionage och förräderi som utvecklats. Många nätter har jag legat vaken och frågat mig,om jag hade rätt att såsom överbefälhavare för armén och flottan inkalla män och kvinnor i tjänst för deras land eller till utbildning för sådan tjänst,medan jag själv samtidigt avböjde att tjäna mitt land,om nationen vädjade till mig. I ögonblick som de nuvarande, ögonblick av stor spänning och svåra kriser, är det väpnade angreppet, riktat mot den regeringsform och det samhällssystem som vi i Förenta staterna valt och upprättat åt oss, det dominerande faktum. Det är icke fråga om ett vanligt krig. Det är en revolution, framtvingad genom vapnens makt, som hotar alla överallt. Det är en revolution som syftar till att förslava människorna i stället för att göra dem fria. Alla som kunna vara republiken till nytta

324:12

20 juli 1940

ha endast ett val: att erbjuda den sina tjänster. Om nationen kallar på mig,förklarar jag helt enkelt att jag med Guds hjälp skall fortsätta att tjäna den efter bästa förmåga och med all min kraft."

(TT fr Chikago)

X

325:1

21 juli 1940

<u>Finska regeringen och I.K.L.</u>

Finske statsåklagaren har 20/7 i en till Åbo hovrätt riktad skrivelse meddelat, att regeringen beslutat avstå från sitt yrkande om I.K.L:s upplösning. I skrivelsen framhålles, att medlemmar av I.K.L. under det senaste kriget kämpat sida vid sida med andra medborgare och givit prov på en sådan samhällsbevarande inställning, som partiet tidigare vid olika tillfällen icke företrätt. (TT fr Helsingfors)

<u>Hollands vänsterpartier under kontroll.</u>

Från Haag meddelas 20/7: Tyske rikskommissarien i Holland har ställt det socialdemokratiska arbetarpartiet, det revolutionära socialistiska arbetarpartiet samt det kommunistiska partiet i Holland under en kommissaries förvaltning. I motiveringen till beslutet heter det, att detta ingripande icke kunde vänta längre, emedan de marxistiska partierna genom sin klasskampsinställning, sina internationella förbindelser och sin inställning till det tyska grannlandet och nationalsocialismen icke innebära någon garanti för att det eftersträvansvärda tysk-holländska samarbetet kan förverkligas. (TT fr DNB)

<u>Generalguvernör i Algeriet.</u>

I Vichy meddelas 20/7: Till generalguvernör i Algeriet har utsetts amiral Abrial. (TT fr Havas)

325:2

21 juli 1940

USA:s flotta.

Från Washington meddelas: President Roosevelt undertecknade 20/7 det av kongressen antagna lagförslaget om anslag på 4.610 milj. dollar för flottans utökning. Lagen räknar med ett sjuårsprogram, som skall ge Förenta staterna en armada som är i stånd att möta samtidiga anfall både i Atlanten och Stilla havet, t.o.m. på ett avstånd av 1.000 sjömil från Förenta staternas kuster. Förutom 200 krigsfartyg kunna enligt lagen byggas eller omändras talrika hjälpfartyg samt en stor flotta mindre patrullbåtar och torpedbåtar. Krigsfartygen, vilkas tonnage uppgår till 1.325.000 ton, ökar den amerikanska flottan med 70%. År 1947 hoppas man ha en flotta på 701 krigsfartyg, därav 35 slagskepp, 20 hangarfartyg, 88 kryssare, 378 jagare och 180 undervattensbåtar. Man beräknar, att den årliga kostnaden för byggandet av denna flotta kommer att uppgå till 2 miljarder under de 7 kommande åren, däri inbegripet de redan existerande fartygens underhåll. Efter denna period beräknas den årliga underhållskostnaden till 1.800 milj. dollar. (TT fr Reuter)

x

22 juli 1940

Baltiska staterna till Sovjet. De nyvalda parlamenten i de tre baltiska staterna Estland, Lettland och Litauen beslöto 21/7 enhälligt anta sovjetförfattning och hos folkkommissariernas högsta råd begära anslutning till Sovjetunionen såsom "självständiga socialistiska sovjetrepubliker." I Estland och Lettland fattades beslutet först några timmar efter Litauens avgörande. I Riga förekommo demonstrationer både för och emot anslutningen. (TT)

Brittisk ubåt förlorad. Brittiska amiralitetet utsände 21/7 följande kommuniké: "Marinministern måste med beklagande tillkännage, att ubåten 'Salmon' måste anses förlorad, då den är starkt försenad. 'Salmon' är den elfte ubåt som gått förlorad för den brittiska flottan sedan krigsutbrottet." (TT fr Reuter)

Panamerikansk konferens i Havanna. En panamerikansk konferens öppnades 21/7 i Havanna. (UP fr New York)

Japanska regeringen. Listan över den nya regeringen Konoyes medlemmar offentliggjordes 21/7. Krigsminister är general Tojo, marinminister viceamiral Yoshida, utrikesminister Matsuoka, finansminister ledamoten av överhuset, förutvarande vice finansministern Kawata, trafik- och järnvägsminister hittillsvarande direktören för rederiet "Osaka Yoshen Kaisha" Murata, kultusminister

326:2

22 juli 1940

Hashida, inrikes- och socialminister förutvarande kultusminister Yasui, justitieminister Kazami, handelsminister Kobayashi, och planeringsminister hittillsvarande chefen för civilförvaltningen i Mansjukuo Hoshino.

(TT fr DNB)

Japanskt budskap till Australien.

Från Sydney meddelas 21/7: Den nye japanske ministerpresidenten furst Konoye har riktat ett budskap till Australien, vari han uppmanar detta land till samarbete med Japan i dess mission i Stilla havet. I budskapet heter det, att Japan önskar detta samarbete med Australien för att därigenom arbetet att "förbättra de internationella förbindelserna till fördel för den mänskliga rasen" skulle underlättas. "Världen är delad i två kämpande hälfter. Ett fullständigt internationellt samförstånd är den enda väg som kan leda till en varaktig fred. Utvecklingen i Japan och Australien, de båda mäktigaste och mest dynamiska länderna i Stilla havet, skulle kunna bli till stor fördel och leda till ett uppklarande av den internationella situationen. Våra båda länder ha en stor uppgift att fylla son rättens och kulturens förmedlare och förespråkare."

(UP fr Sydney)

326:3

22 juli 1940

Japans mål.

Enligt Nichi Nichi Shimbun 19/7 hyser den nye japanske utrikesministern Matsuoka följande uppfattning om de utrikespolitiska målen: "Japan bör sträva efter att förverkliga sina mål i Östasien, och Tyskland-Italien bör föra samma politik i Europa. Japan bör först eliminera det brittiska och franska inflytandet i Östasien och stabilisera det nya stora block som skall omfatta Japan, Mansjukuo, Kina och Söderhavet. Slutligen bör Japan närma sig Tyskland och Italien för att ingå en allians med dem."
(TT fr Reuter)

Estlands president avgår.

Från Tallinn meddelas 22/7: Den estniske statspresidenten Päts har nedlagt sitt ämbete. Han har överlämnat sina uppgifter till konseljpresidenten dr Vares.
(TT fr DNB)

x

327:1

23 juli 1940.

Ny valutaförordning i Belgien. I en förordning angående nyreglering av de lagliga betalningsmedlen i det ockuperade belgiska området fastställdes ny kurs på rikskreditkasseanvisningarna och rikskreditkassemynten i förhållande till den belgiska francen och belgan. En belgisk franc sättes lika med 8 pfennig och en belga lika med 40 pfennig. (TT fr DNB)

Belgiska Kongo stöder Storbritannien. I ett radiotal på den belgiska nationaldagen 22/7 gav generalguvernören i Belgiska Kongo, Ryckmans, uttryck åt Belgiska Kongos fasta avsikt att stå på Storbritanniens sida, tills segern vunnits. Han förklarade, att Kongo skall ställa alla sina resurser, sin armé, sina råvaror och sin arbetskraft till Storbritanniens förfogande för att på detta sätt medverka till Belgiens frigörelse. (TT fr Reuter)

Tal av Halifax. I ett radiotal till imperiet och USA 22/7 besvarade brittiske utrikesministern lord Halifax Hitlers tal 19/7. Han yttrade bl.a.: "Hitler säger, att han icke hyser någon önskan att förstöra det brittiska imperiet, men det fanns icke i hans tal någon antydan om att freden borde grundas på rättvisa, intet ord som medgav, att Europas övriga nationer ha rätt att bestämma över sitt eget öde - den princip som Hitler så många gånger åberopat för tyskarnas del. Hans enda appell var till rädslans låga instinkt, och hans enda argument voro hotelser. Hans tystnad föran-

327:2

23 juli 1940.

de de nationers framtid, vilka han under en eller annan falsk förevändning underkuvat, är betecknande. Det är fullt tydligt, så vida icke större delen av världen fullständigt missförstått hans tal, att den bild han ger av Europa är bilden av ett Tyskland, som härskar över dessa folk, vilka han ett efter ett berövat deras frihet. Vår bild, som ännu en gång i djärva drag tecknats av amerikanske presidenten, är helt annorlunda. Med den syfta vi till ett Europa, som är en fri sammanslutning av oavhängiga stater, och på grund av denna kontrast förbli vi känslolösa för hotet. Hitler har nu låtit klart förstå, att han bereder sig att rikta hela tyngden av Tysklands kraft mot Storbritannien. Därför finnes det nu i alla delar av Storbritannien, i de största städerna såväl som i de avlägsnaste byar, endast en anda: en anda av orubblig beslutsamhet. Ingen tvivlar på att om Hitler lyckades skulle det bli slutet - för många mer än oss - på allt som gör livet värt att leva. Vi skola icke upphöra att kämpa , förrän friheten är tryggad åt oss och de andra... För Hitler har makten blivit den avgörande regeln för människornas och folkens öden. Enligt hans åsikt är människan en svag varelse, skapad för att lyda, och hon kommer snart att lära lyda sin herre. Enligt hans åsikt är den gammalmodiga respekten för ett givet ord ett tecken på svaghet, ovärdigt kraftiga härskarandar. De brittiska folken och alla de som älska sanning, rättvisa och frihet skola aldrig acceptera denna Hitlers nya värld. Fria män, icke slavar,

327:3

23 juli 1940

fria nationer , icke tyska vasaller, en gemenskap av nationer som fritt samarbeta för allas välfärd - detta är grundvalarna för den nya och bättre ordning som brittiska folket önskar". (TT fr London)

Brittiska mineringar. I en redogörelse för minfarliga delar av de brittiska kusterna meddelar brittiska amiralitetet 22/7, att fartyg som önska bege sig in i Irländska sjön eller Bristolkanalen böra gå norr om Irland. (TT fr Reuter)

Brittisk jagare sänkt. Brittiska amiralitetet meddelar, att jagaren "Brazen" gått förlorad efter ett fientligt flyganfall. "Brazen" nedsköt tre fientliga flygplan under striden. (TT fr Reuter)

Brittiska flottskador. Den italienska krigsrapporten 22/7 meddelar, att under sjö- och luftstriderna 8/7 - 13/7 förutom hangarfartyget "Ark Royal" och slagkryssaren "Hood" även följande brittiska fartyg tillfogats svåra skador, nämligen ett slagskepp av Warspite-klassen (31.000 ton) samt kryssarna "Gloucester" (10.000 ton) och "Arethusa" (5.200 ton). (TT fr DNB)

327:4

23 juli 1940

Bessarabiens tyskar.

Från Moskva meddelas 22/7: Omkring 100.000 tyskar, som äro bosatta i Bessarabien och norra Bukovina, komma att med det snaraste förflyttas till Tyskland. (Sv.D. fr Moskva)

Hull talar vid panamerikanska konferensen.

Amerikanske utrikesministern Hull höll ett tal vid panamerikanska konferensen 22/7. Han yttrade bla.: "Vi hysa ingen önskan att taga de europeiska besittningarna på västra halvklotet eller utsträcka vår suveränitet till dem, ej heller att i någon form införliva dem med vår intressesfär. Emellertid skulle vi icke kunna tillåta, att de bli förmål för bytesaffärer vid en reglering av de europeiska tvisterna eller ett slagfält vid lösningen av dess tvister. Dylika situationer kunna endast betraktas som ett hot mot detta halvklots fred och säkerhet. Detsamma blev fallet med allt som tyder på att de skulle kunna utnyttjas för skapandet av system som äro främmande för det amerikanska systemet. Det är därför av vikt, att vi gemensamt behandla detta gemensamma problem. Man har föreslagit, att vår aktion skall taga formen av ett kollektivt protektorat, som skulle utövas å samtliga amerikanska republikers vägnar. Amerikanska regeringen godkänner detta förslag och är beredd att samarbeta vid dess genomförande, om anledning härtill uppstår. Upprättandet av ett kollektivt protektorat över något område bör icke innebära någon tanke på att skapa ett speciellt intresse för någon av de amerikanska republikerna. Syftet med det kollektiva protektoratet bör vara att tjäna alla amerikanska

327:5

23 juli 1940

nationers intressen och säkerhet liksom även det ifrågavarande områdets intressen. Vidare bör området, så snart förhållandena så medgiva, återfå sin ursprungliga nationalitet eller förklaras oavhängigt, då det blir i stånd att upprätta och vidmakthålla en egen stabil regering". - I fortsättningen av sitt anförande talade Hull om "det hot mot vår säkerhet som framkalles av en verksamhet, som ledes utanför detta hlvklot men arbetar innanför våra egna gränser". Han varnade mot denna kampanj, som han sade vara "ett försök av främmande regeringar att behärska de amerikanska republikerna i utlandets eget intresse". Han yttrade vidare: "Det amerikanska systemet innefattar intet angrepp eller hot mot någon annan nation. Det är uteslutande baserat på försvarspolitik i syfte att bevara varje amerikansk republiks oavhängighet och integritet. Det innefattar intet herravälde för någon medlem av den amerikanska gruppen, men tillbakavisar även tesen om någon annan makts herravälde. Det företer ingen likhet med den regionala politik, som på senaste tiden bedrivits i andra delar av världen, där man velat andraga vårt amerikanska system som ett prejudikat. Skillnaden är att vårt enda syfte är vårt eget försvar, under det den andra politiken tvärtom synes vara en förevändning för erövring, ockupation och ekonomiskt och politiskt herravälde över andra fria och oavhängiga folk".

327:6

23 juli 1940

Hull föreslog till behandling vid konferensen följande omedelbara, kollektiva program: 1) Ökning av interamerikanska rådgivande finansiella och ekonomiska kommitténs verksamhet för fortsatta överläggningar i kommersiella frågor. - 2) Beredande av möjligheter för temporär reglering och ordnad avsättning av överskott av sådana varor, som äro av grundläggande betydelse för vidmakthållande av de amerikanska republikernas liv, i varje fall då sådana åtgärder visa sig nödvändiga. - 3) Utveckling av varuavtalen för att skaffa producenter och konsumenter skäliga affärsvillkor. - 4) Undersökning av metoder att höja de amerikanska folkens levnadsstandard. Som ett första steg föreslog Hull utvidgat amerikanskt samarbete i kommersiella frågor som supplement till samarbetet i den långfristiga ekonomiska utvecklingen och i valutafrågor. "Genom ömsesidigt stöd och energiskt, lojalt genomförande av alla fattade beslut kunna de amerikanska nationerna uppbygga ett system av ekonomiskt försvar, som skall göra det möjligt för dem alla att skydda sig mot farorna för ekonomiskt beroende av utlandet och depression inom landet. Det ingår icke i våra avsikter att lägga några hinder i vägen för logiska och naturliga handelsförbindelser med Europa eller andra världsdelar utan snarare att främja sådana förbindelser med länder, som äro beredda att ingå avtal med oss i vänskaplig anda och fredliga avsikter på basis av uppriktiga och skäliga uppgörelser. Mot alla slags andra relationer komma vi givetvis att skydda oss". (TT fr Reuter)

327:7

23 juli 1940

USA stöder Latinamerika.

Från Washington meddelas: President Roosevelt har 22/7 i ett speciellt budskap till kongressen föreslagit, att maximigränsen för de lån Export & Import Bank får bevilja höjes med 500 milj. dollar till 700 milj. Syftet härmed är att "bättre stödja Förenta staternas latinamerikanska grannländer". (TT fr DNB)

Jordreform i Baltikum.

Från Riga och Kaunas meddelas: De litauiska och lettiska parlamenten beslöto 22/7 förklara all jord som hela folkets egendom. Lettland förstatligade även bankerna och alla större handels- och industriföretag. Bönderna skola i framtiden disponera högst 30 hektar var, och byggnader, levande och döda inventarier skola betraktas som privat egendom. Frågan om kolchozjordbruk har förklarats vara icke aktuell. (TT)

x

328:1

24 juli 1940

Styrelsen i Norge.

I London meddelas: Norska regeringen har 17/7 riktat en skrivelse till stortingets presidentskap, vari framhålles följande: Kriget fortsätter för Norges vidkommande både ekonomiskt och militärt. Vissa för Norge viktiga ekonomiska intressen skulle komma att lida särskild skada, om den nuvarande regeringen skulle uppge sin ställning. Genom att hävda Norges självständiga existens har regeringen lyckats åt landet bevara en av dess största rikedomar, den norska handels- och fångstflottan. Regeringen känner sig övertygad om att detprovisoriska administrationsråd som upprättades i Oslo 16/4 har fyllt den uppgift omständigheterna ålagt det med all den samvetsgrannhet och allt det nationella nit som folket under föreliggande omständigheter hade rätt att kräva. Så länge den tyska ockupationen varar, d.v.s. till dess definitiv fred slutits, måste dock all styrelse i Norge vara provisorisk, och vare sig den styrande myndigheten kallas administrationsråd eller något annat, kan den icke träda i stället för landets lagliga regering. Regeringen måste därför inför presidentskapet på det kraftigaste understryka, att allt som nu företas beträffande styrelsen i Norge måste få tydlig prägel av ett provisorium. Regeringen säger sig vara förvissad om att den häri har det norska folkets övervägande flertal bakom sig. "Vårt folk har lärt vad självständighet betyder, och inga tillfälliga fördelar kunna få det att uppge självständighetens princip". (TT fr London)

328:2

24 juli 1940

Brittisk tilläggsbudget.

Brittiske finansministern Kingsley Wood framlade 23/7 en ny tilläggsbudget, varvid han meddelade, att de sammanlagda statsutgifterna under 1940 väntas stiga till minst 3.467 milj. pund. Inkomsterna ökas i den nya tilläggsbudgeten med 239 milj. pund. Inkomstskatten, f.n. 37½%, ökas till 42½% och arvsskatten på all egendom över 10.000 pund därhän, att den i vissa fall kan uppgå till 65%. I fråga om de indirekta skatterna märkes höjd ölaccis, ökade importavgifter på tobak och ökade tullar på vin. Omsättningsskatt införes på lyxvaror med 33½ %, på andra varor - dock ej mat, dryck och bränsle - med 16,2/3 %. (Sv.D. fr London)

Tjeckisk regering i London.

23/7 bildades i London en ny tjeckisk emigrantregering med Eduard Benesj som president. Kabinettet består av följande medlemmar: Ministerpresident Monsignore Stramek, utrikesminister Jan Masaryk, krigsminister general Ingre, finansminister Eduard Outrata (f.d. chef för vapenfabrikerna i Brünn), socialminister Frank Nemec, inrikesminister Jan Slavek, ministrar utan portfölj Ladislaus Feierabend och Jaromir Necas samt hälsovårdsminister Jan Becko. (UP fr London)

Churchill meddelade 23/7 i underhuset, att brittiska regeringen erkänt den nyupprättade provisoriska tjeckiska regeringen. (TT fr Reuter)

328:3

24 juli 1940

Fartygsförluster. Brittiska amiralitetet meddelar, att handelsflottans förluster genom fientlig aktion under veckan 7 - 14 juli utgjort 9 brittiska fartyg på sammanlagt 32.963 ton, 4 fartyg tillhörande allierade makter om 7.335 ton och 6 neutrala fartyg om 20.734 ton. Det under denna vecka förlorade tonnaget är mindre än 1/3 av det under någon vecka efter krigsutbrottet förlorade maximitonnaget. (TT fr Reuter)

Finska fartygsförluster. I Helsingfors meddelas 23/7: Sedan 1/9 1939 har den finska handelsflottan i utländsk trafik förlorat 26 fartyg på inalles 48.000 bruttoregisterton. (TT fr Helsingfors)

Karpato-Ukraina får självstyre. I Budapest meddelas: Ungerska regeringen framlade 23/7 för deputeradekammaren ett lagförslag om upprättande av subkarpatiska vojvodskap med autonom ställning. Genom lagförslaget får det rutenska folket en mot de lokala förhållandena svarande autonom ställning, utan att dock statens enhetlighet och struktur bringas i fara. Vidare garanteras det rutenska folket likaberättigande i rättsligt och andra hänseenden. (TT fr Ungerska telegrambyrån)

x

329:1

25 juli 1940.

Svensk-danska handelsavtal.

Sedan svensk-danska handelsförhandlingar slutförts, ha 24/7 en betalningsöverenskommelse och ett avtal angående varuutbytet undertecknats i Stockholm. Enligt betalningsöverenskommelsen skola betalningar i samband med varuutbytet mellan de bägge länderna äga rum genom clearing. Genom handelsavtalet, som avser tiden till 1/1 1941, möjliggöres svensk export till Danmark av bl.a. trävaror, pappersmassa och järn.
(DN)

Lettlands president avgår.

I Riga meddelas 24/7: Statspresidenten i Lettland, Karlis Ulmanis, har nedlagt sitt ämbete. I och med parlamentets sammanträde 21/7 har den lettiske konseljpresidenten professor Kirchensteins övertagit statspresidentens ämbetsåligganden. (TT fr DNB)

Flydda fransmän förlora medborgarskap.

Från Grenoble meddelas 24/7: Franska regeringen har antagit ett dekret, som stadgar, att de fransmän som under tiden 10/5 - 30/6 utan bärande skäl lämnat Frankrike kunna fråndömas sitt franska medborgarskap. I den franska radion har 24/7 förklarats, att Daladier utan tvivel kommer att drabbas av denna lag. Utom Daladier ha bl.a. även förre inrikesministern Mandel och förre marinministern Campinchy flytt efter den tyska invasionen. (UP fr Grenoble)

329:2

25 juli 1940.

Storbritanniens flygplansförsörjning.

I ett radiotal 24/7 förklarade brittiske ministern för flygplansproduktionen lord Beaverbrook, att Storbritannien sedan detta ministeriums tillkomst i Amerika köpt 12.115 flygplansmotorer. Han meddelade vidare, att flygplansproduktionen i Storbritannien ökat så att den i juli 1940 vore dubbelt så stor som i juli 1939. (TT fr Reuter)

Australiska krigsfartyg sänkta.

Det italienska högkvarteret meddelar 24/7: "Våra ubåtar ha i östra Medelhavet sänkt en australisk jagare och en ubåt. Ett av våra flygförband har bombarderat bränsleupplagen på Malta." (TT fr Rom)

x

330:1

26 juli 1940.

Tysklands näringsliv efter kriget planeras.

I Berlin meddelas officiellt 25/7: Tyske riksekonomiministern och riksbankspresidenten Funk har av riksmarskalk Göring fått i uppdrag att företa en sammanfattande planläggning av det tyska näringslivet efter kriget samt även det europeiska, i den mån detta påverkas av den tyska näringspolitiken. (Sv.D. fr Berlin)

Autonomi yrkas för Bretagne.

Från Berlin meddelas 25/7: Enligt den i Rennes utkommande tidningen L'Heure Bretagne ha de tyska myndigheterna tillsatt en generalguvernör för Bretagne med säte i Rennes. Tidningen uppger vidare, att "det bretagnska nationalrådets exekutivutskott enhälligt antagit en resolution, i vilken å bretagnska folkets vägnar förklaras, att Bretagnes ställning hädanefter kommer att bli en annan än hittills. Det system som undertryckt det bretagnska folket är för alltid förintat. Det bretagnska nationalrådet ämnar av Bretagne skapa en nationalstat, vars författning skall fastställas i samförstånd med Tyskland och Frankrike." (Sv.D. fr Berlin)

Översikt av den brittiska flygverksamheten.

I London meddelas 25/7: Under de 3 senaste månaderna har det brittiska flygvapnet företagit över 1.000 bombfällningar i Tyskland och mot av Tyskland ockuperat område. Sedan invasionen i Holland har det brittiska flyget dag och natt anfallit viktiga militära och industriella mål.

(forts.)

330:2

26 juli 1940.

Mot av Tyskland ockuperade aerodromer i Norge samt mot tyska krigs- och transportfartyg ha 65 förödande raider företagits, varav 58 mellan 10/4 och 17/6. Vid en analys av de brittiska flyganfallen finner man bl.a., att 161 av raiderna företagits mot industriella anläggningar, 229 mot aerodromer, 258 mot militära mål och 275 mot fientliga kommunikationsleder. (TT fr Reuter)

Vidgat licenstvång för USA:s export.

Från Washington meddelas: President Roosevelt utfärdade 25/7 en förordning, varigenom olja och oljeprodukter samt järnskrot och metaller uppföras på förteckningen över exportartiklar, för vilka särskild exportlicens erfordras. Den amerikanska pressen betrakter förordningen såsom liktydig med ett embargo med undantag för de fall då varornas destination godkänts av Förenta staterna. (TT fr Reuter)

x

331:1

27 juli 1940

Handelsfördrag Finland-Sovjet.

Från Helsingfors meddelas: President Kallio ratificerade 26/7 handelsfördraget mellan Finland och Sovjetunionen. Enligt fördraget upprättar Sovjetunionen en permanent handelsrepresentation i Helsingfors.
(TT fr Helsingfors)

Mandel häktad.

Den franska radion har 26/7 meddelat, att förre franske inrikesministern Mandel arresterats i Meknès i Franska Marocko. Han kommer att ställas inför militärdomstol, anklagad för "att ha förbrutit sig mot statens säkerhet".
(DN fr Grenoble)

Handelsavtal Storbritannien-Portugal-Spanien.

Från Madrid meddelas 26/7: Ett handelsavtal mellan Storbritannien, Spanien och Portugal har undertecknats i Lissabon. Det kan sägas utgöra en utvidgning av det i mars 1940 ingångna engelska-spanska handelsavtalet, och den stora kredit som i detta avtal ställdes till Spaniens förfogande skall ytterligare ökas. Spanien skall kunna inköpa 100.000 ton vete från vilket land som helst med pund sterling samt portugisiska kolonialprodukter till ett värde av 600.000 pund. Vidare får Spanien tillfälle att inköpa stora kvantiteter matolja samt majs, textilämnen, socker och kaffe. Avtalet innehåller garantier mot återutförsel av dessa varor.
(TT fr Reuter)

331:2

27 juli 1940

Rumäniens ministerpresident hos Hitler.

Officiellt meddelas i Salzburg: "Rikskansler Hitler mottog 26/7 i närvaro av riksutrikesminister von Ribbentrop rumänske ministerpresidenten Gigurtu och rumänske utrikesministern Manoilescu. Vid överläggningen, som försiggick i de mellan Tyskland och Rumänien rådande vänskapliga förbindelsernas anda, närvoro rumänske ministern i Berlin och tyske ministern i Bukarest". (TT fr DNB)

Folkförbundets generalsekreterare Avenol har inlämnat ansökan om att avgå från sin befattning 21/8 1940. (TT fr DNB)

Rumänsk deklaration.

I en officiös deklaration, som 26/7 offentliggjorts i Bukarest heter det: "Konseljpresident Gigurtus och utrikesminister Manoilescus besök i Tyskland och Italien visar Rumäniens önskan att verksamt bidra till Donau- och Balkanländernas gemensamma liv, liksom till fredens bevarande i sydöstra Europa. De rumänska statsmännen komma att lämna sitt bidrag till åstadkommande av behövliga överenskommelser i denna riktning utan att på något sätt avstå från det nationella arvet. Alla påståenden, som ge intryck av att Rumänien är berett att gå med på avträdelser, sakna all grund. I hela landet råder en fast beslutsamhet att icke tillåta, att man träder landets intressen för nära - en fast beslutsamhet att, om så blir

331:3

27 juli 1940

nödvändigt, försvara dessa intressen till och med med vapen i hand. Rumänska regeringen fyller sin fredliga uppgift med enigt stöd av folket och armén". (TT fr Reuter)

Avenol avgår. Folkförbundets generalsekreterare Avenol har inlämnat ansökan om att avgå från sin befattning 21/8 1940. (TT fr DNB)

x

332:1

28 juli 1940

Bulgariens konseljpresident hos Hitler. Officiellt meddelas i Salzburg: "Bulgariske konseljpresidenten Filov och utrikesministern Popov anlände 27/7 på tyska riksregeringens inbjudan till Salzburg. Hitler mottog dem till en längre överläggning på Obersalzberg. Vid överläggningen med de bulgariska gästerna närvoro också riksutrikesminister von Ribbentrop samt bulgariska sändebudet i Berlin och tyska sändebudet i Sofia". (TT fr DNB)

Rumänske konseljpresidenten hos Mussolini. Rumänske konseljpresidenten Gigurtu och utrikesminister Manoilescu mottogos av Mussolini 27/7, i närvaro av utrikesminister Ciano. (TT fr DNB)

Filippinska armén upplöses. Från Manila meddelas 27/7: Filippinernas president, Manuel Quezon, har beslutat upplösa den filippinska armén. För upprätthållandet av ordningen i landet kommer endast en polistrupp att bibehållas. Presidenten är av den åsikten, att Filippinerna icke behöva något försvar och att de medel, som hittils använts för armén, kunna bättre användas för sociala ändamål. (TT fr Manila)

332:2

28 juli 1940

De japansk-brittiska relationerna.

Japanska utrikesdepartementet har offentliggjort en kommuniké om ett besök, som brittiske ambassadören Craigie 27/7 avlade hos utrikesminister Matsuoka. Enligt kommunikén förklarade Craigie därvid, att de japansk-brittiska relationerna under de 3 senaste åren ständigt försämrats, trots hans bemödanden. Regleringen av Burmafrågan vore att betrakta som ett bevis för Storbritanniens önskan att åstadkomma bättre relationer med Japan. Vidare bad Craigie med hänvisning till Japans förhållande till axelmakterna om upplysning huruvida Storbritannien under nuvarande omständigheter kan fortsätta förhandlingarna med Japan i den hittills-varande andan. Utrikesminister Matsuoka svarade härpå, att Japans utrikes-politik just nu är föremål för en omsorgsfull prövning och att han därför tyvärr icke kunde lämna något omedelbart svar.

(TT fr DNB)

x

333:1

29 juli 1940

Trafiken i Frankrike.

I Vichy meddelas 28/7: De tyska myndigheterna ha förbjudit all landsvägs- och järnvägstrafik mellan det ockuperade och icke ockuperade Frankrike.
(UP fr Vichy)

Brittiska jagare uppges sänkta.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar 28/7: "Trots fortsatt dåligt väder lyckades flygvapnet att på Kanalen och vid Englands östkust sänka en hjälpkryssare på 7.000 ton och två jagare. En annan jagare blev så svårt skadad, att man måste räkna med att den går förlorad".
(TT fr Berlin)

Slovakiens statspresident hos Hitler.

I Berlin meddelas: Slovakiske statspresidenten Tiso, ministerpresident Tuka och propagandachefen Mach hade 28/7 överläggning med Hitler i Berchtesgaden. På tyskt håll betonar man de hjärtliga former under vilka förhandlingarna ägde rum.
(Sv.D. fr Berlin)

Sovjets flotta.

28/7 höll folkkommissarien för marinen, amiral Kusnetsov, ett tal på ett möte i Moskva, vari han yttrade: "Våra sjö- och flodgränsers väldiga utsträckning har under senaste året ökats med hundratals sjömil - från Östersjöm i norr till Svarta havet. Ur militär synpunkt äro dessa nya gränser av största vikt. Läget vid Östersjön har i grund förändrats. Där varest för mer än 200 år sedan de ryska sjömännen tillfogade svenska flottan - en av dåtidens bästa - nederlaget vid Hangö udd ligga våra

333:2

29 juli 1940

fartyg ånyo för ankar. Från Kronstadt till Leepaja företa Östersjöflottans fartyg övningar och göra sig förtrogna med det nya området. De skola hädanefter icke uppge de erövrade positionerna åt någon. Erfarenheterna från det pågående andra imperialistiska kriget ge anledning till slutsatsen, att endast samverkan mellan lant-, luft- och sjöstridskrafterna ger full effekt åt försvarssystemet hos ett land som äger sjögränser. Därför bör vår krigsflotta snabbt höja sig till samma nivå som våra lant- och luftstridskrafter och vara redo till samfällda operationer, om vårt lands försvar så kräver. Vår flottas ökning under 1940 har varit nära 50% större än 1939. Om man sätter de 1939 levererade fartygens tonnage = 100, blir indextalet vid slutet av 1940 = 221. Detta innebär att ökningen främst beror på byggandet av stora fartyg. Vår ubåtsflotta har ökats ännu snabbare. Den får 1940 en förstärkning, som i antal fartyg och tonnage motsvarar c:a 300% av de fartyg som trädde i tjänst 1939. Vidare byggas fartyg som under de närmaste åren skola överlämnas till flottan. Även vårt marinflyg ökas, och kustförsvaret fullständigas. Det vore emellertid felaktigt att säga, att allt redan är gjort. Många länder kunna avundas oss det antal fartyg som varje år träder i tjänst, men det är tydligt, att för oss är detta antal icke tillräckligt. Den uppmärksamhet, som vårt lands ledning ägnar flottan, är emellertid en säker borgen för att den skall fylla alla uppgifter, som partiet och regeringen ger den". (TT fr TASS)

333:3

29 juli 1940

Handelsavtal Sovjet-Afghanistan.	Från Kabul meddelas 28/7, att ett rysk-afghanskt handelsfördrag undertecknats. Avtalet anses komma att leda till en avsevärd ökning av handeln mellan de båda länderna. (TT fr Reuter)
Resolution av indiska kongresspartiet.	Från Poona meddelas: Allindiska kongressen har med 95 röster mot 47 godkänt en av kongressens exekutiv 7/7 i New Delhi antagen resolution, enligt vilken kongressen skall stödja krigsansträngningarna, om Storbritannien bildar en provisorisk nationalregering såsom första etapp på vägen mot fullständigt oberoende för Indien. 7 ändringsförslag hade framlagts främst av socialisterna och kommunisterna, vilka gingo ut på att resolutionen innebar "kapitulation under den brittiska imperialismen". 4 av dessa ändringsförslag återtogos, och de 3 övriga förkastades med överväldigande majoritet. (TT fr Reuter)
Engelsmän häktade i Japan.	I Shanghai meddelas 28/7, att 10 brittiska undersåtar ha arresterats i Japan. Bland de häktade märkas några av de mest framträdande engelsmännen i Japan. Meddelandet om häktningarna har icke publicerats i Japan, och det är förbjudet att skicka meddelande om dessa häktningar från Japan till utlandet. (TT fr Reuter)

333:4

29 juli 1940

<u>Flyktingshjälp i USA.</u>

Roosevelt har ställt 50 milj. dollar till förfogande till hjälp åt de europeiska flyktingarna. (UP fr Washington)

<u>Panamerikansk konvention.</u>

Från Havanna meddelas: Panamerikanska konferensens plenarutskott för fredens vidmakthållande har 28/7 enhälligt antagit en konvention rörande åtgärder från de amerikanska staternas sida i händelse europeiska besittningar på västra halvklotet skulle hotas av en ändring i sin ställning. Konventionens huvudsakliga innehåll är följande: De amerikanska republikerna fördöma alla våldsåtgärder och förklara sig anse varje eventuell överflyttning av suveräniteten över icke-amerikanska länders kolonier inom det västra halvklotet såsom "stridande mot Amerikas känslor och de amerikanska staternas rätt att trygga sin säkerhet och sitt politiska oberoende". Det heter vidare i konventionen: "Ingen dylik överflyttning av suveräniteten skulle erkännas eller godtagas av de amerikanska republikerna, vilken procedur som än användes. Republikerna förbehålla sig rätten att bedöma när en sådan överflyttning eller ett försök till överflyttning är ägnad att göra intrång på europeiska besittningars säkerhet. De skola för dessa områden införa en provisorisk regim till dess en slutgiltig regim kan upprättas genom deras folks fria vilja. De amerikanska republikerna ha en obestridlig rätt att ställa dessa områden under sin

333:5

29 juli 1940

förvaltning och dryfta deras öde utan att detta innebär icke-inblandningsprincipens avskaffande. I händelse man beslutar införa en provisorisk regim skall förvåltningen utövas av en eller flera amerikanska stater. Förvaltningen skall organiseras så att den bevarar Amerikas säkerhet och länder de förvaltade områdena till gagn". Härefter uppräknas de individuella rättigheter som skola tillvaratagas genom förvaltningen och meddelas,att en internationell kommission för den territoriella förvaltningen skall tillsättas. Den skall bestå av representanter för alla länder som ratificera konventionen. Då två tredjedelar av republikerna ratificerat konventionen skall denna träda i kraft.

Argentinas representant vid konferensen meddelade 28/7, att den antagna konventionen icke gäller de europeiska besittningar, på vilka andra länder ha krav. Dessa äro ön Belize utanför Brittiska Honduras, vilken ö Honduras har anspråk på, samt Falklandsöarna, på vilka Argentina reser krav. (TT fr Reuter)

x

334:1

30 juli 1940

Finsk-ryska förhandlingar.

Officiellt meddelas 29/7 i Helsingfors: "Efter det Finland skridit till åtgärder för att återgå till tidigare förhållanden med Ålandsöarna som en neutral, obefäst zon, varom meddelades 19/7, har man fortsatt förhandlingarna rörande det militära tillståndet på Åland, vilket regleras enligt internationella avtal, samt angående en komplettering av dessa avtal med detaljerade bestämmelser. Förhandlingarna i saken ha ännu icke avslutats. - Vid en järnvägskonferens vilken som bäst pågår mellan Finland och Sovjetunionen behandlas bl.a. det sovjetryska förslaget till ett avtal om järnvägstrafik från gränsen till Hangö. Förhandlingarna pågå. - En blandad finsk-sovjetrysk kommitté med uppgift att överenskomma om återlämnandet av maskiner till Sovjetunionen, vilka bortförts från industriella anläggningar i det avträdda området, har i huvudsak slutfört sitt arbete. Under förhandlingarna har man på finskt håll samtyckt såväl till att återlämna de maskiner vilka borttransporterats på grund av meningsskiljaktigheter vid tolkningen av vederbörande bestämmelser i fredsfördraget som till att överlåta även de maskiner vilka bortförts före fredsslutet. Det beror ej på bestämmelserna i fredsfördraget, att man beslutat efterkomma de föreställningar som Finland i fråga om sistnämnda maskiner mottagit. Man har emellertid på finskt håll samtyckt härtill, emedan Sovjetunionen meddelat, att den kommer att ge Finland ersättning". (TT fr Helsingfors)

334:2

30 juli 1940

<u>Luftstrid över England.</u>

Från London meddelas 29/7: Den största luftdrabbning som hittills utkämpats under kriget ägde rum 29/7 över en stad på engelska sydöstkusten, som anfölls av omkring 100 tyska maskiner, bland dem 55 störtbombplan. Kraftiga brittiska jakteskadrar inledde strid med fienden. Enligt brittiska flygdepartementet nedskötos under dagen sammanlagt 20 tyska plan. Endast ett brittiskt plan uppges ha förlorats.
(UP fr London)

<u>Brittisk jagare sänkt.</u>

I en kommuniké från brittiska amiralitetet meddelas 29/7, att jagaren "Wren" gått förlorad genom fientligt luftangrepp. (TT fr Reuter)

<u>Slovakiens regering ombildas.</u>

I Berlin meddelas 29/7: Slovakiske statspresidenten Tiso har omedelbart efter sin återkomst från Salzburg till Bratislava utfärdat ett dekret, genom vilket utrikes- och inrikesminister Durcansky utträder ur slovakiska regeringen. Ministerpresidenten Tuka övertar även utrikesministerportföljen, medan propagandachefen Sano Mach utnämnes till inrikesminister. Mach återfår samtidigt sin tidigare post som chef för Hlinkagardet, från vilken han avlägsnades för ett par månader sedan kort efter att han gjort ett officiellt besök i Tyskland. (Sv.D. fr Berlin)

334:3

30 juli 1940

<u>Rumänsk kommuniké om ministerresorna.</u> I en officiell rumänsk kommuniké 29/7 heter det: "Ministerpresident Gigurtus och utrikesminister Manoilescus besök i Obersalzberg och Rom utgöra den första personliga kontakten mellan rumänska regeringen och axelmakterna, sedan Rumänien anslutit sig till axelpolitiken. De överläggningar som därunder ägt rum ha gällt alla politiska och ekonomiska problem, som beröra Rumänien och sydöstra Europa, och de ha försiggått i en anda av uppriktig vänskap. Överläggningarna ha ådagalagt den förståelse och det verkliga intresse, som både Tyskland och Italien hysa för Rumänien och för vidmakthållande av fred i denna del av Europa. Beträffande Rumäniens framtid har man såväl i Obersalzberg som i Rom endast dryftat allmänna principer, på basis av vilka regeringarna i de berörda länderna skola samarbeta fritt för att åvägabringa förhållanden, som kunna medföra slutgiltigt samförstånd i Donauområdet".

(UP fr Bukarest)

<u>Häktningarna i Japan.</u> I en gemensam kommuniké från de japanska krigs- och justitieministerierna meddelas 29/7, att Reuterkorrespondenten engelsmannen M.J. Cox, som häktats för spioneri, begått självmord genom att hoppa ut från ett fönster i andra våningen av den militära polisens byggnad, där han förhörts.

(UP fr Tokyo)

334:4

30 juli 1940

Brittiska protester i Tokyo.

Från Tokyo meddelas 29/7: I anledning av att japanerna häktat brittiska undersåtar har brittiske ambassadören i Tokyo, Craigie, redan två gånger protesterat hos japanska regeringen och begärt att få upplysningar om det material som de japanska myndigheterna lägga till grund för sina anklagelser mot de häktade engelsmännen. (UP fr Tokyo)

Kanadas försvar.

I ett tal i kanadensiska underhuset 29/7 tillkännagav försvarsminister Ralston, att enligt lagen om de nationella resursernas mobilisering, som träder i kraft 1/10, skola 30.000 man per månad inkallas och införlivas med den aktiva icke-permanenta milisen. Ralston förklarade, att regeringen för närvarande icke har för avsikt att skicka ytterligare trupper utom landet. Den i aktiv tjänst varande kanadensiska styrkan uppgår till 133.000 man, varav 100000 befinna sig i Kanada. Enligt mobiliseringslagen skall värnplikt endast tillämpas för Kanadas eget försvar. Tjänstgöring utom landet är fortfarande frivillig. (TT fr Reuter)

Panamerikansk kommision tillsatt.

Vid panamerikanska konferensen i Havanna har 29/7 tillkännagivits bildandet av en provisorisk kommission för gemensam aktion i händelse europeiska besittningar på västra halvklotet hotas av ändring i ägandeförhållandet. Kommissionen skall bestå av representanter för 7 nationer. Kommissionen skall fungera till dess konventionen om bildande av ett permanent organ godkänts av 2/3 av de amerikanska staterna. (TT fr Reuter)

x

335:1

31 juli 1940

Fransk statsdomstol tillsättes.

I Clermont-Ferrand meddelas 30/7: Franska ministerrådet har behandlat frågan om ansvaret för övergången från freds- till krigstillstånd i september 1939 och beslutat bilda en statsdomstol. (TT fr Clermont-Ferrand)

Halifax om häktningarna i Japan.

Utrikesminister Halifax avgav 30/7 i brittiska överhuset en deklaration om arresteringen av brittiska undersåtar i Japan. Han yttrade bl.a.: "Energiska föreställningar ha redan gjorts av brittiske ambassadören i Tokyo hos japanska utrikesdepartementet. Själv har jag underrättat japanske ambassadören i London om hur allvarligt brittiska regeringen betraktar dessa arresteringar". Halifax förklarade vidare, att den officiella japanska förklaringen attde arresterade utgjorde "en del av ett brittiskt spionnät som täcker hela landet" vore fullständigt grundlös. (TT fr Reuter)

Brittisk kryssare sänkt.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar 30/7: "Under väpnad spaning över Kanalen och vid engelska östkusten har man lyckats sänka en kryssare på omkring 10.000 ton". (TT fr DNB)

335:2

31 juli 1940

Brittisk protest i Bukarest.

I London meddelas, att en brittisk protest 29/7 överlämnades till Rumänien. Den behandlar kvarhållandet av brittiska fartyg på Donau, utvisningen av brittiska ingenjörer vid de brittiska oljebolagen i Rumänien samt den oberättigade inblandningen i förvaltningen av oljebolaget Astra-Romana, i vilket Storbritannien äger betydande intressen. I alla dessa frågor har rumänska regeringen, förklaras det i protestnoten, handlat godtyckligt och i strid med brittiska intressen utan föregående samråd med brittiska regeringen. Förrän en tillfredsställande lösning i dessa punkter ernåtts är det tydligt, slutar noten, att man icke kan räkna med en återgång till normala engelsk-rumänska relationer.

(TT fr Reuter)

Avtal Spanien-Portugal.

I Madrid meddelas 30/7: Spanien och Portugal ha undertecknat ett tilläggsprotokoll till det vänskaps- och icke-angreppsfördrag som gäller mellan de båda länderna. I protokollet heter det bl.a.: "Portugisiska och spanska regeringarna förplikta sig att överenskomma om de medel, varmed deras gemensamma intressen såvitt möjligt bäst kunna skyddas för den händelse tilldragelser inträffa eller kunna väntas, vilka sätta i fara de båda ländernas territoriella okränkbarhet, säkerhet eller oavhängighet. Var och en av parterna kan på egen hand ta initiativet till en dylik överenskommelse. Båda parterna fastslå även, att intet avtal med tredje part existerar, som strider mot detta protokoll". (TT fr Reuter)

335:3

31 juli 1940

Beslut på Panamerikanska konferensen.

Från Havanna meddelas: Vid plenarsammanträde med den panamerikanska konferensen 29/7 beslöt man godkänna "Havannafördraget". Fördraget upprepar de principer, som innehållas i den konvention, som konferensens plenarutskott antog 28/7. Konferensen har även godkänt föreslagna åtgärder för kontroll över "femte kolonnens" verksamhet, däribland inskränkningar i utländska diplomatiska och konsulära representanters rättigheter. (TT fr Reuter)

x